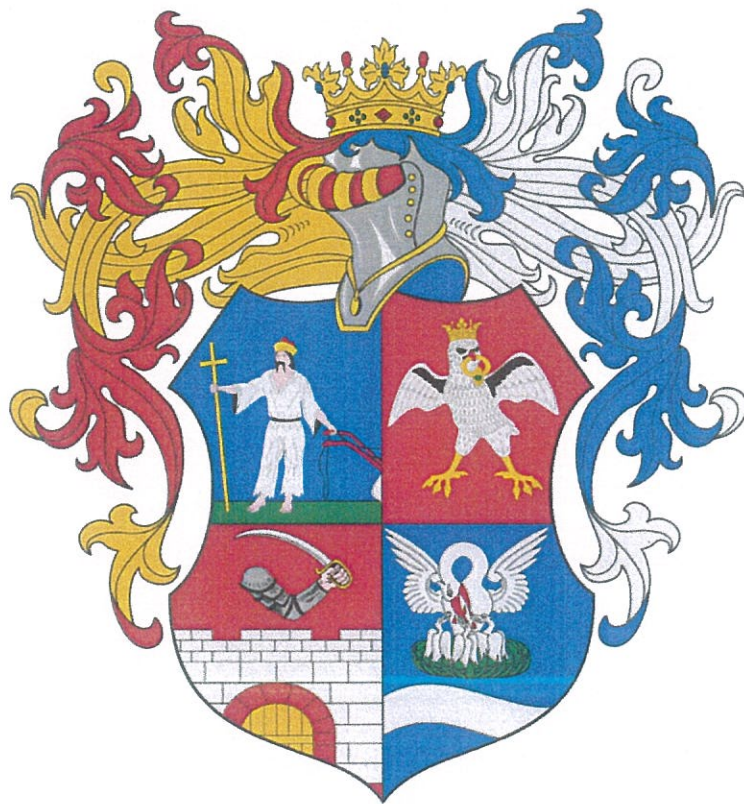

Helyi Esélyegyenlőségi Program

Sarkad Város Önkormányzata

2018.

Tartalom

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)	3
Bevezetés	3
A település bemutatása.....	3
Értékeink, küldetésünk.....	11
Célok	11
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE).....	13
1. Jogszabályi háttér bemutatása	13
2. Stratégiai környezet bemutatása.....	14
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége.....	17
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység	43
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége	63
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége	68
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége.....	75
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása.....	81
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága.....	82
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	83
1. A HEP IT részletei	83
A helyzetelemzés megállapításainak összegzése	83
A beavatkozások megvalósítói.....	84
Jövőképünk.....	84
Az intézkedési területek részletes kifejtése	85
2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT).....	93
3. Megvalósítás.....	97
A megvalósítás előkészítése	97
A megvalósítás folyamata.....	97
Monitoring és visszacsatolás	99
Nyilvánosság	99
Érvényesülés, módosítás.....	101
4. Elfogadás módja és dátuma	101

Bevezetés

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet és a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet rendelkezéseivel, Sarkad Város Önkormányzata Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait¹, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira.

Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

A település bemutatása

Sarkad város Békés megye északkeleti részén, a Fekete-körös jobb oldalán, a román határ mentén helyezkedik el. A megyeszékhelytől 30 kilométerre található. Fő folyója a Fekete-körös, illetve folyó vizei még: a Kopolya, a Gyepes és Bártkás, melyek a települést több irányban átszelik. Sarkad város megközelíthető vasúton az Alföld-Fiume vasútvonal részét képező Békéscsaba-Kötegyán vonalon. A buszpályaudvar a város központjában található, távolsági autóbusz járatoknak 4 helyen van kijelölt megálló helyük. A város területe jellegzetesen alföldi, síkvidéki, folyókkal, holtágakkal, erekkel szabdalva. Gyakori a tavaszi belvíz és a több hónapos aszály. Sarkad talaja igen változatos, a savanyú öntésföldek, a mezőgazdasági talajok és a szikes területek egyaránt megtalálhatóak. Ezen tényezők jelentősen befolyásolták a helyi lakosok gazdálkodási lehetőségeit és a földművelés helyett inkább az állattenyésztésnek kedveztek.

Sarkad területe a honfoglalás előtt is lakott hely volt. A honfoglaló magyarok Sarkadon való letelepedését bizonyítják azok a régészeti leletek, melyek Peckes vár körzetéből kerültek elő. Az ősi falut Bihar várhoz tartozónak tekintik, a XII. század derekán adománybirtokként kapta a várnép eredetű Lél. Ezen Lél nemzetség utódainak tekintik magukat a ma is Sarkadon élő Leel-Őssyek. Oklevélben Sarkadot mezővárosként először 1510-ben említik. A reformáció a hajdúk révén korán eljutott Sarkadra. Rákóczi 1644. 07. 09-én több sarkadit nemességgel jutalmazott. És e naptól nevezhetjük Sarkadot hajdúvárosnak. Sarkad város pecsétje 1677-es keltezéssel a mezőváros előjogait mutatja. Bármilyen eredetű is volt Sarkad mezővárosi jogállása, minden vita ellenére a XIX. századig megmaradt. Sarkad gazdasági fejlődését lassította a Gyepes és a Körös folyók gyakori kiöntése. A gátak építése 1777-ben kezdődött, de csak a XIX. század második

¹ Költségvetési koncepció, Gazdasági program, Szolgáltatástervezési koncepció, Településfejlesztési stratégia, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció.

felében rendeződött megnyugtatóan a vízszabályozás. 1799-től Sarkad új földesura Almássy Ignác lett, akinek utódai 1945-ig itt maradtak.

Az iparosok és kereskedők létszáma állandóan nőtt. 1836-ban kísérleti jelleggel cukorgyár létesült Sarkadon. 1866. 05. 01-én tűzvész pusztította el a város központi részét, a református templomot is. A városháza is leégett, az itt őrzött iratokkal együtt. A később átépített, helyre állított **templom a Tiszántúl egyik legnagyobb református temploma.** A linci templom mintájára készült, **Magyarországon egyedülálló kilenc tornya 1880 óta látható.** Sarkad mezővárosi jogát 1887. 04. 25-én veszttette el. A századforduló idején is tartott a gazdasági fellendülés. 1904-ben cserép és téglagyár létesült, 1909-ben a Sarkadi Gazdasági Takarékpénztár is megkezdte működését. 1910-ben beindultak a cukorgyár építésének munkálatai. A trianoni békeszerződés új helyzetet teremtett a térségben. Sarkad határ menti község lett. **A tanácsrendszer bevezetésével, illetve a megyerendszer korrekciójával 1950. 03. 15-én megszűnt Bihar megye, azóta Sarkad Békés megyéhez tartozik. Városi rangját 1989. 03. 01-én kapta vissza.**

A rendszerváltást követően a gazdasági helyzet kedvezőtlen viszonyokat teremtett az egész országban. Az export lehetőségek beszűkültek, a lassú szerkezetváltás következtében a termelés mérséklődött, több munkáltató leépült. Mindezek következtében folyamatosan csökkent a munkaerő iránti kereslet, megjelent a munkanélküliség. **Sarkadon a hagyományosan helyi ipari szervezetek, az idehelyezett illetve más központú vállalatok telepei egymás után szűntek meg.** Felszámolták a Kendergyárat, a Szellőző Művek Gyáregységét, a Sarkad és Vidéke ÁFÉSZ-t, a Pelikán Ipari és Kereskedelmi Rt-t, a helyi Termelőszövetkezetet, a Sarkadi Cukorgyárat. **A földek tulajdonosi szerkezete átalakult, azonban a magángazdaságok jó része életképtelennek bizonyult.** Bezárta kapuit a Gyulai Háziipari Szövetkezet Sarkadi Telephelye, csődbe ment a BÉKÖT. Megszűnt a Keverő Üzem és a Sarkadi Bútoripari Szövetkezet is. A jelentős létszámot foglalkoztató gazdasági üzemek megszűnése következtében egy új, korábban nem tapasztalt társadalmi probléma jelent meg a mindennapok szintjén – városunkban is - **a munkanélküliség. A munkanélküliség következménye, hogy a lakosság jövedelem szintje csökkent, halmozódtak a szociális, családi és egzisztenciális gondok. A térségben és a városban csökkent a gazdaság megtartó képessége. A lakosság szociális gondjai is növekvő arányúak.**

A rendszerváltás eredményeként, az önkormányzatiság bevezetésével, a települési önkormányzati képviselő-testület megválasztásával új fejlődési pályára állt városunk. A cél a hazai viszonylatban is érzékelhető gazdasági és társadalmi elmaradottságot jelentősen csökkentünk. **Az önkormányzat hosszú távú programjában kiemelt jelentőségű volt mindig a város infrastrukturális fejlesztése, intézményrendszereinek reformja és a civil társadalmi szerveződések újraélesztése.** Az önszerveződés, a regionalizmus és a kistérségi szemlélet jegyében itt alakult meg az ország első kistérségi társulása, sarkadi központtal. A kistérség történelmi és jelenlegi helyzetéből, térszerkezeti elhelyezkedéséből, valamint az utóbbi évtizedekben tapasztalt társadalmi és gazdasági folyamataiból eredően minden tekintetben megújításra váró területegység. **A térség az ország halmozottan hátrányos helyzetű keleti részéhez tartozik.**

A **hátrányos helyzet** fogalmát a depriváció magyar fordításaként értelmezhetjük. Zombori Gyula megfogalmazása szerint a **deprivált személy vagy család nélkülöz valamit, ami az adott társadalomban a nagy többségnek rendelkezésére áll, vagy amit az adott társadalomban mindenki számára kívánatos, elérendő minimumnak tartunk.** Tehát a hátrányos helyzet relatív lemaradást jelent, és ez nemcsak jövedelmi, hanem egyéb hátrányokra /pl. elmagányosodás/ is vonatkozik. A

többszörösen hátrányos helyzet az olyan személyekre, családokra utal, amelyek egynél több hátrány /pl. alacsony jövedelem és rossz egészségi állapot/ jelentkezik. Használata mögött az a megfontolás húzódik meg, hogy a hátrányok halmozódása különösképpen megnehezíti az azokból való kiemelkedést.

Sarkad Város Önkormányzata a lakosság életfeltételeit igyekszik a legmegfelelőbb helyi normák szerint szabályozni. Ellátja a közügyek intézését, s működteti mindazokat a helyi intézményeket, melyek az oktatás, a közművelődés, az egészségügy, a szociálpolitika és a városüzemeltetés viteléhez nélkülözhetetlenek. Intézményei: a Polgármesteri Hivatal, óvoda (négy telephelyen), egy bölcsőde, Központi Orvosi Rendelő, Bartók Béla Művelődési Központ és Könyvtár, Közétkeztetési Intézmény, Városgazdálkodási Iroda. A szociális és gyermekjóléti személyes gondoskodási szolgáltatásokat az Önkormányzat fenntartásában működő Családsegítő Gondozási és Szociális Központ látta el korábban. Az intézmény jelenleg a Sarkad és környéke Többcélú Kistérségi Társulás fenntartásában, Kistérségi Humán Szolgáltató Központ néven működik és biztosítja a település lakosai számára az 1993. évi III. tv. és az 1997. XXXI. tv. által meghatározott kötelező szociális és gyermekjóléti alapszolgáltatásokat és egyes nem kötelező szakellátási formákat. A Kistérségi Humán Szolgáltató Központ által biztosított szolgáltatások étkeztetés, házi segítségnyújtás, családsegítés, támogató szolgáltatás, időskorúak nappali ellátása, fogyatékos személyek nappali ellátása, idősek tartós elhelyezése (idősek otthona), időskorúak átmeneti elhelyezése (időskorúak gondozóháza), gyermekjóléti szolgáltatás (család- és gyermekjóléti szolgálat, család-és gyermekjóléti központ), helyettes szülői hálózat. Természetesen ezen szolgáltatási formák kiépítése fokozatosan, évek során ment végbe.

A településen megtalálható oktatási intézmények, a Sarkadi Általános Iskola, az Ady Endre – Bay Zoltán Gimnázium és Kollégium, valamint a Gyulai Szakképzési Centrum Ady Endre – Bay Zoltán Szakgimnáziuma és Szakközépiskolája. Az oktatási intézmények 2013. 01. 01-től a Klebersberg Központ fenntartásában működnek.

Az önkormányzat évek óta készít **közmunka pályázatokat**, melynek keretében számos hátrányos szociális helyzetű sarkadi lakos több hónapos foglalkoztatására kerül sor, támogatva ezzel a munkanélküliek és családjaik megélhetését.

Sarkad város Önkormányzatának szociális érzékenységét bizonyítja, hogy nemcsak a helyi szociális rendelet keretein belül gondoskodik szociálisan rászorult lakosairól. Önkormányzati ágazati rendeletekbe építették be pl.: a kommunális adó megfizetése alóli mentesség, a szilárdhulladék szállítási díjkedvezményre való szociális rászorultság feltételeit, gyermek születési támogatást. Több évben került sor belvív támogatások odaítélésére. Évek óta biztosít a Sarkadon élő fiatalok számára első lakáshoz jutók támogatását. A lakáshiányból adódó szükségletek csökkentése érdekében került sor önkormányzati bérlakás valamint szociális bérlakásépítésre a város központjában. 2001-ben a Széchenyi Terv lakásépítési programja keretében megépítette a 15 lakásos önkormányzati társasházat. 2003-ban, szintén az ifjú „fészekrakó korosztály” számára egy 26 lakásos „Fecskeház” elnevezésű lakótömböt épített. 2004-ben az önkormányzat állami támogatással megépítette a 18 lakásos szociális bérlakást. Szociális célú város rehabilitáció jegyében 10 lakásos bérlakás került kialakításra a Szalontai úton, ami nagyon fontos volt az égető bérlakáshiány orvoslása szempontjából. A bérlakások iránti igény így is meghaladja a kapacitási lehetőségeket. Állandóan vannak elhelyezésre várók.

A város 12.557 hektár területen fekszik. Négy fő területre tagolható: Óváros, Újtelek, Ipari park, Külterület. A Központi Statisztikai Hivatal 2001. évi adatai szerint az Óváros területén belül mintegy 51,4 hektár **szegregátumnak** minősül, ahol a legfeljebb általános iskolai végzettséggel

rendelkezők és a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül meghaladja az 50 %-ot. E területen élőket az alacsony iskolázottság, alacsony gazdasági aktivitás, munkanélküliség magas szintje, a szegénység és kirekesztettség magas szintje jellemzi. A KSH adatai több olyan területet megjelölnek a városon belül, amelyek eleget tesznek ugyan a szegregációs mutató kritériumainak, de alacsony népesség számuk miatt mégsem tekinthetők valódi szegregátumnak. Ezek azok a veszélyeztetett helyek, ahol a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya 40-49 % az aktív korúakon belül.

A 314/2012. (XI.8.) Kormányrendelet 10. melléklete meghatározza a település szegregált és szegregációval veszélyeztetett területeinek lehatárolásához és térképi ábrázolásához szükséges adatokat. A területek lehatárolása a szegregációs mutató alapján történik, ez pedig a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 év) belül. A mutató úgy kerül kiszámításra, hogy a település területén belül olyan területileg egybefüggő tömbök kerülnek kiválasztásra, amelyekre együttesen jellemző, hogy a szegregációs mutató határértékének megfelelnek. A tömb népszámlálási célra létrehozott, általában közterületek és/vagy természetes és mesterséges tereptárgyak (pl. vasútvonal, vízfolyás partja, stb.), valamint rácshálós térinformatikai megoldás eredményeképpen kialakított, településen belüli kisterületi egység.

Sarkad Város Integrált Településfejlesztési stratégiájában (2015.) a szegregátumok és szegregációval veszélyeztetett területek a Központi Statisztikai Hivatal 2011. évi népszámlálási adatai alapján kerültek meghatározásra. Azon tömböket tekintjük veszélyeztetett területeknek, illetve szegregátumoknak, ahol a szegregációs mutató aránya meghaladja a 30, illetve a 35 százalékot. Meghatározásra került a kormányrendeletben továbbá az is, hogy a 200 főnél népesebb települések esetében szegregátumnak, illetve szegregációval veszélyeztetett területnek azok az egybefüggő területek tekintendők, melyek megfelelnek a fenti mutatók egyikének, és a terület lakónépességének száma eléri az 50 főt.

A KSH az Északi városrész szinte teljes területét (egy tömb kivételével, amelyen egy hipermarket is található) szegregációval veszélyeztetett területnek nyilvánította. A területen egy kisebb, 14 fős lakónépességű tömböt (Szent István tér – Losonczi utca által határolt rész) leszámítva a szegregációs index magasabb 35%-nál, tehát szegregátumnak minősül. A terület kettéválasztása nem indokolt, összességében meghaladja a 35%-os határértéket a szegregációs index, ezért az **Északi városrész egész területét szegregátumként kezeljük.** /A településrész a Magyar u. - Szent István tér - Losonczi u. - Hajdú u.-Szalontai út - Szalontai út mindkét oldala a Bánát u. és a Sziget u. között - Szalontai út - Toldi u. - belterületi határ –Hajdú u. - Holló u. által határolt tömböt foglalja magában./ A szegregációs mutató rendkívül magas: 68,4%. Folyamatos bevándorlás jellemző a területre. A beköltözők elsősorban a megye különböző településeiről érkeznek, de számosan érkeznek az ország távolabbi megyéiből is. A beköltözöttek többsége bejelentkezik a településre. A probléma kezelése rendkívüli feladat elé állítja az önkormányzatot, a terület fokozatos szegregálódása nem csak lakhatási szempontból problémás, hanem számos ágazati, például szociális, oktatási hátrányai is vannak (a terület közelében található óvoda és iskola szegregálódását is szükséges megoldani).

A KSH **szegregátumnak minősítette** az Óváros városrészben található, Bakrét utca - Sarkadkeresztúri út -Széles utca -belterületi határ által határolt tömböt. A szegregációs mutató itt: 39%.

A KSH az Óvárosban található, Gárdonyi utca -Honvéd utca -Gárdonyi tér által határolt tömböt **veszélyeztetett területként** határozta le. A szegregációs indexe 32,6%. Ezzel a legkisebb szegregációs mutatóval rendelkező tömb a lehatárolt területek között.

A KSH a Telek városrészben található, Nárcisz utca déli oldala - Nárcisz utca mindkét oldala a Nyár utcától alkot tömböt **szegregációval veszélyeztetett területként** határozta le. A szegregációs index: 33,8%.

1. számú táblázat - Lakónépesség száma az év végén

Év	Fő	Változás
2013	10 009	
2014	9 911	99%
2015	9 808	99%
2016	9 731	99%
2017	9 808	101%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

1/a. számú táblázat

	2009. január 1.	2010. január 1.	2011. január 1.	2012. január 1.	2013. január 1.	2014. január 1.	2015. január 1.	2016. január 1.	2017. január 1.	2018. január 1.
Összlakosság száma	10827	10702	10625	10571	10533	10515	10463	10415	10322	10250

Forrás: Sarkad Város Önkormányzat Képviselő-testületének 2018. május 31-ai ülésére készített beszámoló az önkormányzat keretében végzett gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatok ellátásáról.

Sarkad város népességi mutatóinak 10 évi adatsorát megfigyelve látható a **népesség trendszerű csökkenése**. Évről-évre egyre fogy az állandó lakosság száma. Az 1. számú táblázat adataiból megfigyelhető, hogy a **lakónépesség száma is folyamatosan csökkent**, a 2017. évi minimális

emelkedés kivételével. A 2017. évi emelkedés annak eredménye, hogy az utóbbi évben megfigyelhető volt csekély mértékű idevándorlás a környező nagyobb városokból. Jellemző, hogy az előző lakóhelyen teljesen eladósodott, lakhatási gondokkal küzdő családok költöztek Sarkadra. A lakónépesség 2014. évtől már 10.000 főt sem éri el.

2. számú táblázat - Állandó népesség (a 2016-os év adatai)

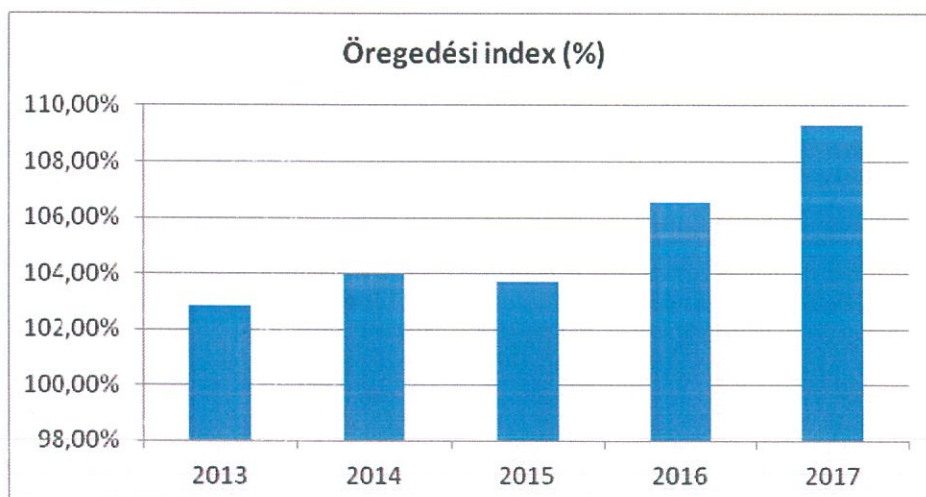
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Nők	Férfiak	Összesen	Nők	Férfiak
Állandó népesség száma	5328	4994	10 322	51,62%	48,38%
0-2 évesek			334	30.90%	
0-14 éves	809	839	1 648	0,08	8,13%
15-17 éves	182	170	352	0,02	1,65%
18-59 éves	2862	2960	5 822	0,28	28,68%
60-64 éves	385	359	744	0,04	3,48%
65 év feletti	1 090	666	1 756	0,11	6,45%

Városunk állandó népességének száma 2016. évben 10.322 fő volt. A lakosság 51,62 %-a nő, 48,38 %-a férfi. A lakosság korösszetételét tekintve megállapítható, hogy a lakosságon belül a 18 éven aluliak aránya 19 %, az aktív korúak (18-64 évesek) aránya 64 %, a 65 éven felüliek aránya pedig 17 %.

3. számú táblázat - Öregedési index

Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő)	Öregedési index (%)
2013	1711	1664	102,82%
2014	1727	1661	103,97%
2015	1728	1666	103,72%
2016	1756	1648	106,55%
2017	1760	1610	109,32%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

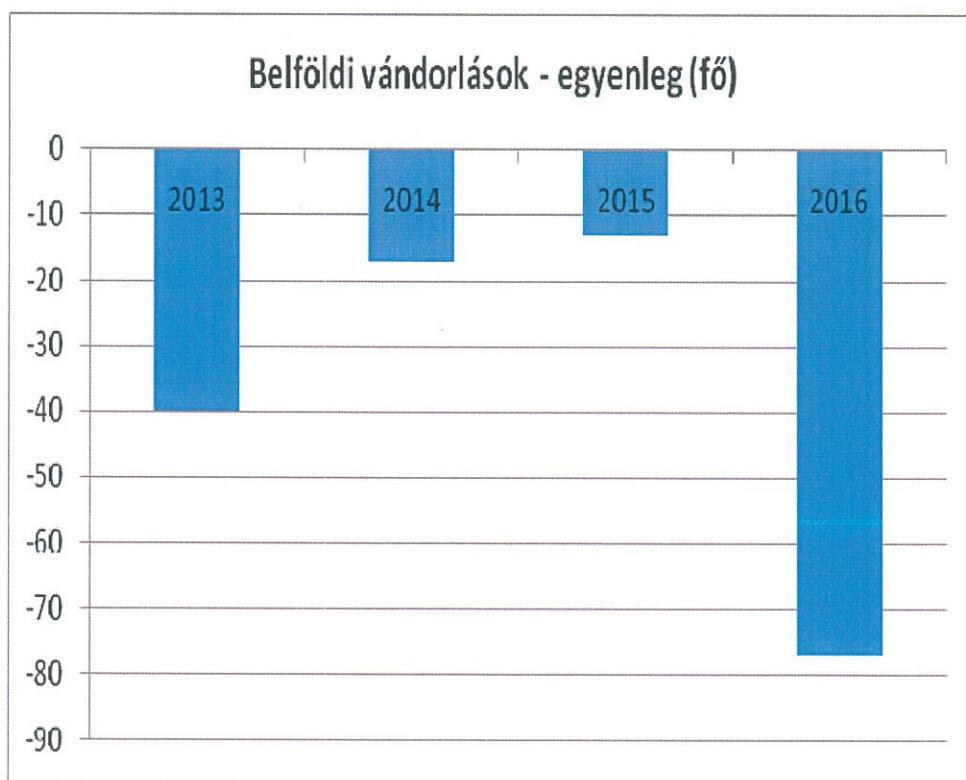

A 3. számú táblázatból látható, hogy az utóbbi években településünkön egyre kevesebb a 0-14 évesek gyerekek száma. A 65 év feletti idősebb korosztály lélekszáma mérsékelten emelkedett. E kettő tényező következménye, hogy az **öregedési index folyamatosan emelkedik. 2013 és 2017 között 7%-al emelkedett, tehát Sarkad város is az elöregedő települések közé tartozik.**

4. számú táblázat - Belföldi vándorlások

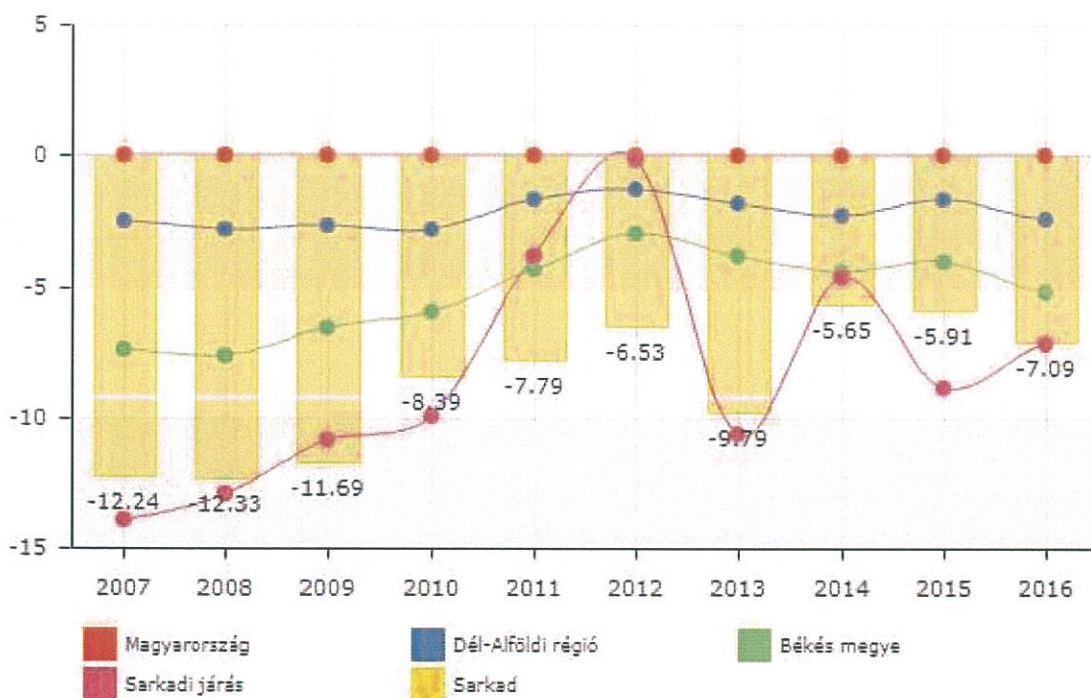
Év	Állandó jellegű odavándorlás	Elvándorlás	Egyenleg	Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra vetített száma
2013	188	228	-40	-3,8
2014	206	223	-17	-1,62
2015	222	235	-13	-1,25
2016	214	291	-77	-7,46

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

4.1 Vándorlási egyenleg (ezrelék)

(c) 2018 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

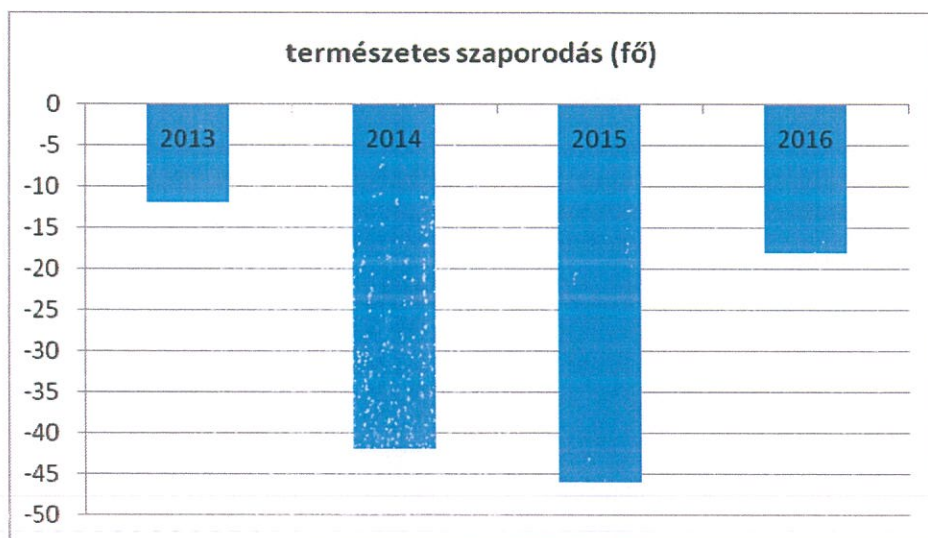

A 4.1 grafikon alapján összehasonlítható a Dél-Alföldi régió, Békés megye, a Sarkadi Járás és Sarkad vándorlási egyenlegének alakulása 2007 és 2016 között. Látható, hogy Sarkadról nagyobb arányú az elvándorlás, mint a Békés megyei vagy a Dél-Alföldi régióban.

5. számú táblázat - Természetes szaporodás

Év	Élve születések száma	Halálozások száma	Természetes szaporodás (fő)
2013	108	120	-12
2014	102	144	-42
2015	110	156	-46
2016	107	125	-18

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Amint a fenti ábrákból megállapítható a **belföldi vándorlás egyenlege negatív előjelű**, amely hozzájárul a település lakosságszámának csökkenéséhez. Az 5. számú táblázat a **születések és a halálozások számát** mutatja be, mely szintén jelzi a **népesség fogyását**.

Tehát a **fogyó népesség mellett egy elöregedő település sajátosságaival kell számolni a város jövőjének tervezésekor.**

Értékeink, küldetésünk

Az esélyegyenlőség minden ember számára fontos érték. Megléte segíti, hogy mindenkinek esélye legyen jó minőségű szolgáltatásokra, az esélyegyenlőtlenséggel küzdő emberek előnyben részesítését az élet minden területén, függetlenül attól, hogy nő vagy férfi, egészséges vagy fogyatékosan él, milyen a származása vagy az anyagi helyzete.

Sarkad Város Önkormányzata az esélyegyenlőségi szempontok érvényesítésére törekszik a település működését, fejlesztését meghatározó alapvető dokumentumaiban. Az esélyegyenlőség megvalósítását horizontális elvnek tekinti, amely áthatja a kötelező és önként vállalt feladatok végrehajtását, a helyi szintű közpolitika alakítását.

Az Önkormányzat az esélyegyenlőségi politikáját munkáltatói szerepkörben, közvetlen szolgáltatásai során és intézményfenntartói szerepkörben érvényesíti. Mindent megtesz annak érdekében, hogy az egyes projektek kidolgozásában az érdekelt civil szerveződések is aktív szerepet játsszanak, elősegítve ezzel a lakosság ilyen irányú szemléletváltását is. Ennek eszköze a szabályozás, támogatás és a jó gyakorlatok bevezetése, bemutatása.

Célok

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Sarkad Város Önkormányzatának alapvető célja, hogy a város olyan település legyen, ahol érvényesül az az elsődleges alapelv, mely szerint **minden embert egyenlőnek kell tekinteni**. Közvetlen vagy közvetett **diszkrimináció vagy hátrányos megkülönböztetés senkit ne érjen** sem faj, szín, nem, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerint. **Alapfeltétel a diszkrimináció és szegregációmentesség**. Az esélyegyenlőségi programnak a településen élő hátrányos helyzetű csoportokra kell irányulnia, akik számára a sikeres élet és **társadalmi integráció** esélye a helyi társadalmat célzó fejlesztések és beruházások ellenére korlátozott marad a különböző területeken jelentkező **hátrányaikat kompenzáló esélyegyenlőségi intézkedések nélkül**.

Sarkad település Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,

- a diszkriminációmentességet,
- szegregációmentességet,
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.

További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP IT tartalmazza.

A HEP IT célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.

Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük.

A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete és
- a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012 (VI.5.) EMMI rendelet

alapján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva a

- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Möt.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Ft.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (továbbiakban: Nkntv.)

előírásaira.

1.2 Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása.

Sarkad Város Önkormányzatának Képviselő-testülete a szociális igazgatásról és a szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény végrehajtása tárgyában megalkotott, jelenleg hatályos rendelete a **3/2015. (II.26.) önkormányzati rendelet a települési támogatások rendszeréről és a személyes gondoskodást nyújtó ellátásokról**. A rendelet tartalmazza a *pénzbeli és természetbeni, valamint személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások helyi szabályait*. Ezen rendeletbe kerültek beépítésre a *települési szilárdhulladék szállítási közszolgáltatási díjkedvezmény* szabályai, valamint a *gyermekszületési támogatás* feltételei. A szilárdhulladék szállítási közszolgáltatási díjkedvezménnyel támogatást biztosít az önkormányzat elsősorban a 70 éven felüli egy-, illetve kétszemélyes háztartásban élő idős személyek, valamint az egyedül élő alacsony jövedelemmel rendelkező személyek, valamint az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összege alatti egy főre jutó jövedelemmel rendelkező többszemélyes háztartások részére a díj kifizetéséhez.

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény végrehajtása tárgyában jelenleg hatályos rendeletek, a gyermekvédelem helyi szabályairól szóló 25/2013. (XII.27.) önkormányzati rendelet és a gyermekétkeztetési térítési díjak megállapításáról szóló 27/2013. (XII.27.) önkormányzati rendelet.

Az első lakás megszerzésének önkormányzat által nyújtott támogatásáról szóló 15/2015. (X. 29.) önkormányzati rendelet.

A helyi adókról szóló 18/2015. (XI.26.) Önk. számú rendelettel a kommunális adó mérséklésére, valamint az adó megfizetése alóli mentesítésre ad lehetőséget a helyi Önkormányzat a 70. életévüket betöltött és alacsony jövedelemmel rendelkező lakosok, valamint az alacsony egy főre jutó havi jövedelemből élő családok számára.

A rendeletek célja a törvényi előírásokon túl, hogy a helyi lakosok számára biztosítsa a prevenciót, a hátrányos helyzetből adódó hatások enyhítését. A Képviselő-testület a hatékonyság és eredményesség érdekében a rendeleteket minden évben legalább egy alkalommal felülvizsgálja, szem előtt tartva az esélyegyenlőségi szempontokat is.

2. Stratégiai környezet bemutatása

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

Sarkad Város Önkormányzatának Képviselő-testülete a 2011. évi CXCV. tv. 24.§-a értelmében minden évben megalkotja költségvetési rendeletét, melyet évközben folyamatosan felülvizsgál és módosít az aktuális törvényi szabályozásokhoz igazodva. A költségvetési rendeletben meghatározott irányelvek között a helyi közszolgáltatások működtetése mellett szerepel a közfoglalkoztatásban való további részvétel, hozzájárulva ezzel a helyi munkanélküliség csökkentéséhez.

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. tv. által meghatározott személyes gondoskodási alap-, illetve szakellátási feladatokat a településen a Sarkad és környéke Többcélú Kistérségi Társulás fenntartásában működő Kistérségi Humán Szolgáltató Központ nyújtja. 1993. évi III. tv. 92. §-ának megfelelően a szociálisan rászorult személyek részére biztosítandó szolgáltatási feladatok meghatározása érdekében a Sarkad és környéke Többcélú Kistérségi Társulás megalkotta a Szociális Szolgáltatástervezési Koncepcióját. A koncepció a Békés Megyei Szolgáltatástervezési koncepció célkitűzéséhez illeszkedően készült el.

Sarkad Város Önkormányzatának Képviselő-testülete a 225/2008. (IX.25.) számú határozatával elfogadta a jelenleg érvényben lévő, a Település Rendezési Tervét megalapozó Településfejlesztési koncepció II. dokumentumot. A „Településfejlesztési koncepció II.” a Sarkad Város 2000-ben elfogadott településfejlesztési koncepciójának 1 aktualizálása, és a rendezési terv felülvizsgálatát megalapozó dokumentum. Célja: a település jövőképe, a távlati fenntartható fejlesztés fő céljainak, stratégiai és cselekvési irányainak meghatározása, a társadalmi, a gazdasági és környezeti (művi és természeti) szempontok integrálásával, együttes kezelésével, és ezzel a továbbtervezés megalapozása, mind a közösségi stratégiai-operatív, mind a rendezési-szabályozási tervezés számára. A koncepció helyzetértékelési részében foglalkozott a település

természetes szaporulat, mobilitás, korösszetétel jellemzőivel, vizsgálta a foglalkoztatási, képzettségi, gazdasági aktivitási, szociális és egészségügyi helyzetet, az oktatás művelődés és sport területét is. A Településfejlesztési koncepció a főbb stratégiai fejlesztési irányokat: a népességmegtartó képesség növelésében, a gazdaság élénkítésében, városiasodásban, élhető település, fenntartható fejlődés biztosításában, a kistérségi központi szerepkör növelésében határozta meg. Időtávlata 15 év. **A stratégiai fejlesztési irányok között kiemelt területként kezeli az egészségügyi és szociális szolgáltatások bővítését, színvonalának növelését, a fiatalok otthonderemtési lehetőségeinek javítását, az egészséges környezet biztosítását, az oktatás művelődés színvonalának növelését.** Mindezek az esélyegyenlőség megvalósításához, biztosításához szükséges célterületek.

2005. évben elkészült Sarkad Város Integrált Településfejlesztési Stratégiájának megalapozó vizsgálata, majd elfogadásra került **Sarkad Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája**. A Stratégiát megalapozó dokumentum kitért Sarkad város vonatkozásában a településhálózati összefüggések és térségi kapcsolatok vizsgálatára, a népesség főbb jellemzőinek, a település humán infrastruktúrájának, gazdaságának, táji-, természeti adottságainak, épített környezetének, településüzemeltetési szolgáltatásainak, közlekedésének, környezetvédelmének, közművek állapotának és energiahatékonyságának, az önkormányzat gazdálkodásának, a településfejlesztés eszköz és intézményrendszerének vizsgálatára. Továbbá tartalmazza városrészek pontos kijelölését, lehatárolását, bemutatását, valamint a szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett területek lehatárolását, térképi ábrázolását,

A helyi Önkormányzat a **Településrendezési tervében**, valamint a **Helyi Építési Szabályzatában** lehetőséget biztosít a **település szerkezetéből fakadó szegregátum fejlesztésére**.

2008. évben elkészült Sarkad Város **Települési Közoktatási Esélyegyenlőségi Intézkedési Terve**. A Közoktatási esélyegyenlőségi helyzetelemzés és a Közoktatási esélyegyenlőségi program célja a közoktatás terén megvalósuló esélyegyenlőség elősegítése a város közoktatási intézményében, az esetleges szegregációs és szelektációs mechanizmusok lehetőségének kiszűrése, a minőségi oktatáshoz való egyenlő hozzáférés biztosítása, a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók és a sajátos nevelési igényű tanulók esélyegyenlőségének biztosítása és előmozdítása az oktatási-nevelési folyamatokban, valamint a diszkriminációmentesség, szegregációmentesség, az oktatási és társadalmi integráció támogatása. A helyzetelemzés során feltárt problémák alapján az akciótervben: rövid távú célként **törvénysértés megszüntetését, szegregáció megszüntetését** tűzték ki célul. Középtávú célként **az eredményességi mutatók országos átlaghoz történő felzárkóztatását, a HHH gyerekek tanulmányi előmenetelének intézményi átlaghoz való közelítését** jelölték meg. Hosszú távú cél a **legalább 6 éven belül mérhető javulás elérése**. A halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek esélyegyenlősége előmozdításának elengedhetetlen feltétele az egyenlő hozzáférés biztosításán túl olyan támogató lépések, szolgáltatások tervezése és megvalósítása, amelyek csökkentik meglévő hátrányaikat.

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

Sarkad Város gesztor települése a Sarkad és környéke Többcélú Kistérségi Társulásnak. A Társulás 11 település részvételével alakult meg. Ellát belső ellenőrzési, szociális és egészségügyi feladatokat. A társulás elkészítette szolgáltatástervezési koncepcióját. A szükségletek felmérésén alapuló koncepció magába foglalja az idősek, gyerekek, fogyatékosok ellátásának, esélyegyenlősége biztosításának fejlesztési céljait.

A Sarkad és környéke Többcélú Kistérségi Társulás fenntartásában működik ma már - a korábban helyi önkormányzati intézmény - a Kistérségi Humán Szolgáltató Központ, amely biztosítja Sarkad lakosai számára a szociális és gyermekjóléti alapszolgáltatásokat és egyes szakellátási formákat.

„Kistérségi Járóbeteg – Szakellátó központok kialakítása és fejlesztése” című uniós pályázat alapján 2011. szeptember 01-én kezdte meg működését, mint Kistérségi Járóbeteg - Szakellátó Központ. A pályázat megvalósítása érdekében létrehozott fejlesztései megállapodáshoz a sarkadi kistérségből kilenc település (Biharugra, Körösnagyharsány, Kötegyán, Méhkerék, Okány, Sarkad, Sarkadkeresztúr, Újszalonta és Zsadány) csatlakozott, ezért a pályázatban ezek a települések voltak megjelölve ellátási területként, de a pályázó nem zárkózott el a sarkadi kistérség további két településének, Geszt és Mezőgyán lakosainak ellátásától sem. A Sarkadi Kistérségi Egészségügyi Fejlesztő Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság működteti a Sarkadi Kistérségi Járóbeteg – Szakellátó Központot, mely a Sarkadi Kistérség általános járóbeteg szakellátását a következő szakmákban látja el: belgyógyászat, sebészet, szülészet-nőgyógyászat, csecsemő-és gyermekgyógyászat, fül-orr-gégészet, szemészet, bőr-és nemibeteg ellátás, neurológia, ortopédia, urológia, reumatológia, pszichiátria, tüdőgyógyászat, kardiológia, röntgendiagnosztika, ultrahang diagnosztika, gyógytorna, gyögmasszázs, fizioterápia.

Az esélyegyenlőségi célterületeket érintő kistérségi programokban, pályázatok készítésében és megvalósításában Sarkad részt vesz.

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

A város és intézményei különböző szolgáltatások fejlesztésére rendszeresen pályáznak, amelyekhez helyi adatgyűjtések történnek. Azonban az esélyegyenlőség biztosításának célcsoportjaira vonatkozóan adatok még mindig hiányosak. Vannak olyan területek, amelyekről nincs adatnyilvántartás. Nincs pontos adatunk a helyi ingatlanok állagáról. Nincs pontos definíció a fogyatékosokra. A helyi önkormányzati választás alkalmával a magukat roma nemzetiségűnek regisztráltatott választópolgárok száma közel sem áll a településen élő romák számához.

Jelen helyzetelemzés során a felhasznált statisztikai adatok többnyire a TEIR adatbázisból, helyi önkormányzati adatokból, statisztikákból, helyi nyilvántartásokból, önkormányzati intézmények nyilvántartásaiból, a Békés Megyei Kormányhivatal Sarkadi Járási Hivatalának nyilvántartásaiból, Sarkad Város Integrált Településfejlesztési Stratégiáját megalapozó dokumentumból kerültek összegyűjtésre, figyelembe véve az adott területen dolgozó szakemberek beszámolóit, tapasztalatait.

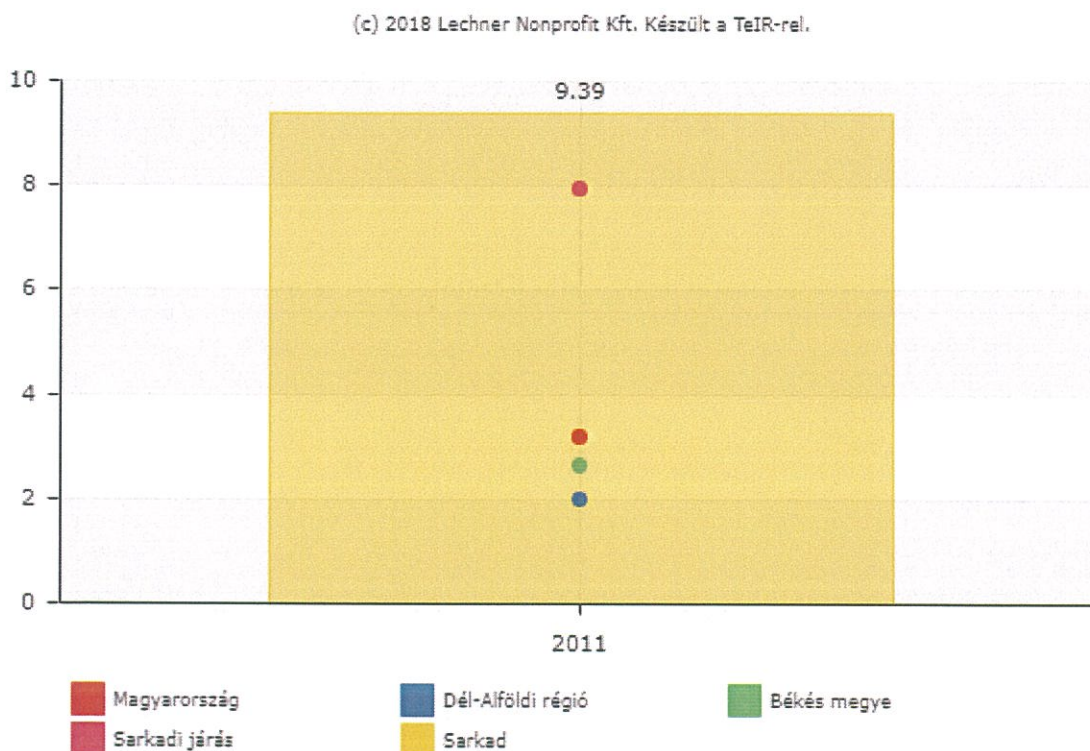
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

A Nemzeti Társadalmi Felzárkóztatási Stratégia (2011. év) megállapítása szerint: „**Minden harmadik ember (kb. 3 millióan) ma Magyarországon a szegénységi küszöb alatt él, közülük 1,2 millióan mélyszegénységben.** A szegénységi kockázatok különösen sújtják a gyermekeket és a hátrányos helyzetű térségekben élőket. A romák nagy többsége, mintegy 5-600 ezren (összlétszámuk a becslések alapján kb. 750 ezer) ehhez az utóbbi csoporthoz tartozik. Ezért Magyarországon a romák felzárkóztatását megcélzó politikát nem lehet elválasztani a szegénység elleni általános küzdelemtől, a társadalmi és gazdasági versenyképesség javításától.”

A romák esetében jellemző az, hogy még a halmozottan hátrányos helyzetű csoportokon belül is legkedvezőtlenebb helyzetben lévőkhez tartoznak. A 2010. évi helyi önkormányzati és nemzetiségi önkormányzati választások alkalmával Sarkadon 141 választópolgár regisztráltatta magát romának.

A cigány (romani, beás) nemzetiségű népesség aránya %

/A 2011-es népszámlálás során magukat román (romani, beás) nemzetiségűnek vallók a lakosság százalékában/

A 2011-es népszámláláskor Magyarországon a lakosság 3,17%-a vallotta magát roma nemzetiségűnek. A Dél-Alföldi régióban ez az arány 1,99%, Békés megyében 2,65%, a Sarkadi Járásban 7,95%, Sarkadon 9,39% volt.

A 2010. évi helyi önkormányzati és nemzetiségi önkormányzati választások alkalmával Sarkadon 141 választópolgár regisztráltatta magát romának. A 2014. évi helyi önkormányzati és nemzetiségi választások alkalmával 455 választópolgár. A Sarkadi Roma Nemzetiségi Önkormányzat megítélése szerint városunkban a romák száma kb. 1800-2000 fő. Mivel **nincs pontos számadat a településen élő romák számáról, korcsoport szerinti, iskolai végzettség szerinti, gazdasági aktivitás szerinti megoszlásukról**, ezért még nehezebb a társadalmi integrációjukat segítő, hátrányos helyzetüket kompenzáló programok kidolgozása, megvalósítása.

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

A szegénység számos társadalmi tényező által meghatározott, összetett jelenség. Okai között szerepelnek társadalmi, kulturális hátrányok, szocializációs hiányosságok, alacsony iskolai végzettség, egészségi állapot, a családok gyermekszáma, a munkanélküliség, de a jövedelmi viszonyok mutatják meg leginkább. A munkanélküliség az egyének, családok elszegényedésének egyik legfőbb oka. Az inaktív emberek között nagy arányban fordulnak elő alacsony iskolai végzettségűek, megváltozott munkaképességűek, nyugdíjkorhatár betöltéséhez közeli életkorúak, valamint romák.

A mélyszegénység egyik mutatója a jövedelmi é vagyoni helyzet alacsony szintje. A célcsoporthoz tartozó személyek jellemzően a szociális ellátásból élnek, amelyek pénzübeli, természetbeni, valamint személyes gondoskodást nyújtó ellátások formájában vehetők igénybe.

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

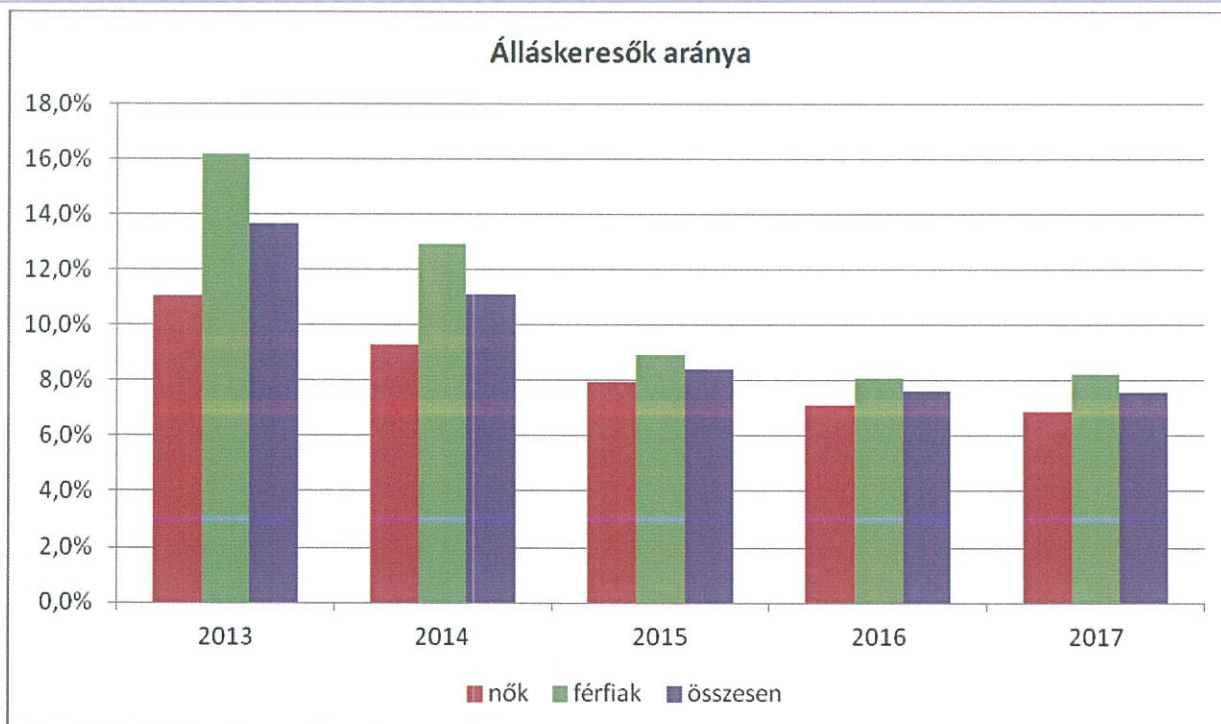
A HEP elkészítése során táblázatokba gyűjtött adatok, valamint a helyi önkormányzatnak a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvényben (továbbiakban: Ft.) és a MötV-ben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban. Az elemzést összevetjük térségi és országos adatokkal is.

a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek száma, aránya

3.2.1. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/Nyilvántartott álláskeresők száma és aránya, 15-64 évesek száma

Év	15-64 év közötti állandó népesség (fő)			Nyilvántartott álláskeresők száma (fő)					
	Nő	Férfi	Összesen	Nő		Férfi		Összesen	
	Fő	Fő	Fő	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2013	3 512	3 628	7 140	388	11,0%	586	16,1%	974	13,6%
2014	3 488	3 587	7 075	324	9,3%	463	12,9%	786	11,1%
2015	3 483	3 538	7 021	276	7,9%	315	8,9%	591	8,4%
2016	3 429	3 489	6 918	243	7,1%	283	8,1%	526	7,6%
2017	3 409	3 471	6 880	235	6,9%	285	8,2%	520	7,6%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.2.2. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskereső száma korcsoportok szerint

Regisztrált munkanélküliek/ nyilvántartott álláskereső száma összesen	Fő összesen	2013	2014	2015	2016	2017
		973,75	786	591	526	423,5
20 év alatti	Fő	47	40	38	31	29
	%	4,8%	5,1%	6,4%	5,8%	6,8%
20-24 év	Fő	169	144	112	97	70
	%	17,3%	18,3%	18,9%	18,5%	16,5%
25-29 év	Fő	138	109	76	70	53
	%	14,1%	13,9%	12,8%	13,4%	12,5%
30-34 év	Fő	98	82	61	58	50
	%	10,0%	10,5%	10,3%	11,0%	11,7%
35-39 év	Fő	116	84	58	50	38
	%	11,9%	10,7%	9,8%	9,5%	8,9%
40-44 év	Fő	103	79	54	50	36
	%	10,6%	10,1%	9,2%	9,5%	8,5%
45-49 év	Fő	99	83	65	53	48
	%	10,2%	10,6%	11,0%	10,1%	11,3%
50-54 év	Fő	102	81	54	47	38
	%	10,4%	10,2%	9,1%	8,9%	8,9%
55-59 év	Fő	88	72	52	49	38
	%	9,1%	9,2%	8,8%	9,3%	8,9%
59 év feletti	Fő	15	12	22	21	26
	%	1,6%	1,6%	3,7%	4,0%	6,1%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A 3.2.1 táblázat adataiból megállapítható, hogy Sarkad Város aktív korú, 15-64 év közötti lakónépességének száma az elmúlt öt évben (2013-2017) között fokozatosan csökkent. Közöttük a nyilvántartott álláskereső aránya 13,6 %-ról és 7,6 %-ra csökkent. Megfigyelhető az álláskeresők között a férfiak nagyobb aránya.

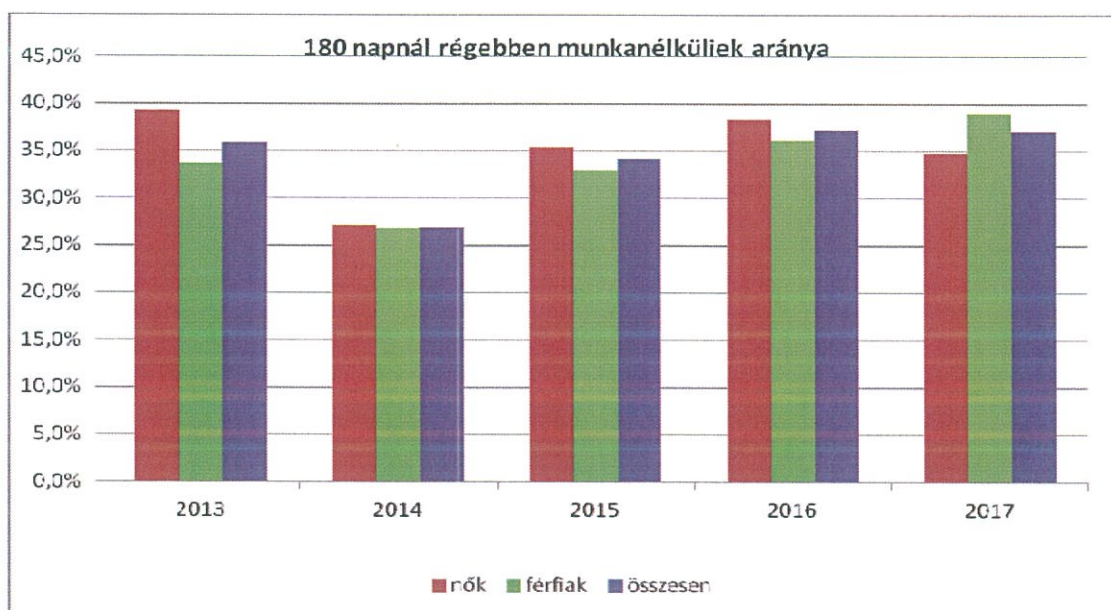
A regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma fenti időszak mintegy felére csökkent. Ebben szerepet játszik, hogy emelkedett a munka világába visszatérők száma. Azonban nem szabad megfeledkezni arról sem, hogy a munkanélküliek egy része nem szerepel a regisztrált személyek között. Egy részük ellátással nem rendelkezik, esetleg alkalmi munkából él, jelentős hányaduk bejelentetés nélküli alkalmazott.

A regisztrált munkanélküliek korcsoport szerinti megoszlását tekintve is megfigyelhető valamennyi korcsoportban az álláskereső számának csökkenése, kivéve az 59 év feletti korosztályhoz tartozókat, akiknek aránya 1,6 %-ról – 6,1%-ra emelkedett öt év alatt. A nyugdíjkorhatár betöltése előtti években egyre kisebb ezen korosztályba tartozó személyek munkaerő piacon való elhelyezkedési esélye.

3.2.3. számú tábla - A munkanélküliek és a 180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma és aránya

0Év	Nyilvántartott álláskeresők/regisztrált munkanélküliek száma			180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők/regisztrált munkanélküliek száma					
	fő			fő			%		
	Nő	Férfi	Összesen	Nő	Férfi	Összesen	Nő	Férfi	Összesen
2013	377	562	939	148	189	337	39,3%	33,6%	35,9%
2014	306	437	743	83	117	200	27,1%	26,8%	26,9%
2015	271	301	572	96	99	195	35,4%	32,9%	34,1%
2016	242	277	519	93	100	193	38,4%	36,1%	37,2%
2017	247	298	545	86	116	202	34,8%	38,9%	37,1%

Forrás: TelR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

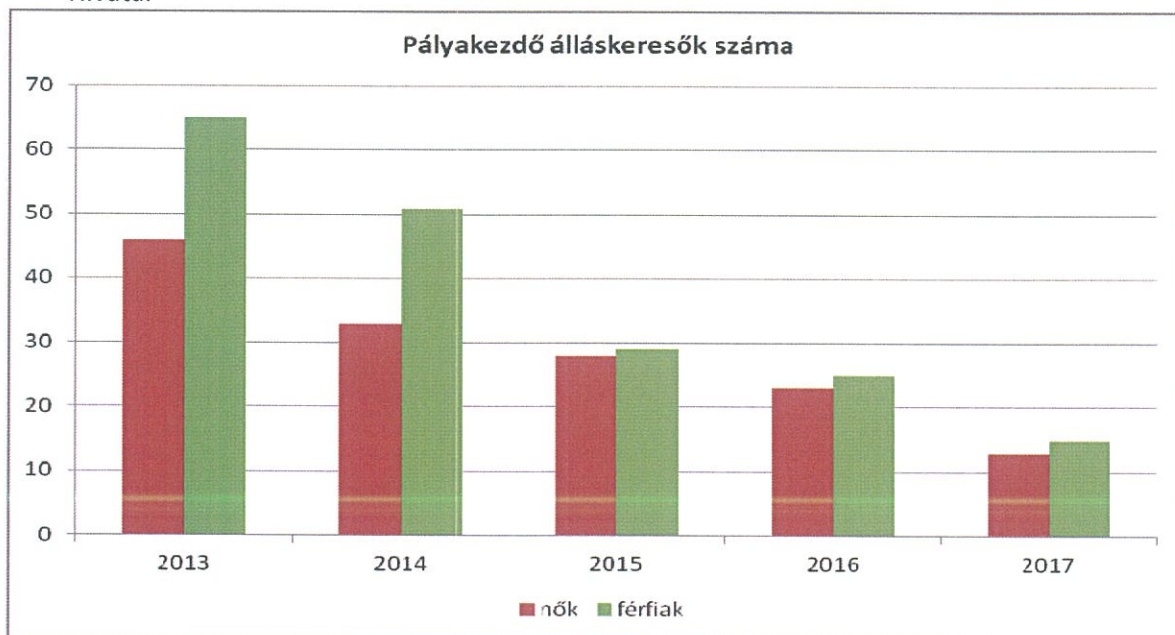

A regisztrált munkanélküliek számának csökkenése mellett a 180 napnál régebben munka nélkül lévők /tartós munkanélküliek/ számának csökkenése figyelhető meg 2013 és 2016 között, azonban 2017. évben számuk emelkedett. A tartós munkanélküliek regisztrált munkanélküliekhez viszonyított aránya az elmúlt két évben emelkedést mutat. Ez utalhat arra, hogy van bizonyos csoport, aki megreked a tartós munkanélküliség rabságában.

3.2.4. számú táblázat - Pályakezdő álláskeresők száma és a 18-29 éves népesség száma

Év	18-29 évesek száma			Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma					
	Nő	Férfi	Összesen	Nő		Férfi		Összesen	
	Fő	Fő	Fő	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2013	879	916	1 795	46	5,2%	65	7,1%	111	6,2%
2014	890	887	1 777	33	3,7%	51	5,7%	84	4,7%
2015	896	862	1 758	28	3,1%	29	3,4%	57	3,2%
2016	846	863	1 709	23	2,7%	25	2,9%	48	2,8%
2017	843	862	1 705	13	1,5%	15	1,7%	28	1,6%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A 2013. évben készített Helyi Esélyegyenlőségi programban is vizsgáltuk a 18-29 éves korosztály körében a pályakezdő álláskeresők számát. Az akkori megállapítás szerint 2008. és 2012. között a fiatal pályakezdő álláskeresők száma a 18-29 éves népesség 7,2 %-a és 9,1 %-a között mozog. Tehát a fiatalok közel 10 %-a volt álláskereső, nem foglalkoztatott. Ehhez képest a 2013. és 2017. közötti időszakban a 18-29 éves korosztály létszámának mérsékelt csökkenése mellett megfigyelhető, hogy csökkent a pályakezdő álláskeresők száma évről évre csökken, arányuk 6,2 %-ról – 1,6 %-ra esett vissza. Figyelembe kell azonban venni, hogy e korosztályba tartozók között jelentős számban vannak még a nappali oktatásban tanulók. A tanulóval töltött évek számának emelkedésével

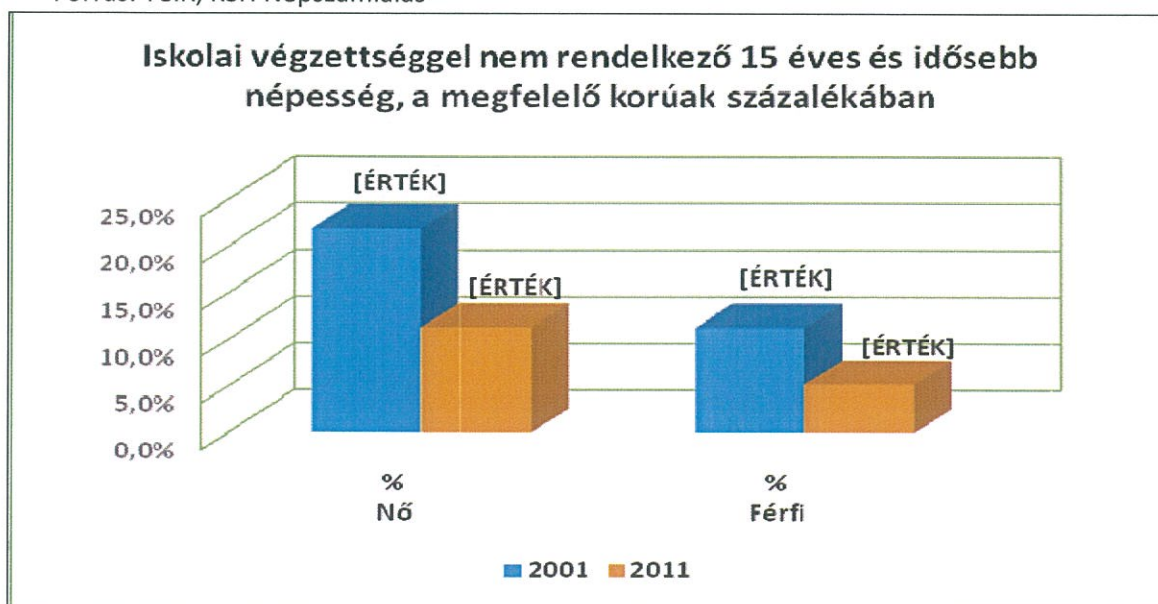
kitolódik a fiatalok önállóvá válásának, családalapításának időpontja, mely az eltartó családokra ró anyagi terheket.

b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága

3.2.5. számú táblázat - Alacsonyan iskolázott népesség

Év	Legalább az általános iskola 8. évfolyamát elvégzett 15 éves és idősebb népesség, a megfelelő korúak százalékában		Iskolai végzettséggel nem rendelkező 15 éves és idősebb népesség, a megfelelő korúak százalékában	
	Nő	Férfi	Nő	Férfi
	%	%	%	%
2001	78,1%	88,7%	21,9%	11,3%
2011	88,7%	94,8%	11,3%	5,2%

Forrás: TeIR, KSH Népszámlálás

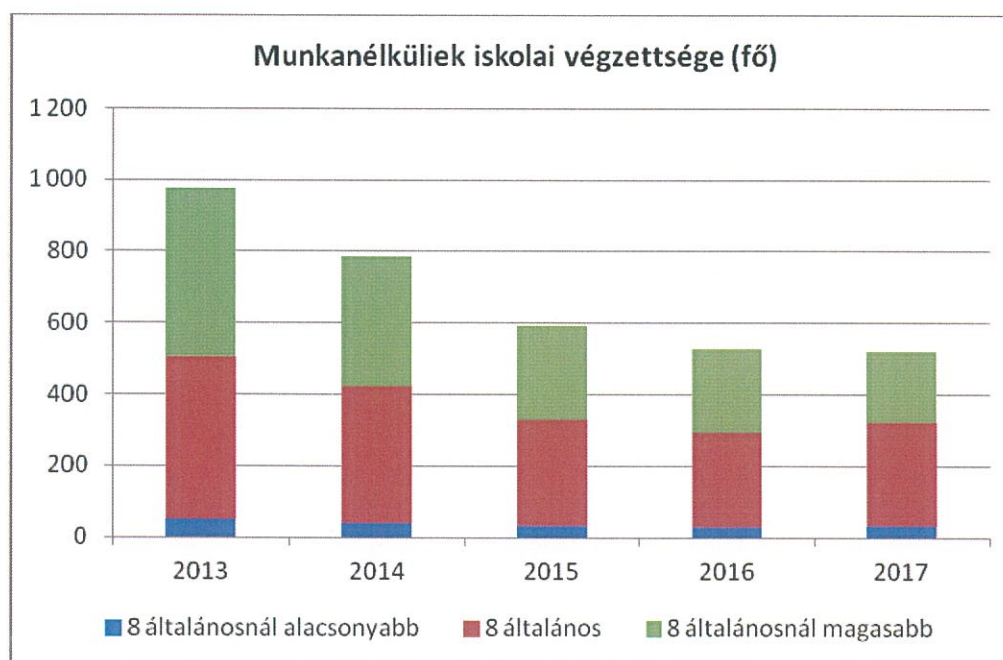

A 2001. évi népszámlálási adatok és a 2011. évi népszámlálási adatok összevetéséből megállapítható, hogy 10 év alatt emelkedett az általános iskola 8. évfolyamát elvégzett 15 éves és idősebb népesség aránya. A nemek arányát tekintve, a férfiak nagyobb százaléka végzi el legalább az általános iskola 8. osztályát, mint a nők. A nők munkába való elhelyezkedésének esélyeit ez negatívan befolyásolja.

3.2.6. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek száma iskolai végzettség szerint

Év	Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	A nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség		Általános iskolai végzettség		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség	
		Fő	%	Fő	%	Fő	%
2013	974	49	5,0%	457	46,9%	468	48,1%
2014	786	41	5,2%	381	48,4%	365	46,4%
2015	591	34	5,7%	295	50,0%	262	44,3%
2016	526	28	5,4%	266	50,5%	232	44,2%
2017	520	32	6,2%	290	55,7%	198	38,1%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

2013. és 2017. között csökkent a nyilvántartott álláskeresők száma. A nyilvántartott álláskeresők iskolai végzettség szerinti összetételét tekintve, megállapítható, hogy településünkön a nyilvántartott álláskeresők több mint 50 %-a rendelkezik csak 8 általános vagy annál alacsonyabb iskolai végzettséggel. Az elmúlt öt évben emelkedett a csak általános iskolai végzettséggel, vagy annál kevesebb iskolai végzettséggel rendelkezők aránya. Az alacsony iskolai végzettség csökkenti az elhelyezkedési lehetőségeket és a munkanélkülivé válásnak, a munkanélküli lét tartóssá válásának, a szegénység elmélyülésének nagy kockázati tényezője. Éppen ezért fokozott figyelmet kell fordítani a fiatalok tovább tanulási, a munkanélküliek képzési lehetőségeinek megteremtésére.

3.2.7. számú táblázat - Felnőttoktatásban résztvevők

Év	Általános iskolai felnőttoktatásban tanulók száma	8. évfolyamot eredményesen befejezte a felnőttoktatásban	
	Fő	Fő	%
2013	n.a.		#ZÉRÓOSZTÓ!
2014	n.a.		#ZÉRÓOSZTÓ!
2015	n.a.		#ZÉRÓOSZTÓ!
2016	n.a.		#ZÉRÓOSZTÓ!
2017	n.a.		#ZÉRÓOSZTÓ!

Forrás: TeIR, Területi Államháztartási és Közigazgatási Információs Szolgálat (TÁKISZ)

3.2.8. számú táblázat - Felnőttoktatásban résztvevők száma középfokú iskolában

Év	Középfokú felnőttoktatásban résztvevők összesen	Szakiskolai felnőttoktatásban résztvevők száma		Szakközépiskolai felnőttoktatásban résztvevők száma		Gimnáziumi felnőttoktatásban résztvevők		Középfokú tanulók száma a felnőttoktatás ban (fő) -
	Fő	Fő	%	Fő	%	Fő	%	Fő
2013	n.a.		##### ##		##### ##		##### #	
2014	n.a.		##### ##		##### ##		##### #	
2015	n.a.		##### ##		##### ##		##### #	
2016	n.a.		##### ##		##### ##		##### #	
2017	n.a.		##### ##		##### ##		##### #	

Forrás: TeIR, Területi Államháztartási és Közigazgatási Információs Szolgálat (TÁKISZ)

Általános iskolai felnőttoktatás településünkön nem működik.

Sarkad Város Önkormányzatának középfokú oktatási intézménye volt korábban az Ady Endre – Bay Zoltán Középfokú Oktatási Intézmény, mely a korábbi években folytatott esti tagozatos gimnáziumi felnőttoktatást, ahol a munkaviszonyban álló és idősebb korosztály is megszerezhetette a gimnáziumi érettségi bizonyítványt. 2008. év óta azonban csak nappali oktatás folyik az intézményben. **Jelenleg a városban nincs középfokú felnőtt oktatás.** Célszerű lenne a felnőtt oktatás bevezetésének lehetőségét megvizsgálni.

c) közfoglalkoztatás

A 2012. évtől kezdődően a közfoglalkoztatás alapvetően három program keretében valósult meg, amelyek az alábbiak: hosszabb időtartamú, országos és kistérségi startmunka mintaprogram. Az önkormányzatok által szervezett, hosszabb időtartamú közfoglalkoztatásnak nevezett programok célja a helyben felmerülő közfeladatokkal, a helyi közösség érdekeit szolgáló munkaigényekkel kapcsolatos foglalkoztatás. Az országos közfoglalkoztatási programok a mindenkori munkaerőpiaci, valamint az esetleges „vis maior” helyzetek kezelésére, több ágazatot átfogóan (pl. ár- és belvízvédelem, a közutak, vasutak, az erdőterületek, megújuló energiaforrások területén) kerülnek indításra. A Belügyminisztérium a kedvezményezett térségek besorolásáról szóló 311/2007. (XI. 17.) Korm. rendelet szerinti hátrányos helyzetű kistérségek, valamint a társadalmi-gazdasági és infrastrukturális szempontból elmaradott, illetve az országos átlagot jelentősen meghaladó munkanélküliséggel sújtott települések jegyzékéről szóló 240/2006. (XI. 30.) Korm. rendelet melléklete szerinti hátrányos helyzetű települések önkormányzatai részére mintaprogramokat indított a 2011. évtől kezdődően. A kistérségi startmunka mintaprogramok alapjaiban a hosszabb időtartamú közfoglalkoztatási programok mintaprogrammá nyilvánított típusai, de speciális, a települések fejlesztésével kapcsolatos feladatok ellátására irányulnak. A járási startmunka mintaprogramok fő kedvezményezettjei a hátrányos helyzetű, illetve a hátrányos helyzetű kistérségekben levő települési önkormányzatok, valamint önkormányzati társulások. A program indításának fontos feltétele, hogy a tevékenység igazodjon a helyi igényekhez, továbbá ne teremtse versenyhátrányt az elsődleges munkaerőpiacon, de összességében bővítse a munkalehetőségek számát a településen. A mintaprogramok közösségformáló hatásúak, élhetőbbé, lakhatóbbá teszik a településeket, azok közvetlen környezetét, növelik a lakosság szubjektív biztonságérzetét, javítják a közbiztonságot. A feladatok (programelemek) két fő csoportra bonthatóak: 1. Értékteremtő programok 2. Szociális programelemek

év	Közfoglalkoztatásban résztvevők száma	Közfoglalkoztatásban résztvevők aránya a település aktív korú lakosságához képest	Közfoglalkoztatásban résztvevő romák/cigányok száma	Közfoglalkoztatásban résztvevők romák aránya az aktív korú roma/cigány lakosságához képest
2014	734	10 %	n.a	n.a
2015	798	11 %	n.a	n.a
2016	567	8 %	n.a	n.a
2017	526	8 %	n.a.	n.a.

Forrás: Békés Megyei Kormányhivatal Sarkadi Járási Hivatalának beszámolója

A Békés Megyei Kormányhivatal Sarkadi Járási Hivatala 2015. évtől évi egy alkalommal tájékoztatja Sarkad Város Önkormányzatának Képviselő-testületét a Járási Hivatal előző évi munkájáról. A tájékoztató minden évben kitér a közfoglalkoztatás megvalósítására, annak tapasztalataira.

Az Önkormányzat, mint a város egyik legnagyobb foglalkoztatója, évek óta a közfoglalkoztatás keretében igyekszik munkát biztosítani a sarkadi lakosok számára központi foglalkoztatáspolitikai támogatás és saját erő igénybevételével. Legnagyobb létszámban a *Startmunka mintaprogram*

keretében tudnak munkanélküli személyeket foglalkoztatni. A mintaprogram keretében mezőgazdasági földutak karbantartása, belvízelvezetés, belterületi közutak karbantartása, mezőgazdasági munkák, térkő gyártás, drótfonás, épület felújítás, állattartás valósult meg.

A mintaprogramok mellett sor került *hosszabb időtartamú közfoglalkoztatásokra* is kisebb létszámot illetően.

Az önkormányzati közfoglalkoztatások mellett az álláskeresőket az országos közfoglalkoztatóknál kerültek alkalmazásra, mint pl. a vízügyi igazgatóságok, víztársulat, közútkezelő, nemzeti park, erdészet, rendőrség, református szeretetszolgálat.

Nincs adatunk a közfoglalkoztatásba bevont romák számáról. Ez az adatgyűjtésünk és helyzetelemzésünk hiányossága.

d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői (pl. közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok stb.)

3.2.10. számú táblázat – A foglalkozáshoz való hozzáférés esélyének helyi potenciálja - vállalkozások

év	regisztrált vállalkozások száma a településen	Kiskereskedelmi üzletek száma	vendéglátóhelyek száma	állami szektorban foglalkoztatottak száma	kivetett iparűzési adó	befizetett iparűzési adó	működő foglalkoztatási programok száma helyben	foglalkoztatási programokban részt vevők száma
2013	1143	139	57	n.a	129992466	98666141	n.a	n.a
2014	1179	138	46	n.a	144330829	95377588	n.a	n.a
2015	1170	n.a.	n.a.	n.a	153941972	118497579	n.a	n.a
2016	1152	n.a.	n.a.	n.a	143176283	115255512	n.a	n.a
2017	n.a.	na.	n.a.	n.a.	148390189	143952406	n.a.	n.a.

Forrás: TEIR, T-Star, önkormányzat adatai

A településen regisztrált vállalkozások többsége kevés alkalmazotti létszámmal működő, illetve egyszemélyes vállalkozás. Sajnos sok kis vállalkozás bizonyul rövid idejűnek, életképtelennek. A regisztrált vállalkozók egy része szünetelteti tevékenységét. A vállalkozások megszűnése egyben a munkanélküliek számának emelkedését is jelenti. A 3.2.10 táblázatban feltüntetett adatok értelmezéséhez hozzátartozik, hogy a befizetett iparűzési adó oszlopban szereplő összeg tartalmazza az előző évről, időszakról elmaradt, késedelmesen befizetett adót.

Sarkadon évek óta folyamatosan csökken a munkalehetőségek száma. Jelentős számban dolgoznak sarkadi lakosok a településtől 16 km-re lévő Gyula Városban és a 30 km-re lévő Békéscsabán. Gyulára, Békéscsabára biztosított a távolsági autóbusz és vonatközlekedés is. Azonban a környező városok munkahelyeinek bezárása elsősorban a vidékről bejárókat érinti. A békéscsabai baromfi feldolgozó, konzervgyár, a gyulai harisnyagyár, bútorigipari szövetkezet, húskombinát, stb. bezárása, illetve létszámcsökkentése következtében sok sarkadi munkavállaló vált munkanélkülivé. Sarkad Város Önkormányzata a helyi beruházások közbeszerzési eljárása során igyekszik előnyben részesíteni a helyi lakosokat foglalkoztató pályázókat.

e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük

2013. 01. 01-től kezdte meg működését a Békés Megyei Kormányhivatal Sarkadi Járási Hivatala, mely a járáshoz tartozó 11 települést érintően látja el feladatait. A Sarkadi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztályán folyamatosan működnek a **hazai forrású foglalkoztatáspolitikai támogatási eszközök**. A programok között legnagyobb volumenűek az önkormányzati közfoglalkoztatások, de jelentős mértékű az országos közfoglalkoztatási programba bekapcsolódók száma is.

A GINOP-5.2.1-14 Ifjúsági Garancia program célcsoportja a **25 év alatti (betöltött 15 életév és még nem betöltött 25 év) nyilvántartott álláskeresők**. A program a munka, illetve a tanulás világába történő be- vagy visszajutáshoz konkrét lehetőség felajánlást garantálja, meghatározott időtartamon belül, illetve segíti ezt a folyamatot. Annak érdekében, hogy a fiatalnak tett ajánlat megvalósulhasson, s ezáltal a munkaerő-piaci integráció mihamarabb bekövetkezzen támogatásként *képzésben, támogatott foglalkoztatásban, vállalkozóvá válási támogatásban, munkába járási támogatásban, lakhatási támogatásban és ezek megvalósulását elősegítő szolgáltatásokban részesülnek.*

2013. évtől minden évben meghirdetésre kerül az önkormányzatok részére a nyári diákmunka keretében történő foglalkoztatás lehetősége. Sarkad Város Önkormányzatánál és intézményeinél:

2014. évben: 146 diák,

2015. évben: 159 diák,

2106. évben: 160 diák,

2017. évben: 160 diák foglalkoztatása valósult meg.

f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése (pl. felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok)

3.2.11. számú táblázat – A foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének helyi potenciálja - felnőttek

	van/nincs	Felsorolás
Felnőtt képző programok a településen	van	Sarkadi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya által közfoglalkoztatottak körében szervezett alapkompétencia fejlesztési tanfolyam.
Felnőtt képző programok a vonzásközpontban	van	A Sarkadi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya által biztosított és támogatott munkaerő-piaci képzési programok/kazánfűtő, betanított takarító, konyhai segítő, betanított parkgondozó, motorfűrész kezelő, kosárfonó, stb./
egyéb munkaerő-piaci szolgáltatások a településen	van	A Sarkadi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya által biztosított munkaerő-piaci szolgáltatások: munkaközvetítés, különböző jellegű tőnacsadások (pl. jogi, álláskeresési, pályaválasztási).
egyéb munkaerő-piaci szolgáltatások a vonzásközpontban	van	A Sarkadi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya által biztosított munkaerő-piaci szolgáltatások: munkaközvetítés, különböző jellegű tőnacsadások (pl. jogi, álláskeresési, pályaválasztási).
Helyi foglalkoztatási programok a településen	van	STARTMUNKA mintaprogram (mezőgazdasági földút karbantartási-, közút-, mezőgazdasági projekt). GINOP programok.
Helyi foglalkoztatási programok a vonzásközpontban	van	STARTMUNKA mintaprogram (mezőgazdasági földút karbantartási-, közút-, mezőgazdasági projekt). GINOP programok. TOP-5.1.1-15 Foglalkoztatási paktum Békés Megyében.
Forrás: Békés Megyei Kormányhivatal Sarkadi Járási Hivatal beszámoló, helyi adatgyűjtés		

Sarkad munkanélküli lakossága számára vannak helyben elérhető munkaerő piaci szolgáltatások és vannak olyan programok, amelyek a vonzasközpontra kiterjedően kerülnek megszervezésre. A Sarkadi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya által szervezett képzések, tanfolyamok helyileg többségében a megyeszékhelyen, Békéscsabán zajlanak.

A 25. év feletti álláskeresőkre részére támogatási lehetőséget kínáló TÁMOP 1.1.2 „A hátrányos helyzetűek foglalkoztathatóságának javítása (Decentralizált programok a konvergencia régiókban” elnevezésű projekt 2015. 10. 31. napjával zárult.

2015. 10. 01-től indult el a GINOP-5.1.1-15/2015-00001 „Út a munkaerőpiacra” elnevezésű kiemelt munkaerő-piaci projekt, melynek célja az **álláskeresők, különösen az alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztathatóságának javítása, nyílt munkaerő-piacra történő elhelyezése.** A program a **25-64 év közötti álláskeresőket,** valamint a versenyszférába visszavezethető **közfoglalkoztatottakat** célozza meg. A szolgáltatási és támogatási programelemek közül olyan tevékenységek választhatók ki a résztvevők számára, amelyek a képzést, a támogatott foglalkoztatást, valamint a vállalkozóvá válást, illetve e támogatások igénybevételét segítik különböző humán szolgáltatásokkal és mentorálással. A programban résztvevők *képzési támogatásban, vagy bérjellegű támogatásban, vagy vállalkozóvá válási támogatásban, vagy lakhatási támogatásban részesülhetnek.*

A GINOP-6.1.1-15 „Alacsony képzettségűek és közfoglalkoztatottak képzése” című kiemelt projekt keretében támogatásban részesülhetnek **a kevésbé fejlett régiókban tankötelezettségüket teljesített, elsősorban alacsony iskolai végzettségű, legfeljebb befejezett általános iskolai végzettséggel, illetve felzárkóztató képzés keretében a 7. és 8. osztály elvégzéséről szóló bizonyítvánnyal rendelkező munkavállalási korú felnőtt személyek,** akik közfoglalkoztatási jogviszonyban, vagy munkaviszonyban állnak. A programba bevont személyeket *közfoglalkoztatási bér, utazási utalvány és mentorálás illeti meg.*

g) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása

A helyi önkormányzatnál és intézményeinél közfoglalkoztatásban alkalmazott személyek többnyire az aktívkorú munkanélküli ellátásban (foglalkoztatást helyettesítő támogatásban) részesülők közül kerülnek ki. Ezen emberek valamennyien megfelelnek annak a jogszabályi kritériumnak, hogy családjukban az egy fogyasztási egységre jutó havi jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 90%-át /jelenleg: 25.650.-Ft-ot/ és vagyonuk nincs. Tehát mindannyian mélyszegénységben élnek.

Vannak azonban olyan közfoglalkoztatásban résztvevők is, aki aktív korú munkanélküli ellátásra nem jogosultak, de regisztrált álláskereső.

Az önkormányzat intézményeinél kerül alkalmazásra közfoglalkoztatásban évente kb. 400-500 személy. Arról, hogy közülük hány fő vallja magát roma származásúnak nincs adatunk, ennek nyilvántartását jogszabály nem írja elő.

h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

A közfoglalkoztatás keretében származás miatti hátrányos megkülönböztetés nincs.

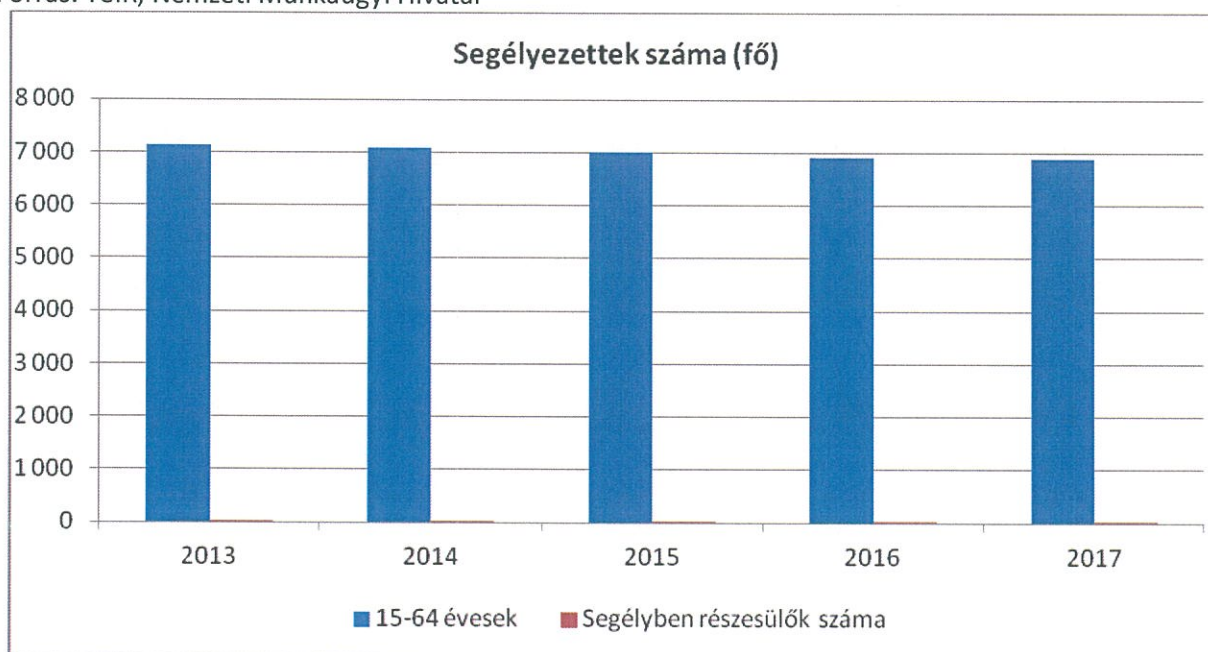
3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

A Foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 2011. évi IV. törvény alapján az álláskeresőkre részére álláskeresői ellátásként álláskeresői járadék, nyugdíj előtti álláskeresői segély, képzési támogatás, valamint költségtérítés állapítható meg.

3.3.1. számú táblázat - Álláskeresői segélyben részesülők száma

Év	15-64 év közötti állandó népesség száma	Álláskeresői segélyben részesülők (fő)	Álláskeresői segélyben részesülők %
2013	7 140	1	0,0%
2014	7 075	2	0,0%
2015	7 021	4	0,0%
2016	6 918	5	0,1%
2017	6 880	6	0,1%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

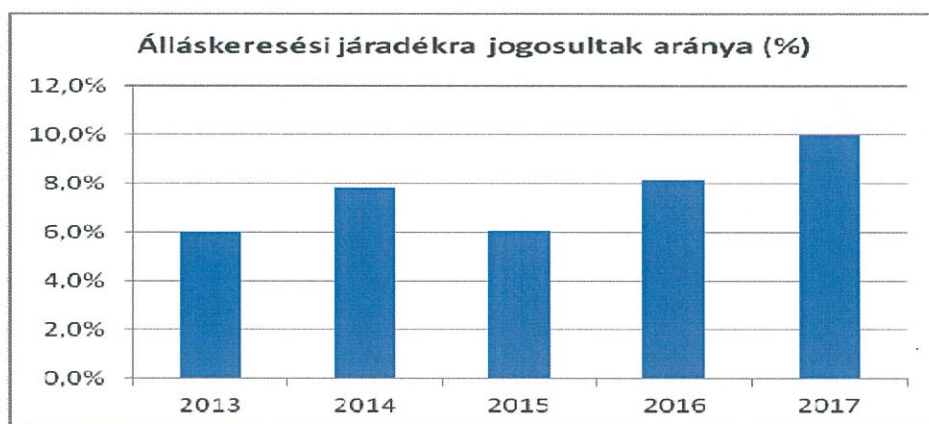

Az elmúlt öt évben fokozatosan csökkent a 15-64 év közötti állandó lakosok száma a településen, közülük az álláskeresői segélyben részesülők száma igen elenyésző 0,1 %.

3.3.2. számú táblázat - Járadékra jogosult regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma

Év	Nyilvántartott álláskeresők száma		Álláskeresési járadékra jogosultak	
	Fő		Fő	%
2013	973,75		58,50	6,0%
2014	782,00		61,25	7,8%
2015	591,00		35,75	6,0%
2016	513,25		41,75	8,1%
2017	519,75		51,75	10,0%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

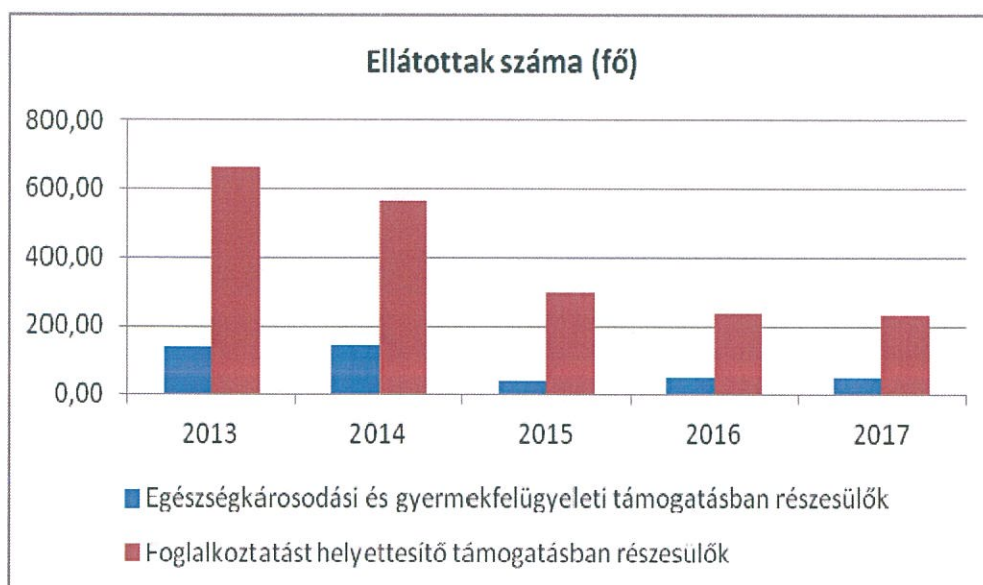

Az aktív korú állandó népesség számának csökkenése mellett megfigyelhető a **nyilvántartott álláskeresők számának csökkenése**. Közöttük az **álláskeresési járadékra jogosultak aránya mérsékelten emelkedett, 2017. évben elérte a 10%-ot**. Az álláskeresők közfoglalkoztatásban való részvétellel könnyebben meg tudják szerezni a járadékra való jogosultsághoz szükséges munkaviszonyban töltött időtartamot.

3.3.3. számú táblázat- Rendszeres szociális segélyben és foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek száma

Év	Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesülők átlagos száma 2016. márc. 1-től (2015. február 28.-ig rendszeres szociális segélyben részesülők)		Foglalkoztatást helyettesítő támogatás (álláskeresési segély - negyed évek átlagában számolva)	
	Fő	15-64 évesek %-ában	Fő	Munkanélküliek %-ában
2013	142,00	1,99%	663,00	68,09%
2014	144,00	2,04%	567,00	72,51%
2015	36,94	0,53%	300,20	50,80%
2016	49,67	0,72%	236,93	46,16%
2017	51,38	0,75%	228,14	43,89%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Az aktív korú, rokkantsági ellátásra nem jogosult csökkent munkaképességű személyek részére rendszeres szociális segély igénybevételét tette lehetővé a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (a továbbiakban: Szt.). Az Szt. módosítása okán 2016. 03. 01-től a rendszeres szociális segély /Rszs/ helyébe lépett az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás /EGYT/, melyre való jogosultsági feltételek valamelyest változtak a rendszeres szociális segély feltételeihez képest. Az új szabályozásnak köszönhetően kevesebben feleltek meg az EGYT-re való jogosultság feltételeinek, csökkent az EGYT-ben részesülők száma az Rszs-re jogosultak számához képest, mint ahogy ezt a 3.3.3 táblázat adatai mutatják.

A vizsgált időszakban **jelentős arányban csökkent az aktív korú munkanélküli ellátásban, foglalkoztatást helyettesítő támogatásban /FHT/ részesülők aránya**. Ebben jelentős szerepet játszanak az elmúlt időszak különböző munkaerő piaci programjai. Azonban **a munkanélküli személyek több mint 40%-a még mindig FHT ellátásban részesülő**. Ezért nagy szükség van a munkaerő piaci programok tovább folytatására.

A mélyszegénységben élők körében szinte a fő jövedelemforrás az EGYT és az FHT, a családi pótlék mellett. A mélyszegénységben élő egy és kétszemélyes háztartásoknál az egyetlen jövedelemforrás.

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

E fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük, kiemelve a bérlakás-állományt, a szociális lakhatást, az egyéb lakáscélra nem használt lakáscélú ingatlanokat, feltárva a településen fellelhető elégtelen lakhatási körülményeket, veszélyeztetett lakhatási helyzeteket és hajléktalanságot, illetve a lakhatást segítő támogatásokat. E mellett részletezzük a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzőket, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

a) bérlakás-állomány

3.4.1. számú táblázat - Lakásállomány								
év	összes lakásállomány (db)		bérlakás állomány (db)		szociális lakásállomány (db)		egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok (db)	
		ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma		ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma		ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma		ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma
2013	4342	n.a	60	0	21	0	n.a	n.a
2014	4342	n.a	60	0	21	0	n.a	n.a
2015	4342	n.a	71	0	21	0	n.a	n.a
2016	4342	n.a	71	0	21	0	n.a	n.a
2017	4342	n.a	71	0	21	0	n.a	n.a

Forrás: TelR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

Sarkad város **összes lakásállománya 2013. és 2017. között nem változott.** Arról, hogy az összes lakásállományból mennyi az elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma pontos adattal nem rendelkezünk. A Polgármesteri Hivatal Műszaki és Beruházási Osztályának ismeretei szerint az **elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma a település összes lakásállományának közel 10 %-a.** Évente 4-5 alkalommal válik szükségessé jegyzői intézkedés feltárt veszélyeztetett lakhatási helyzet miatt. Ilyen esetben elsősorban szociális bérlakásban kerülnek elhelyezésre az érintett személyek.

A lakáshiányból adódó szükségletek csökkentése érdekében 2001-ben Széchenyi Terv keretében 15 lakásos önkormányzati társasház épült, míg 2003-ben a fészekrakó korosztály számára 26 lakásos ún. „fecskeházat” építettek. Az Önkormányzat **bérlakásainak állománya 2013-ban 60. db** volt. 2014-ben a „Szociális város rehabilitáció” projekt keretében a Szalontai út 17. alatt 10 lakásos bérlakás épült. A bérlakások elszórtan helyezkednek el a városban. A bérlakások 10-15%-a házigyári technikával készült épületekben található. A bérlakások komfortfokozata: 45% összkomfortos, komfortos 50%, komfort nélküli szükséglakás: 5%.

A bérlakások iránti igény bőven meghaladja a rendelkezésre álló lakásszámot, így várólista állandósult.

b) szociális lakhatás

Az Önkormányzat összesen 21 **szociális bérlakást** tart fenn. A Nagymező u. 11. szám alatt Hajléktalanok Átmeneti Szállása működött, azonban kihasználatlanság miatt bezárták. A lakhatási probléma enyhítése érdekében az Önkormányzat támogatja a lépcsőzetes lakáshoz jutást, valamint folytatni kívánja a kitörést elősegítő szociális bérlakás építési programját, melynek keretében előnyt kíván biztosítani a szegregátumból érkező jelentkezők számára.

c) egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok

Egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok számáról, helyzetéről nem rendelkezünk adatokkal.

e) lakhatást segítő támogatások

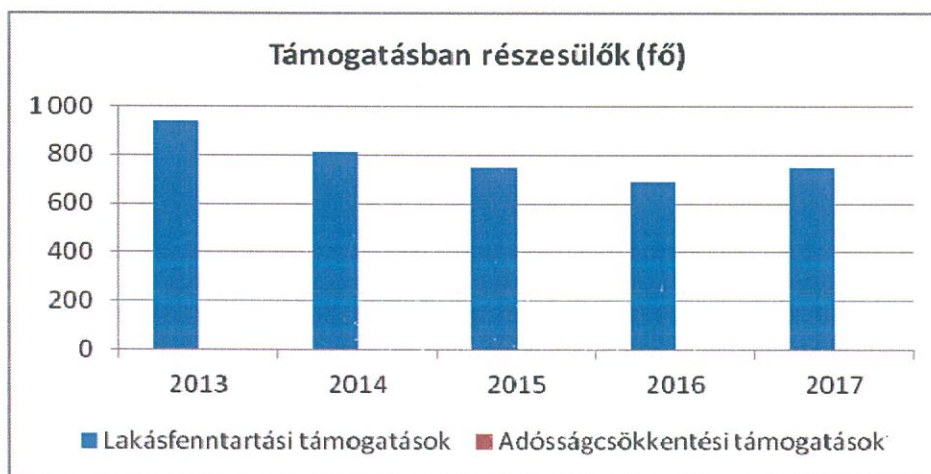
A nem megfelelő lakáskörülmények javítása érdekében az Önkormányzat lakásállományának felújítását, komfortfokozatának és minőségének javítását, hatékonyabb kihasználását tervezi. A meglévő lakóépület állomány állagmegóvását, fejlesztését **lakásfenntartási támogatás** rendszerén keresztül történő részfinanszírozással, valamint a **helyi lakosokat is bevonó, telepszerű lakókörnyezet gondozását célzó közmunka pályázatokkal** kívánja segíteni.

Sarkad Város Önkormányzata első sorban a lakásfenntartási támogatás keretében tud segítséget nyújtani a rászoruló lakhatásához. A **lakásfenntartási támogatás** keretében áramdíj, gázdíj, vízdíj számlák kifizetéséhez a szolgáltatókhoz utalja az Önkormányzat Polgármesteri Hivatala a támogatást. De lehetőség van az albérleti díjak támogatására is. Ahol a lakásban nem gázzal fűtenek, ott a téli tüzelő beszerzéséhez a rászorult kezeihez folyósítja a Hivatal a támogatást.

3.4.2. számú táblázat - Lakásfenntartási és adósságcsökkentési támogatásban részesülők száma

Év	Lakásfenntartási támogatásban részesített személyek száma	Összesen adósságcsökkentési támogatásban részesítettek száma
2013	941	0
2014	811	0
2015	748	0
2016	693	0
2017	747	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A lakásfenntartási támogatást igénylő rászorulókkal kapcsolatosan elmondható, hogy egyre többen vannak a pénzintézeti hitelek miatt eladósodott személyek, a közüzemi szolgáltatásokból kikapcsolt fogyasztók. Városunkban is kezd elterjedni az előrefizetős áram-, gázmérő órák felszerelése. Ennek célja a be nem fizetett áramdíj és gázdíj hátralékok emelkedésének megakadályozása. A helyi Polgármesteri Hivatal Általános Igazgatási, Koordinációs és Népjóléti Osztályán napi szinten kerülnek kiállításra a védett fogyasztói státuszt szociális rászorultság alapján bizonyító igazolások, a közüzemi szolgáltatókhoz történő benyújtás végett. Lakások karbantartására, felújítására egyre kevesebb pénzt tud fordítani a hátrányos helyzetű lakosság.

A Képviselő-testület felhatalmazása alapján Sarkad Város Polgármestere **rendkívüli települési támogatás keretében pénzbeli támogatást** is állapíthat meg azoknak a krízis helyzetbe került lakosoknak, akiket a közüzemi díjhátralék miatt a közüzemi szolgáltatásból való kikapcsolás fenyeget.

A fiatalok első lakáshoz jutását vissza nem térítendő, illetve részben vissza nem térítendő támogatás odaítélésével segíti a települési Önkormányzat. Az Önkormányzat Képviselő-testülete negyedévente dönt a támogatás odaítéléséről és mértékéről.

2013. évben: 1 fő részesült összesen 300.000.-Ft.,

2014. évben: 2 fő részesült összesen 600.000.-Ft.,

2015. évben: 3 fő részesült összesen 900.000.-Ft.,

2016. évben: 13 fő részesült összesen 2.100.000.-Ft.,

2017. évben: 8 fő részesült összesen 2.400.000.-Ft. összegben első lakáshoz jutóként támogatásban.

f) eladósodottság

Komoly probléma a lakosság körében az **eladósodás**, különösen a hátrányos helyzetű, munkájukat elvesztő vagy alacsony jövedelmű, vagy több gyermekes családokat érintően. Ez a réteg veszítheti el lakhatását, náluk kapcsolják ki fizetés hiányában a közszolgáltatásokat.

Sarkad Város Önkormányzatának Képviselő-testülete már több alkalommal tűzte napirendre az **adósságcsökkentési támogatás** bevezetési lehetőségének vizsgálatát. A helyzet felmérés eredményeként megállapításra került, hogy a közüzemi díjhátralékok esetében a szolgáltatók nem várnak hat hónapot, ennél hamarabb kikapcsolják szolgáltatást nem fizetés esetén. Így az adósságcsökkentési támogatás azon feltétele, hogy legalább hat hónapos elmaradott díjhátralék keletkezzen, nem tud megvalósulni. Így ez a támogatási forma nem került bevezetésre településünkön.

g) lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása

Sarkad város közúton Békéscsaba irányából Gyula és Doboz érintésével, megyén kívülről Debrecen irányából Sarkadkeresztúron át, valamint Románia felől közvetlenül közelíthető meg. Vasúton az Alföld-Fiume vasútvonal részét képező Békéscsaba-Kötegyán vonalon közelíthető meg, mely a város dél-keleti peremét érinti. Vasúton ezen kívül Kötegyán állomáson át Vésztó, Szeghalom, valamint a Romániai Nagyszalonta érhető el. A **helyközi autóbusz tömegközlekedést döntő többségében a Körös Volán Rt. járatai biztosítják.** A Körös Volán Rt. a Dél-alföldi Közlekedési Központ Zártkörűen működő Részvénytársaság (DAKK Zrt.) egyik alapítója.

A város közlekedés struktúrájában jelentős a kerékpáros közlekedés aránya. Mára már kiépült a települést átszelő és körbeölelő **kerékpárút**. A kerékpárút összeköti településünket Sarkadkeresztúrral, kiépült Gyula irányába a Fekete –körösig, valamint folytatódik a méhkeréki határátkelőig.

Az alapvető kommunális infrastruktúra megfelelően kiépült és lassú léptékben, de folyamatosan fejlődik. A lakossági elektromos hálózat 100 %-ban kiépült, a közvilágítás rendeltetésszerűen működik. Az egészséges vezetékes ivóvízellátás a megye regionális hálózatáról történik és a település egész területén megoldott. Az ivóvíz szolgáltatást az önkormányzati tulajdonú gazdasági társaság, a Békés Megyei Vízművek Zrt. végzi. A gázhálózat társulási formában valósult meg a település túlnyomó részén. A szennyvíz-csatornahálózat kiépítettsége 75 %-os, de folyamatban van a 95 %-os szintig történő kiépítés. A hálózatra még rá nem kötött ingatlanok folyékony hulladékgyűjtését az önkormányzati fenntartású Városgazdálkodási Iroda végzi közszolgáltatás keretében.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

A 314/2012. (XI.8.) Korm. rendelet 10. melléklete meghatározza a település szegregált és szegregációval veszélyeztetett területeinek lehatárolásához és térképi ábrázolásához szükséges adatokat. A területek lehatárolása a szegregációs mutató alapján történik, ez pedig a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 év) belül. A mutató úgy kerül kiszámításra, **hogy a település területén belül olyan területileg egybefüggő tömbök kerülnek kiválasztásra, amelyekre együttesen jellemző, hogy a szegregációs mutató határértékének megfelelnek.** A tömb népszámlálási célra létrehozott, általában közterületek és/vagy természetes és mesterséges tereptárgyak (pl. vasútvonal, vízfolyás partja, stb.), valamint rácshálós térinformatikai megoldás eredményeképpen kialakított, településen belüli kisterületi egység.

A szegregátumok és szegregációval veszélyeztetett területek a Központi Statisztikai Hivatal 2011.évi népszámlálási adatai alapján kerültek meghatározásra. **Azon tömböket tekintjük veszélyeztetett területeknek, illetve szegregátumoknak, ahol a szegregációs mutató aránya meghaladja a 30, illetve a 35 százalékot.** Meghatározásra került a kormányrendeletben továbbá az is, hogy a 200 főnél népesebb települések esetében szegregátumnak, illetve szegregációval veszélyeztetett területnek azok az egybefüggő területek tekintendők, melyek megfelelnek a fenti mutatók egyikének, és a terület lakónépességének száma eléri az 50 főt.

A 2011. évi népszámlálási adatok az Önkormányzatbirtokában lévő adatbázisokból nyert adatok alapján kerültek aktualizálásra.

Az alábbiakban tárgyalt szegregátumra, szegregátummal veszélyeztetett területekre vonatkozó adatok forrása Sarkad Város Integrált Településfejlesztési Stratégiáját megalapozó vizsgálat /2015. év/.

a) a telep/szegregátum mint lakókörnyezet jellemzői (kiterjedtsége, területi elhelyezkedése, megközelíthetősége, lakásállományának állapota, közműellátottsága, közszolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetőségei, egyéb környezet-egészségügyi jellemzői stb.)

Sarkad városát funkcionálisan 5 területi egység alkotja. Ezek legnépesebb, funkcionálisan legerősebb településrésze az *óváros*, amely a centrumot is magába foglalja. Itt él a lakosság fele. A *Telek* városrész döntően lakófunkciójú terület, amely épületeinek nagy része a szocializmusban épült, döntően családi házas övezet, néhány közintézménnyel és szolgáltató intézménnyel. Az

ipari park és a *külterület* funkcionálisan eltérő, főként ipari és mezőgazdasági területek, ahol a lakosság kis része, néhány száz fő él. Az öregedés főként a külterületet és az Óvárost érinti. A város konfliktusokban leginkább bővelkedő része az *Északi Városrész*, amely a sarkadi lakosság 12%-át tömörítő, több utcára, lakótömbre kiterjedő, súlyos társadalmi problémákkal küszködő szegregátumát is magába foglalja. A romák aránya itt a legmagasabb, ezzel szorosan összefügg a fiatalokéknak a helyi lakosságon belüli kifejezetten magas aránya.

A KSH az Északi városrész teljes területét szegregációval veszélyeztetett területnek nyilvánította. Az Északi városrész egész területén meghaladja szegregációs index a 35 %-ot. **A szegregált településrész** a Magyar u.-Szent István tér-Losonczy u.-Hajdú u.-Szalontai út-Szalontai út mindkét oldala a Bánát u. és a Sziget u. között-Szalontai út-Toldi u.-belterületi határ-Hajdú u.-Holló u. által határolt tömböt foglalja magában **(1 szegregátum.)** A szegregációs mutató rendkívül magas: 68,4%. A terület szegregálódása még a '70-es években kezdődött, amikor az egykori Londonnak és Párizsnak nevezett cigánytelepet a tanács felszámolta. Azt követően a romák e területen vettek kedvezményes hitelből lakást, elsősorban parasztházakat. A területen ugyanakkor ma már számos, szociálpolitikai kedvezmény felhasználásával épített ingatlan is található. Számos közülük a mai napig félkészen lakott. Sok a rossz minőségben megépített épület. A területen található lakások között sok a komfort nélküli vagy félkomfortos. Vezetékes víz, közvilágítás a szegregátum teljes területén kiépítésre került. A háztartási hulladékszállítás biztosított. Rendkívül magas a közüzemi áram, vízszolgáltatásról - díjhátralék miatt - lekapcsolt ingatlanok száma. Gondokat okoz a rengeteg üresen álló ház, valamint lebontott házak elhanyagolt területe. A városrészben egy óvoda feladat ellátási hely működik. Ezen kívül közintézménnyel nem rendelkezik. Intézményileg gyenge, elsősorban lakófunkciójú városrész. Gazdaságilag legfejletlenebb része Sarkadnak. Ugyan itt található a TESCO áruház, de ezen kívül gyakorlatilag nincs gazdasági telephely.

A KSH szegregátumnak minősítette az Óváros városrészben található, Bakrét utca-Sarkadkeresztúri út-Széles utca-belterületi határ által határolt tömböt (2 szegregátum). A szegregációs mutató itt: 39%. A területen található lakások kb. csak 10 %-a komfort nélküli vagy félkomfortos. A szegregátumok közül itt a legalacsonyabb a laksűrűség (2 fő/lakás), ami alacsonyabb a városi átlagnál. Az infrastruktúra teljes mértékben kiépített, egyedül a Munkás utcában hiányzik a pormentes út. Az elmúlt években belvízrendezés és szennyvízelvezetés kiépítése történt a területen infrastrukturális fejlesztésként. Díjhátralék miatt néhány ingatlant kötött le a hálózatról.

A KSH az Óvárosban található, Gárdonyi utca-Honvéd utca-Gárdonyi tér által határolt tömböt veszélyeztetett területként határolta le (3 tömb). A szegregációs indexe 32,6%. Ezzel a legkisebb szegregációs mutatóval rendelkező tömb a lehatárolt területek között. Komfort nélküli vagy félkomfortos lakás nincs. A lehatárolt településrészek közül itt a legmagasabb az egyszobás lakások aránya. A közüzemi vízszolgáltatásról díjhátralék miatt lekapcsolt ingatlan alig van.

KSH a Telek városrészben található, Nárcisz utca déli oldala-Nárcisz utca mindkét oldala a Nyár utcától alkotta tömböt szegregációval veszélyeztetett területként határolta le (4 tömb). A szegregációs index: 33,8%. Ezzel a legkisebb szegregációs mutatóval rendelkező tömb a lehatárolt területek között. Néhány komfort nélküli vagy félkomfortos lakás található. A laksűrűség 20%-kal meghaladja a városi átlagot.

b) a telepen/szegregátumokban élők száma, társadalmi problémák szempontjából főbb jellemzői (pl. életkori megoszlás, foglalkoztatottsági helyzet, segélyezettek, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya, stb.)

Északi Városrészben a lakosság 12%-a lakik, akik közül a fiatalok aránya jelentős mértékben meghaladja a többi városrészét, míg a középkorúak, főként az idősek arányát tekintve alacsonyabb értékeket mutat. Ebben a városrészben található a város legtöbb szegregátuma, az itteni lakosság száma mind természetes úton (nők átlagosan 4 gyermeknek adnak életet, az elsőnek gyakran 18 éves koruk előtt), mind bevándorlás tekintetében gyorsan nő, azonban elsősorban a rossz lakhatási feltételekkel, magas inaktivitással küzdő lakótömbökben esetében.

Rendszeres munkajövedelemmel az aktív korúak nagy százaléka nem rendelkezik. A foglalkoztatottsági arány alacsony, míg a jelentős azon háztartások száma, amely foglalkoztatott nélküli.

Összességében az Északi Városrész Sarkad gazdaságilag, intézményileg gyengén fejlett területe, ahol még mindig súlyos infrastrukturális hiányosságok jelentkeznek, társadalmának képzettségi, munkaerő-piaci, életminőségi jellemvonásai kifejezetten hátrányosak.

Az Óváros területén található szegregátumban a 0-14 évesek aránya megegyezik a város egész területére kapott adattal. A 60 év feletti aránya a legmagasabb a lehatárolt területek között és meghaladja a városi átlagot is. A aktív korúak kétharmada nem rendelkezik rendszeres munkajövedelemmel. A háztartások kétharmadában egyetlen foglalkoztatott sincs.

A 3. számú szegregációval veszélyeztetett területen a 14 évesek aránya a második legmagasabb a jelen fejezetben elemzett területek között és meghaladja a városi átlagot. Az aktív korúak fele a nem rendelkezik rendszeres munkajövedelemmel. A háztartások közel 57%-ában egyetlen foglalkoztatott sincs.

A 4. számú szegregációval veszélyeztetett területen a 14 évesek aránya 20%. Ezen a területen a legalacsonyabb a 60 év feletti aránya. Az aktív korúak több mint 70%-a nem rendelkezik rendszeres munkajövedelemmel (ez a második legrosszabb mutató a területek között). A háztartások 57 százalékában nincs egyetlen foglalkoztatott sem.

c) szegregációval veszélyeztetett területek, a lakosság területi átrendeződésének folyamatai

A KSH adatai több olyan területet megjelölnek a városon belül, amelyek eleget tesznek ugyan a szegregációs mutató kritériumainak, de alacsony népesség számuk miatt mégsem tekinthetők valódi szegregátumnak. Ezek a területek a Teleki városrész egy-egy pontján, illetve az ipari parkhoz közeleső részen találhatóak. Az utóbbi években megfigyelhető az Északi városrészen található szegregátum területéről való elköltözés elsősorban az Óváros 2. számú szegregált területére.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

3.6.1. számú táblázat – Orvosi ellátás

Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgáltatások száma
2013	0	6	3
2014	0	6	3
2015	0	6	3
2016	0	6	3
2017	0	6	3

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A város szociális helyzetéből, valamint egyéb tényezőkből eredően a lakosság egészségi állapota romlik. A helyzet javítása érdekében az Önkormányzat jelentős anyagi és emberi erőforrást biztosított és biztosít az egészségügyi ellátás fejlesztésére. **Évek óta 6 felnőtt háziorvosi, 3 házi gyermekorvosi és 3 fogorvosi körzet működik a településen.** A korábbi években helyettesítéssel ellátott 2 felnőtt háziorvosi körzetben sikerült betölteni az orvosi létszámot. Jelenleg egy házi gyermekorvosi körzet helyettesítéssel működik. Valamennyi körzetben vállalkozó orvosok dolgoznak az önkormányzattal kötött feladat-átadási szerződés alapján. A **védőnői szolgálat 5 védőnőt foglalkoztat.** A 2002. évben átadott **Sarkadi mentőállomás** jelentős hiánypótló szolgáltatást valósít meg a városban és a kistérségben. 2008-ban jött léte a Sarkadi Kistérségi Egészségügyi Fejlesztő Nonprofit Kft. A Sarkadi kistérség jelentős beruházása volt a Sarkadon megépített **Kistérségi Járóbeteg-szakellátó Centrum**, mely általános belgyógyászati, általános sebészeti, általános szülészet-nőgyógyászati, csecsemő és gyermekkardiológiai, általános fül-orr-gége gyógyászati, általános bőr- és nemibeteg-ellátási, általános neurológiai, ortopédiai, urológiai, reumatológiai és fizioterápiái, pszichiátriai, tüdőgyógyászati, általános kardiológiai, általános röntgendiagnosztikai, ultrahang-diagnosztikai, általános fizioterápia-gyógytorna, tüdőgyógyászati szakellátást biztosít. A Járóbeteg-szakellátó Centrum a Sarkadi Kistérség lakosságának egészségi állapotának javítását hivatott szolgálni egyrészt a megelőzéssel, másrészt a már kialakult megbetegedések mielőbbi gyógykezelésével.

b) prevenció és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkorai kötelező szűrésekhez) való hozzáférés

A prevenció és szűrőprogramokhoz való hozzáférés, ha nem is teljes körűen, de a védőnői szolgálat kertében, a főállású iskolai védőnő feladatellátása során, a három körzetben működő házi gyermekorvosok által biztosított. A védőnők rendszeres látogatják a Bölcsödét, óvodákat. A terhes gondozói tanácsadás, kötelező védőoltások beadása a településen belül biztosított.

A prevenció és egészségügyi felvilágosító munkában jelentős szerepet tölt be a Sarkadi Kistérségi Egészségügyi Fejlesztő Nonprofit Kft., a Sarkadi Város Egészségéért Közalapítvány, valamint a település egyes civil szervezetei, mint pl.: Cukorbeteg Egyesülete, Mozgáskorlátozottak Dél-alföldi Regionális Egyesülete Gyula Helyi Szervezete, a Mozgáskorlátozottak Békés Megyei Egyesületének Sarkadi Csoportja.

c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

A gyermekek korai fejlesztése a Bölcsődében, általános iskolában történik. Az általános iskolában pedagógiai szakszolgálat szakemberei végzik a gyermekek fejlesztését. A felnőttek rehabilitációs ellátása részben biztosított a Kistérségi Járóbeteg-szakellátó Centrumban. Nemcsak reumatológiai, sebészeti, ortopédiai vizsgálatra van lehetőség a Centrumban, hanem reumatológiai, fizioterápiás kezelés igénybevételére is. Így csökkent a gyulai Szakrendelőbe való átjárás szükségessége. A Békés Megyei Kormányhivatal Sarkadi Járási Hivatalában 2018. év őszétől heti rendszerességgel ügyfélfogadást tart a Kormányhivatal Nyugdíjbiztosítási és Rehabilitációs Osztálya.

d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

Az Önkormányzat Közétkeztetési Intézménye biztosítja a település bölcsődéje, közoktatási és szociális intézményei részére az étkeztetést. Az intézmény az életkori sajátosságok mellett az egészséges táplálkozás szempontjait előtérbe helyezve alakítja az ellátottak étrendjét.

e) sportprogramokhoz való hozzáférés

A városban a gyermekek és felnőttek számára egyaránt biztosított a sportolás lehetősége. Az általános iskola mindkét telephelyén van tornaterem. A helyi Középiskola tornaterme nyitva áll, nemcsak az ott tanuló diákok előtt, hanem a felnőtt sport programoknak is rendszeresen helyet biztosít. Pl. téli időszakban itt rendezik meg a terem labdarugó versenyeket. Az Önkormányzat Képviselő-testülete támogatásával felújításra került a Kinizsi sportpálya. A Sarkadi Kinizsi Labdarugó Egyesület, valamint a településen működő sportegyesületek működését anyagilag rendszeresen támogatja az önkormányzat.

f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Sarkad Városában a szociális és gyermekjóléti alapszolgáltatási feladatokat és egyes szociális szakosított ellátásokat a Sarkad és Környéke Többcélú Kistérségi Társulás fenntartásában működő **Kistérségi Humán Szolgáltató Központ** és az önkormányzat fenntartásában működő **Bölcsőde** látja el. A Kistérségi Humán Szolgáltató Központ által biztosított szolgáltatások **étkeztetés, házi segítségnyújtás, családsegítés, támogató szolgálat, idősek tartós intézményi elhelyezése (idősek otthona), időskorúak átmeneti elhelyezése (időskorúak gondozóháza), gyermekjóléti szolgáltatás, helyettes szülői hálózat**. Természetesen e szolgáltatási formák kiépítése fokozatosan, évek során ment végbe. Az intézménykeretében biztosított az egyes ellátások közötti átjárhatóság, az ellátott állapotához igazodóan a Bölcsőde nyújtja a **gyermekek napközbeni ellátását**.

A szociális ellátások biztosításában közreműködik a **Református Egyházközség fenntartásában működő Szociális Gondozási Központ** is. Idősek nappali ellátása mellett biztosítanak étkeztetést, házi segítségnyújtást, támogató szolgáltatást. A Református Egyházközség működtet a település központjában egy Lakóotthont az idős személyek számára, mely nem szociális intézmény.

A település szociális szolgáltatásainak ellátásában egyéb nem sarkadi székhelyű civil szolgáltatók is részt vesznek. Így pl. az **Otthonközeli Szociális Támogató Közhasznú Egyesület /5700 Gyula, Szent István út 15. sz./**, mely étkeztetést és házi segítségnyújtást biztosít 4 kistérségi településen, közöttük Sarkad városban is.

g) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor

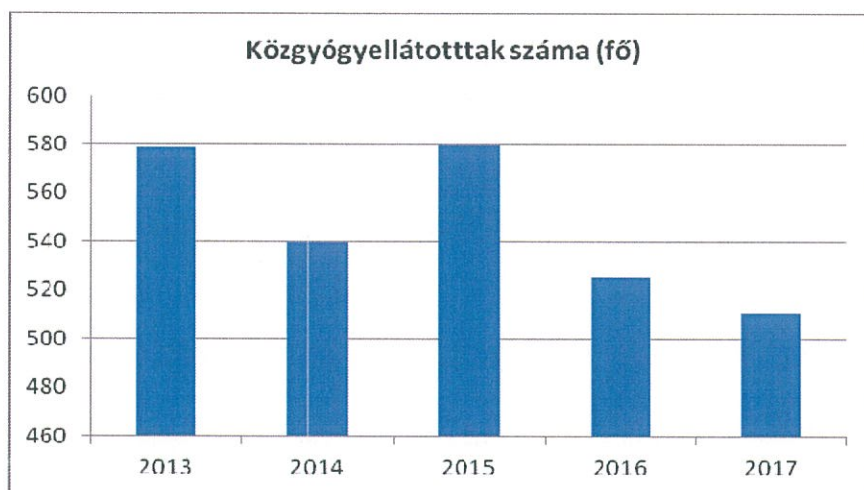
Az egyes szolgáltatások nyújtásakor hátrányos megkülönböztetésről, az egyenlő bánásmód követelményének megsértéséről nincs tudomása az Önkormányzatnak.

h) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül

3.6.2. számú táblázat - Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma

Év	Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma
2013	579
2014	540
2015	580
2016	526
2017	511

Forrás: TeIR, KSH Tstar

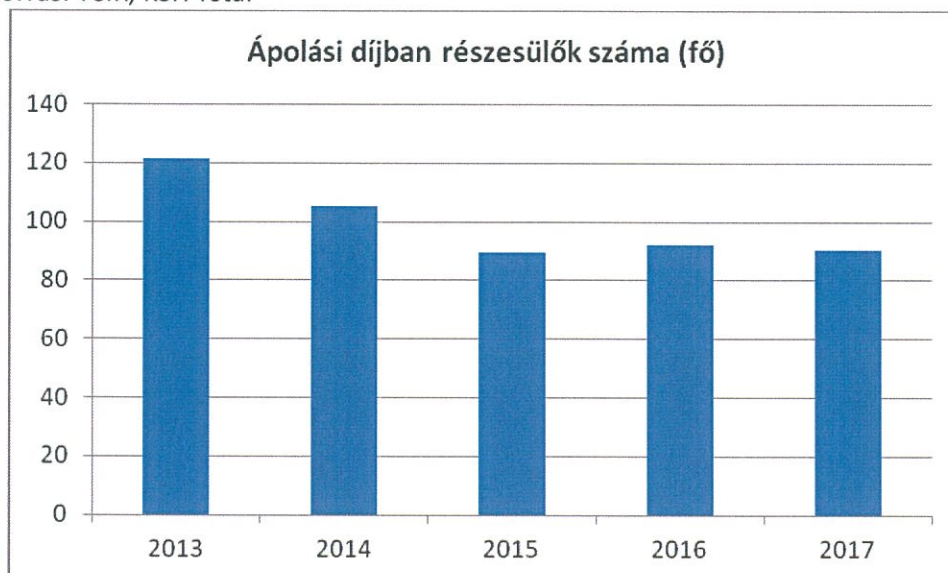
A 3.6.2 táblázat a közgyógyellátásra jogosító igazolvánnyal rendelkező sarkadi lakosok számának alakulását mutatja be az elmúlt 5 évben. A közgyógyellátás a szociálisan rászorult személyek részére – egészségi állapota megőrzéséhez és helyreállításához – az egészségügyi szolgáltatásokkal kapcsolatos kiadások kompenzálását célzó hozzájárulás. Az ellátásban részesülő szociálisan rászoruló **száma csökken, 2017. évben a település lakosságának mintegy 5 %-a részesült e támogatási formában.** Az Szt. szerinti alanyi- és normatív jogon járó közgyógyellátásra való jogosultságot a Békés Megyei Kormányhivatal Sarkadi Járási Hivatala bírálja el.

Sarkad Város Önkormányzata a helyi szociális rendeletében foglalt szabályok mentén lehetőséget biztosít **egy évre rendszeres gyógyszer támogatás igénybevételére, valamint eseti jelleggel segítséget nyújt** – a helyi patikával kötött megállapodás alapján - **gyógyszereik kiváltásában az arra rászorulóknak.**

3.6.3. számú táblázat - Ápolási díjban részesítettek száma

Év	Ápolási díj, alanyi jogon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma	Ápolási díj, méltányossági alapon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma	Összesen
2013	118	3	121,25
2014	103	2	105,06
2015	89	0	89,42
2016	92	0	92,15
2017	91	0	90,52

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Fenti táblázatból látható, hogy az elmúlt öt év alatt **valamelyest csökkent az ápolási díjban részesülő személyek száma**. Az Szt. módosítása okán 2013. 01. 01-től a megyei Kormányhivatalok Járási Hivatalai állapítják meg és folyósítják az állandó és tartós gondozásra szoruló súlyosan fogyatékos nagykorú, vagy a tartósan beteg 18 év alatti személy gondozását, ápolását végző hozzátartozók ápolási díját. Ezzel az ellátási formával rendszeres jövedelemhez juthatnak azok a felnőtt emberek, akik tartós beteg gyermekük mellett, vagy éppen az állandó gondozásra, ápolásra szoruló nagykorú hozzátartozójuk mellett nem tudnak munkát vállalni, vagy csak részmunkaidőben tudnak elhelyezkedni. Az ápolási díjat nyugdíj járulék fizetési kötelezettség terheli, így szolgálati időhöz is jutnak az ápolás időszakára.

3.7 Közösségi viszonyok, helyi közelet bemutatása

a) közösségi élet szinterei, fórumai

A településen a társadalmi és civil szervezetek színes palettája megtalálható. Szép számmal működnek társadalmi, érdekvédelmi és civil szervezetek, összefogva a helyi közösségeket,

színesítve a város életét. Sarkad Város Önkormányzatának Képviselő-testülete költségvetésében évről-évre elkülönít forrást, amelyből a helyi társadalmi és civil szervezetek működését támogatja. Sarkad Városában jelentős taglétszámmal működik a Cukorbetegek Sarkadi Egyesülete, a Mozgáskorlátozottak Békés Megyei Egyesületének Sarkadi Csoportja, a Mozgáskorlátozottak Dél-alföldi Regionális Egyesülete Gyula Sarkadi Csoportja, Sarkadi Nyugdíjasok Érdekvédelmi Egyesülete, Sarkad és Vidéke ÁFÉSZ Nyugdíjas Egyesülete, Lovas-és Szabadidős Sportegyesület, Városszépítő Egyesület, Horgász Egyesület, Magyar Vöröskereszt Területi Szervezete, Kinizsi Labdarugó Egyesület, Sarkadi Kinizsi Tenisz Egyesület, Pelikán Asztalitenisz Sport Klub, Környezetért, Egészségért, Sportért Egyesület., stb.

b) közösségi együttélés jellemzői (pl. etnikai konfliktusok és kezelésük)

A 2014. évi helyi önkormányzati és nemzetiségi önkormányzati választásokat követően megalakult városunkban a **Román Nemzetiségi Önkormányzat** és a **Roma Nemzetiségi Önkormányzat**. A településen élő nemzetiségekkel kapcsolatos jelentős etnikai konfliktusra nem került sor.

c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai (adományozás, önkéntes munka stb.)

Sarkad városban a **Magyar Vöröskereszt Helyi Szervezete** rendszeresen szervezi a településen az önkéntes véradást. Szép számmal vannak 30, 40, 50-szeres véradó lakosaink. A Vöröskereszt által adományok osztására nyílik lehetőség alkalmanként, pl. lepedők, mosogató, tisztítószerek kiosztására. A Szervezet ruha adományok fogad a lakosoktól a rászorulóknak részére történő kiosztás végett. A **Római Katolikus Egyház** ruha és bútor adományokat gyűjt a Sarkadkeresztúri úton lévő telephelyén. A **Sarkadi Református Egyházközség Szociális Gondozási Központja** társadalmi gondozókat alkalmaz a házi segítségnyújtás biztosítása során. A **Veress Ferenc Polgárőrség Közhasznú Szervezet** és a **Sarkadi Polgárőr Egyesület** tagjai részt vesznek a helyi közbiztonság-, helyi közösségi programok biztonságának megvalósításában, az általános iskolák előtti gyalogos átkelőhelyek felügyeletében a reggeli órákban a gyermekek biztonságos közlekedése érdekében. Sarkad Város Önkormányzata **Adományok Házát** működtet.

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

A Sarkadi **Roma Nemzetiségi Önkormányzat** a romák érdekvédelmét, közügyeinek rendezését hivatott szolgálni. A nemzetiségi önkormányzat önállóan gazdálkodik. Működésével kapcsolatos ügyviteli feladatokat és a gazdálkodással kapcsolatos feladatokat Sarkad Város Önkormányzat Polgármesteri Hivatala látja el. A települési önkormányzat és a nemzetiségi önkormányzatok együttműködése jónak mondható, a partneri együttműködés jellemzi kapcsolatukat. A Sarkadi Roma Nemzetiségi önkormányzat kiemelt figyelmet fordít a hagyományápolásra, a gyermekek szabadidős tevékenységének összefogására.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A tartós munkanélküliek regisztrált munkanélküliekhez viszonyított aránya az elmúlt két évben emelkedést mutat.	Közfoglalkoztatás továbbfolytatása, egyéb, helyi foglalkoztatási lehetőségek ösztönzése.
Településünkön a nyilvántartott álláskeresők több mint 50 %-a csak 8 általános vagy annál alacsonyabb iskolai végzettséggel rendelkezik.	Fokozott figyelmet kell fordítani a fiatalok továbbtanulási, a munkanélküliek képzési lehetőségeinek megteremtésére.
A munkanélküli személyek több mint 40%-a még mindig FHT ellátásban részesül.	Nagy szükség van a munkaerő piaci programok tovább folytatására.
Az elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma a település összes lakásállományának közel 10 %-a.	Szegregált, vagy szegregációval veszélyeztetett területet érintő komplex városrehabilitációs program végrehajtása.

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

4.1. A gyermekek helyzetének általános jellemzői (pl. gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek stb.)

	2009. január 1.	2010. január 1.	2011. január 1.	2012. január 1.	2013. január 1.	2014. január 1.	2015. január 1.	2016. január 1.	2017. január 1.	2018. január 1.
<i>Összlakosság száma</i>	10827	10702	10625	10571	10533	10515	10463	10415	10322	10250
<i>0-18 éves kiskorúak száma</i>	2494	2419	2338	2285	2259	2199	2177	2143	2112	2089
<i>0-18 éves kiskorúak aránya az összlakossághoz viszonyítva</i>	23,04 %	22,60 %	22,00 %	21,6 %	21,44 %	20,91 %	20,80 %	20,57 %	20,46 %	20,38 %

A város lakosság számát és korcsoportos megoszlását tekintve megállapítható, hogy az összlakosságon belül a 0-18 éves korosztály lélekszáma is folyamatosan csökkent. Az összlakosságon belüli aránya ennek a korosztálynak 2017. év végére tovább romlott. Csökkenő tendenciával elérte a vizsgált időszak legkedvezőtlenebb arányát, ami az évek óta megfigyelhető kedvezőtlen demográfiai folyamatot (a város lakosságának öregedését) tovább erősíti, hiszen az összlakossághoz viszonyított arány a legkedvezőbb (2009. évi) 23,04 %-os szintről 2018. január 1-ére 2,66 %-kal, 20,38 %-ra esett vissza, így az elmúlt évhez képest további romlás következett be.

Ez azt is jelenti, hogy az összlakosság fogyása mellett a 0-18 éves korosztály fogyása erőteljesebb.

a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékkal élő gyermekek száma és aránya, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete

A **gyermekek védelme** a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségének megelőzésére és megszüntetésére, valamint a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermekek helyettesítő védelmének biztosítására irányuló tevékenység. A gyermekek védelmét pénzübeli, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások, illetve gyermekvédelmi szakellátások, valamint a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvényben /a továbbiakban: Gyvt./ meghatározott hatósági intézkedések biztosítják.

A Gyvt. 5. § n) pontja értelmében **veszélyeztetettség**: olyan - a gyermek vagy más személy által tanúsított - magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza.

A Gyvt. 68. § (1)-(2) bekezdései szerint, ha a szülő vagy más törvényes képviselő a gyermek veszélyeztetettségét az alapellátások önkéntes igénybevételével megszüntetni nem tudja, vagy nem akarja, de alaposan feltételezhető, hogy segítséggel a gyermek fejlődése a családi környezetben mégis biztosítható, a **gyámhatóság a gyermeket védelembe veszi**. A gyámhatóság - a gyermekjóléti központ javaslatának figyelembevételével - **védelembe veheti** továbbá

- szabálysértési hatóság értesítése alapján a szabálysértési tényállást megvalósító gyermeket és a szabálysértést elkövetett fiatakorút,

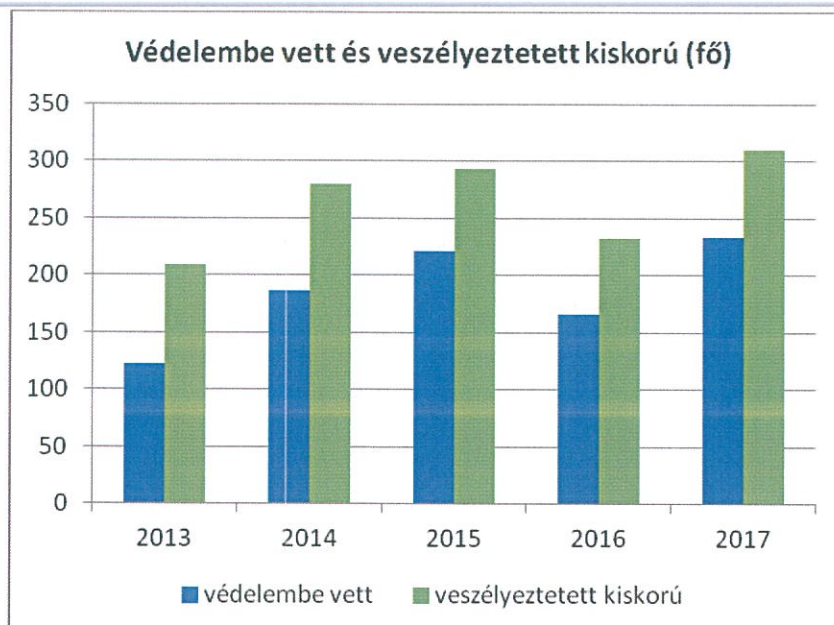
- a nyomozó hatóság nyomozást megtagadó határozata alapján a tizennegyedik életévét be nem töltött gyermeket,

- a rendőrség, az ügyészség, illetve a bíróság jelzése alapján a bűncselekmény elkövetésével gyanúsított, vádolt fiatakorút.

4.1.1. számú táblázat - Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma

Év	Védelembe vett kiskorú gyermekek száma december 31-én	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma december 31-én
2013	122	209
2014	186	280
2015	221	293
2016	166	232
2017	234	310

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A védelembe vett gyerekek száma a vizsgált időszakban emelkedő tendenciát mutat. Még nagyobb az emelkedés aránya a veszélyeztetett kiskorúak körében. A gyermekvédelemben dolgozó szakemberek gyakran eltérően értelmezik a veszélyeztetés fogalmát és mértékét. A gyermek veszélyeztetésének oka lehet anyagi ok, a család kevés havi jövedelme. De lehet veszélyeztető tényező a nem megfelelő bánásmód, vagy épp az elhanyagolás. Napjainkban, amikor az anyagi biztonság hiánya egyre több családot súlyt, amikor a megélhetési bűnözés újra felüti fejét, és amikor az erkölcsi normarendszer válsága figyelhető meg, sajnos szinte törvényszerű, hogy a veszélyeztetett helyzetben lévő kiskorúak száma emelkedik. Egyre több esetben van szükség segítségnyújtásra, vagy épp hatósági intézkedés megtételére a kiskorúak érdekében.

A Gyvt. módosításából adódóan 2013. szeptember 01-től a települési önkormányzat polgármesteri hivatalának jegyzője határozattal állapítja meg a **gyermek és a fiatal felnőttek hátrányos helyzetének, halmozottan hátrányos helyzetének** fennállását. A hátrányos, halmozottan hátrányos helyzet megállapítására kérelem alapján kerül sor a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapításával egyidejűleg, vagy azt követően. Hátrányos helyzet, halmozottan hátrányos helyzet fennállása jegyző általi megállapításának alap kritériuma, hogy az érintett gyermek, fiatal felnőtt rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosultsággal rendelkezzen. A Gyvt. meghatározza azokat a feltételeket, amelyek megléte esetén megállapítható a hátrányos helyzet. *Hátrányos helyzetű* az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

- a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony iskolai végzettsége, ha a gyermeket együtt nevelő mindkét szülőről, a gyermeket egyedül nevelő szülőről vagy a családbafogadó gyámról - önkéntes nyilatkozata alapján - megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik,

- a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága, ha a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről vagy a családbafogadó gyámról megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor az Szt. 33. §-a szerinti aktív korúak ellátására jogosult vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy,

- a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei, ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó integrált településfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek.

Halmazottan hátrányos helyzetű

- az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében hátrányos helyzetnél meghatározott körülmények közül legalább kettő fennáll,

- a nevelésbe vett gyermek,

- az utógondozói ellátásban részesülő és tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt.

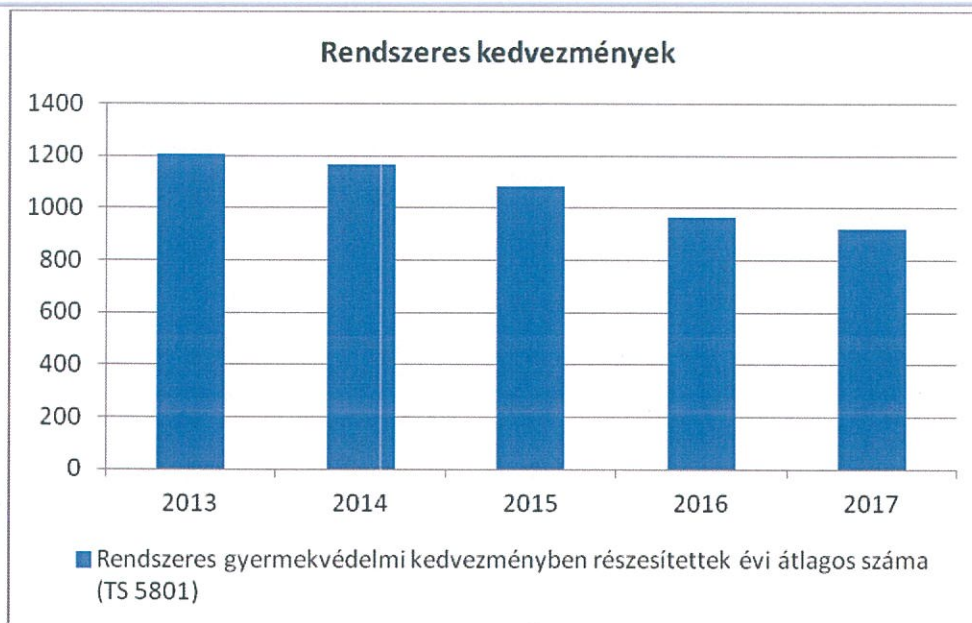
Év:	Hátrányos helyzetűek száma december 31-én:	Halmazottan hátrányos helyzetűek száma december 31-én:	Hátrányos helyzetűek, halmazottan hátrányos helyzetűek összesen:
2014	201	503	704
2015	236	446	682
2016	334	438	772
2017	313	438	751

b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma

4.1.2. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma

Év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi <u>átlagos</u> száma
2013	1206
2014	1166
2015	1084
2016	964
2017	918

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

A 0-18 éves korosztály létszámának folyamatos csökkenése mellett megfigyelhető, hogy Sarkad Város Önkormányzatának Polgármesteri Hivatalánál a **rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben** (a továbbiakban: rgyvk.) **részesülő gyermekek évi átlagos száma az elmúlt öt évben csökkent.** Az rgyvk-ban részesülők számának csökkenésében csekély mértékben ugyan, de szerepet játszik, hogy a családból kiemelt, gyermekvédelmi szakellátásban elhelyezett gyermekek kedvezményre való jogosultságát meg kell szüntetni.

A kiskorú gyermekek számához viszonyítva **megállapítható, hogy még 2017-ben is a kiskorúak (2089 fő) 43%-a volt jogosult rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre.** Ezen gyermekek családjában a kérelem benyújtásakor az egy főre jutó havi nettó jövedelem 38.475.-Ft./egyedülálló szülő, tartós beteg gyermek, nagykorú gyermek esetében 41.325.-Ft./ alatt volt. **Vagyis a kiskorúak 43 %-a alacsony havi jövedelemmel rendelkező családokban él.**

c) gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők száma, aránya

Szociális rászorultság esetén a jogosult számára a képviselő-testület – a szociális törvényben és a települési önkormányzat rendeletében meghatározott feltételek szerint – települési támogatást állapít meg.

Sarkad Város Önkormányzatának Képviselő-testülete a települési támogatások rendszeréről és a személyes gondoskodást nyújtó ellátásokról szóló 3/2015. (II.26.) önkormányzati rendeletében szabályozta a települési támogatás keretében nyújtott kiadáskompenzáló ellátások jogosultsági feltételeit, illetve az ellátások megállapításának, kifizetésének, folyósításának, valamint felhasználása ellenőrzésének szabályait, a biztosított ellátások rendszerét.

A kiskorú gyermekek esetében továbbra is a természetbeni ellátási forma biztosítása került előtérbe, pénzbeli ellátás formájában csak olyan esetben került sor, amikor a természetbeni ellátási forma nem tudta biztosítani a gyermek szükségleteinek kielégítését. **A gyermekek részére megállapítható természetbeni ellátásként nyújtott eseti települési támogatási forma a gyógyszerköltség támogatása, a napközi térítési díj kifizetése. A rászoruló gyermekek részére biztosítható pénzbeli rendkívüli települési támogatás az iskolakezdési támogatás.**

A következő táblázat a gyermekek részére megállapított gyógyszer támogatás adatait mutatja be az elmúlt három évre vonatkozóan:

	2015. év (eseti települési támogatás keretében)	2016. év (eseti települési támogatás keretében)	2017. év (eseti települési támogatás keretében)
Gyermeklétszám	177 fő	104 fő	67 fő
Támogatási összeg	628.000.-Ft.	380.836.-Ft.	248.672.-Ft.

Az elmúlt négy évben az iskolakezdési támogatásban részesülők száma és a támogatásra kifizetett saját forrás az alábbiak szerint alakult:

	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosultak:	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre <u>nem</u> jogosultak:	Összesen: /fő/	Összeg /ezer Ft./
2014. év	635	170	805	3383
2015. év	527	119	646	2650
2016. év	558	131	689	2842
2017. év	461	95	556	2253

A helyi önkormányzat polgármestere által támogatásban részesített gyerekek számának változása, csökkenése hátterében nem a rászoruló gyermekek számának csökkenése áll. Sajnos évről-évre egyre kevesebb önkormányzati forrásból kell gazdálkodni, egyre kevesebb pénz tudunk fordítani a krízis helyzetbe került gyermekek támogatására.

d) kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők száma, aránya

4.1.3. számú táblázat – Kedvezményes óvodai - iskolai juttatásokban részesülők száma

Év	Ingyenes étkezésben résztvevők száma óvoda	Ingyenes étkezésben résztvevők száma iskola 1-8. évfolyam	50 százalékos mértékű kedvezményes étkezésre jogosultak száma 1-13. évfolyam	Ingyenes tankönyvellátásban részesülők száma	Óvodáztatási támogatásban részesülők száma	Nyári étkeztetésben részesülők száma
2013	182	472	172	673	64	146
2014	160	447	116	633	110	328
2015	269	432	154	374	48	300
2016	237	429	130	294	0	523
2017	295	404	148	673	0	483

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

A Gyvt. alapján a bölcsődés és óvodás, az 1-8 évfolyamos nappali rendszerű oktatásban résztvevő rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermekeknek az étkezés ingyenes. Ezen túlmenően az 1-8 évfolyamon felüli, nappali rendszerű oktatásban résztvevő, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult, illetve a három-, vagy többgyermekes családoknál, valamint, a jogszabályban meghatározott kivétellel, a tartósan beteg, vagy fogyatékos gyermekek esetében 50 %-os normatív kedvezmény igénybe vételére van lehetőség. **A kedvezményben részesülő gyermekek számának csökkenésében jelentős szerepet játszik a korosztályba tartozók számának csökkenése, nem az, hogy kevesebb lenne a rászoruló gyermek.**

Az óvodáztatási támogatásra vonatkozó szabályok a kötelező óvodába járás 3 éves kortól történő bevezetésével egyidejűleg 2015. szeptember hó 1. napjával hatályon kívül helyezésre kerültek. 2015. június 4. napját követően óvodáztatási támogatás iránti új kérelmet nem lehet benyújtani. A 2015. június 5-én folyamatban lévő ügyekben a jogosultságot 2015. október 31. napjáig kellett megállapítani. A 2015. június 5. napját megelőzően megállapított jogosultságokat 2015. október 31. napjával meg kellett szüntetni. Így támogatás utolsó folyósítására 2015. júniusban került sor. Az ellátás helyébe új támogatás nem lépett.

Sarkad Város bölcsődéje, óvodái, oktatási intézményei részére az étkeztetést az Önkormányzat korszerű Közétkeztetési Intézménye biztosítja. Az intézmény törekszik a gyerekek egészséges táplálkozásának biztosítására. A Közétkeztetési Intézmény közreműködésével valósul meg évente **a szociális célú gyermekétkeztetés 2013., 2014. és 2015. évben.** A Gyvt. **2016. 01. 01-től kötelező ellátási formaként** vezette be a hátrányos helyzetű gyermekek és a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek részére **ingyenesen biztosítandó szünidei étkeztetést.** A szünidei étkeztetés finanszírozás központi forrásból valósul meg. Így lehetőség nyílt arra, hogy 2016. és 2017. évben már több gyermek vegye igénybe ezt a szolgáltatást.

e) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek száma, aránya

Magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek, elsősorban a menedékjogról szóló 2007. évi LXXX. törvény szerinti menedékjogot kérő, menekült, oltalmazott gyermekek - rászorultsága esetén - jogosultak a befogadás anyagi feltételeire, valamint ellátásra és támogatásra. A menekültügyi hatóság, valamint a jegyző az ellátásra, támogatásra vonatkozóan határozattal dönt (2007. évi LXXX. törvény, 32. §). **Településünk oktatási intézményeiben magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermek nem tanul.**

4.2 Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

A Gyvt. gyermeki jogokat szabályozó 6. §-a szerint minden gyermeknek joga van a testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését, jólétét biztosító saját családi környezetében történő nevelkedéséhez, személyiségének kibontakoztatásához, a társadalomba való beilleszkedéséhez, önálló életvitelének megteremtéséhez. Joga van arra, hogy a fejlődésére ártalmas környezeti és társadalmi hatások, az egészségére káros szerek elleni védelemben részesüljön. A Gyvt. 17. § (3) bekezdése alapján a veszélyeztetettség megelőzése és megszüntetése érdekében történő együttműködési és kölcsönös tájékoztatási kötelezettség is kiemelten fontos.

Elkerülhetetlen annak a vizsgálata, hogy a szegregált, telepszerű környezetben élő gyerekek óvodai és általános iskolai oktatása, integrált vagy szegregált környezetben történik-e.

Az adott településen belül, mely lakóterületet tekinthető szegregált területnek, a Központi Statisztikai Hivatal rendelkezésére álló adatok alapján határozható meg. Sarkad Városban a szegregátumnak, illetve szegregációval veszélyeztetett területnek minősülő helyek bemutatását jelen dokumentum 3.5 alpontja tartalmazza. A KSH az Északi városrész teljes területét szegregációval veszélyeztetett területnek nyilvánította. Ezen a városrészen a fiatalok aránya jelentős mértékben meghaladja a többi városrészét. Itt található az önkormányzat Óvodák Intézményének egyik telephelye, ahová szinte teljes mértékben csak szegregált területen lakó gyermekek járnak. Az Északi városrészen lakó, valamint az Óváros szegregált tömbjének területén lakó gyermekek többsége a Sarkadi Általános Iskola Kossuth u. 17. szám alatti székhely intézményében tanul. Az Óvárosban található, szegregációval veszélyeztetett területként lehatárolt tömb területén is működik egy óvodai telephely. A 14 évesek aránya a második legmagasabb a területek között és meghaladja a városi átlagot.

4.2.1. számú táblázat – A településen szegregált lakókörnyezetben élő gyermekek /2011. év/

A településen élő 0-6 éves gyermekek száma	A települése óvodai ellátásban részesülő gyermekek száma		A településen bölcsődei ellátásban részesülő gyermekek száma		A településen Biztos Kezdet Gyerekház szolgáltatásaiban részesülő gyermekek száma	
	Összesen	Ebből szegregátumban él	Összesen	Ebből szegregátumban él	Összesen	Ebből szegregátumban él
717	308	79	96	11	0	0

Forrás: Önkormányzati, intézményi adatok

A KSH 2011. évi adatai szerint a 10818 fős lakosságból 1244 fő a szegregátum határai által közrefogott területen élt. A lakosság 11,4 %-a, akik közül a fiatalok aránya jelentős mértékben meghaladja a többi városrészét (28,7%) míg a középkorúak, főként az idősek arányát tekintve alacsonyabb értékeket mutat. Ebben a városrészben található a város legtöbb szegregátuma, az itt élő lakosság száma mind természetes úton (nők átlagosan 4 gyermeknek adnak életet, az elsőnek gyakran 18 éves koruk előtt), mind bevándorlás tekintetében gyorsan nő, azonban elsősorban a rossz lakhatási feltételekkel, magas inaktivitással küzdő lakótömbökben esetében.

2017. évben a településen élő 0-6 éves gyermekek száma 747 fő (4%-al több, mint 2011. évben). Közülük óvodai ellátásban részesülő gyermekek száma 307 fő, bölcsődébe beiratkozott gyermekek száma 81 fő.

A 2011/2012. tanévben a városban az általános iskolai tanulók száma 811 fő volt, 260 gyermek élt a szegregátum területén. Az összes tanuló 13,9 %-a /113 fő/ sajátos nevelési igényű (SNI) gyermek.

A 2016/2017. tanévben az a városban az általános iskolai tanulók száma 714 fő volt, (12%-al kevesebb, mint a 2011/2012. tanévben). Az összes tanuló 12%-a /87 fő/ sajátos nevelési igényű (SNI) gyermek.

Hogy hány bölcsődés, óvodás, általános iskolai tanuló él jelenleg a szegregátum területén arról pontos adattal nem rendelkezünk. Biztos Kezdet Gyerekház a településen nem működik.

Sarkad Város Önkormányzata részt vett a Sarkad és környéke Többcélú Kistérségi Társulás, mint kedvezményezett által megvalósítandó TÁMOP-5.2.3-Á-11/1-2022.0002. „Együtt gyermekeink jövőjéért a Sarkadi Kistérség integrált programja” c. pályázatban. A program keretében

létrehozható *Biztos Kezdet Gyerekház* Sarkadon nem működött, csak a kistérséghez tartozó Geszt, Biharugra, Okány községekben. A program keretében Sarkadon szociális munkás alkalmazására került sor az Általános Iskolában, valamint Ifjúsági Klub, Baba-Mama Klub működött. Mindegyik tevékenységének célja a gyermekek esélyegyenlőségének megteremtése, felzárkóztatásuk.

A 2016. 09. 30. napjával zárult pályázat, mintegy előprojektje volt a 2017. október 1-jén elindult „Gyerekesély program a Sarkadi kistérségben” című EFOP-1.4.2-16-2016-00008 kódszámú kistérségi pályázatnak, melyben Sarkad szintén részt vesz. A Gyerekesély Program hozzá kíván járulni a járásban élő szegény gyermekek és családok számának csökkentéséhez, a mélyszegénység szélsőséges formáinak felszámolásához, a szegénységet újratermelő mechanizmusok és intézmények szervezeti szintű átalakításához, a szolgáltatások minőségének és elérhetőségének javításához. További célként tűzte ki, hogy komplex módon, az egész családot megszólítva szervezzen tevékenységeket, valamint azt is, hogy a Sarkadi Járás gyermekekkel foglalkozó intézményei olyan szolgáltatásokat nyújtsanak, amelyek segítik a sikeres társadalmi beilleszkedést, növeljék a járás megtartó erejét, biztosítsák a helyi szakemberek tudásfejlesztését, együttműködési készségének fejlesztését, kompenzálják a járás területén jelentkező szakemberhiányt.

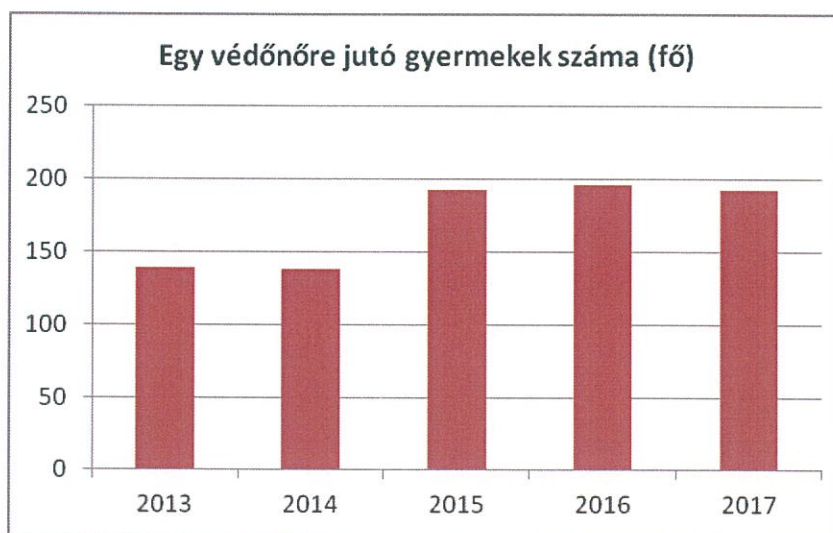
4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékossgal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma

Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma	Egy védőnőre jutó gyermekek száma
2013	6	139
2014	6	138
2015	5	193
2016	5	196
2017	5	193

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

A szegregált területen élő és hátrányos helyzetű gyermekek helyzetének feltárásában, javításában jelentős feladat hárul a védőnőkre. Sarkad Város Önkormányzatának Képviselő-testülete jogszabályi előírás alapján a területi védőnői körzetekről szóló 23/2007. (IV.28.) önkormányzati rendeletében határozta meg a Sarkad közigazgatási területén működtetni kívánt védőnői körzetek ellátási területét. Ezen rendeletben 6 védőnői körzet kialakítására került sor. A rendelet alkotását követő években Sarkad Városában a gyermeklétszám növekvő ütemben csökkent, melynek következtében a 49/2004. (V.21.) ESzCsM rendeletben meghatározott védőnői körzetek gondozotti létszámától igen jelentős elmaradás volt. 250 fő gondozott helyett maximum 160 fő gondozottal rendelkezett egy-egy védőnői körzet. Az intézmény vezetője a III. számú védőnői körzet felosztására tett javaslata alapján került sor a Képviselő-testület döntése mentén a védőnői körzetekről szóló helyi rendelet mellékletének módosítására, **a védőnői álláshelyek 1 létszámmal történő csökkentésére 2015. 01. 31. napjával.** Ekkor **nőtt az egy védőnőre jutó gyermekek száma.** 2015. évben megalakult a Preveza Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaság (székhely: 5720 Sarkad, Béke sétány 5. sz.), mely a jövőben ellátja a család-és nővédelmi egészségügyi gondozást, valamint az iskolavédőnői feladatokat. **2015. évtől viszonylag állandónak mondható az egy védőnőre jutó gondozottak száma.**

b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

4.3.2. számú táblázat – Gyermekorvosi ellátás jellemzői

Év	Betöltetlen felnőtt házi orvosi praxis/ok száma	Házi orvos által ellátott személyek száma	Gyermekorvos által ellátott gyerekek száma	Felnőtt házi orvos által ellátott gyerekek száma	Házi gyermekorvosok száma
2013	1	8858	1675	0	3
2014	1	8851	1664	0	3
2015	0	8802	1661	0	3
2016	1	8749	1666	0	2
2017	0	8674	1648	0	2

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

A településen a lakosság egészségügyi alapellátása 6 felnőtt házi orvosi körzetben, 3 házi gyermekorvosi körzetben, 3 fogorvosi körzetben történik, területi ellátási kötelezettséggel. A lakosság szám csökkenéséből adódóan az utóbbi öt évben is csökkent a felnőtt körzetekben ellátottak száma, kisebb mértékben csökkent a házi gyermekorvosi körzetekben ellátottak száma.

A felnőtt házi orvosi körzetek üres orvosi állását 2017. évre sikerült betölteni. Egy házi gyermekorvosi körzet évek óta helyettesítéssel van ellátva a gyermekorvos GYES ellátása, majd elköltözése miatt. A helyettesítést a településen dolgozó másik kettő házi gyermekorvos látja, el, akik ebből adódóan évek óta nagyon leterheltek.

c) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

4.3.3. számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma

Év	Önkormányzati bölcsődék száma	Bölcsődébe beírt gyermekek száma	Szociális szempontból felvett gyerekek száma (munkanélküli szülő, veszélyeztetett gyermek, nappali tagozaton tanuló szülő)	Működő összes bölcsődei férőhelyek száma
2013	1	100	0	48
2014	1	89	0	48
2015	1	85	0	48
2016	1	79	1	48
2017	1	81	3	48

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A gyermekvállalást ösztönző, illetve a gyermeket nevelők munkaerőpiacra való visszatérésének megkönnyítését szolgálja a GYED-en, GYES-en lévők munkavállalásának lehetővé tétele. A

családok támogatásáról szóló 1998. évi LXXXIV. törvény (a továbbiakban Cst.) 5. § b) pontja a gyermekgondozást segítő ellátást (GYES) és a gyermeknevelési támogatást sorolja a gyermekgondozási támogatások, ezzel együtt a családtámogatási ellátások közé. E támogatásokat bármelyik szülő – tehát nem csupán az anya – igénybe veheti. A kötelező egészségbiztosítás ellátásairól szóló 1997. évi LXXXIII. törvény 42/A. §-a társadalombiztosítás pénzbeli ellátási közé sorolja a gyermekgondozási díjat (GYED), melyre többek közt az a biztosított szülő jogosult, aki a gyermeke megszületését megelőző 2 évben legalább 365 napig biztosított volt. **A GYED folyósítása mellett a szülő szabadon visszatérhet dolgozni.** GYES-re a szülő az egészséges gyermek 3. életévének betöltéséig, ikrek esetén a tankötelessé válás évének végéig jogosult [Cst. 20. § (1) bekezdés]. **A gyermekgondozási ellátásban részesülő szülő főszabály szerint gyermeke fél éves koráig nem folytathat keresőtevékenységet** [Cst. 21. § (1) bekezdés], azt követően igen.

Részben ezen intézkedésnek köszönhetően, részben a közfoglalkoztatásban résztvevő nők számának növekedése okán **a településen az utóbbi években megnőtt az igény a bölcsődei ellátás iránt.** Az ellátásnak helyet adó épület több mint 100 éve épült, korából adódóan problémát jelent a vizes-salétromos fal. Minden évben javítani kell a vakolatot. A nyílászárók állapota hátrányt jelent az energiatakarékosság szempontjából. A melléképület is elöregedett, felújításra, vagy új építésre szorul. A víz és csatornarendszer csöveinek fele régi, korrodált, rozsdás. A belső helyiségek kialakítása is csak részben felel meg a törvényi előírásoknak. **Az épületben jelenlévő problémákra egy új bölcsőde építése jelenthet megoldást.** Ezért a fenntartó önkormányzat részéről 2016. évben benyújtásra került „Bölcsőde építése Sarkadon” című pályázat. A sikeres pályázatnak köszönhetően 2018. évben elindultak a munkálatok.

A bölcsődébe járó gyermekek között vannak a szegregátum területén élő, hátrányos helyzetű gyermekek, valamint vannak szociális szempontból felvett gyermekek is. Nagyon fontos, hogy a gyerekeknél minél korábbi életkorban elkezdődjön a fejlesztés, felzárkóztatás, hátrányaik kompenzálása. 2012. december 31-ig a bölcsődében korai fejlesztést és gondozást végeztek. 2013. január 01-től ez a feladat az oktatási intézményhez került át.

d) gyermekjóléti alapellátás

4.3.4. számú táblázat - Családi napköziben engedélyezett férőhelyek száma

Év	Családi napköziben engedélyezett férőhelyek száma (december 31-én)
2013	0
2014	0
2015	0
2016	0
2017	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Intézményi

A gyermekjóléti alapellátások közül a **gyermekek napközbeni ellátását szolgálja a bölcsődén kívül az iskolai napközi**. A Nemzeti Köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény értelmében, általános iskolában a nevelés-oktatást a délelőtti és délutáni tanítási időszakban olyan módon kell megszervezni, hogy a foglalkozások legalább tizenhat óráig tartsanak, továbbá tizenhét óráig - vagy addig, amíg a tanulók jogszerűen tartózkodnak az intézményben - gondoskodni kell a tanulók felügyeletéről. Az általános iskola e törvény rendelkezéseinek megfelelően egész napos iskolaként is működhet. **A köznevelési törvény szerint felügyelet:** a gyermek, tanuló testi épségének megóvásáról és erkölcsi védelméről való gondoskodás, a nevelési-oktatási intézménybe történő belépéstől a nevelési-oktatási intézmény jogszerű elhagyásáig terjedő időben, továbbá a pedagógiai program részeként kötelező, a nevelési-oktatási intézményen kívül tartott foglalkozások, programok ideje alatt. Ez a rendelkezés a köznevelési törvény életbelépésével, 2013. szeptember 1-től hatályos, vagyis az általános iskolák legalább 16 (szülői igény esetén 17) óráig kötelesek foglalkozásokat szervezni a tanulók számára, valamennyi évfolyamon. A napközbeni ellátásért térítési díjat nem kell fizetni, csak az étkezésért állapítanak meg térítési díjat. Sarkadon **családi napközi nem működik**. A Kistérségi Humán Szolgáltató Központ /KHSZK/ keretében működik a **gyermekjóléti szolgáltatás és gyermekjóléti központ**.

e) gyermekvédelem

A **Gyermekjóléti Szolgálat** feladatának hatékony ellátása érdekében veszélyeztetettséget észlelő és **jelző rendszert** működtet, koordinál, mely lehetővé teszi a gyermekeket veszélyeztető helyzetek időben való észlelését, az okok feltárását. A helyi jelző rendszer tagjai különösen a védőnők, házi gyermekorvosok, köznevelési intézmények, bölcsőde, rendőrség, társadalmi szervezetek, egyesületek, egyházak.

A **korábban jegyzői hatáskörbe tartozó gyermekvédelmi hatósági feladatokat és jogköröket 2013. 01. 01-től a Békés Megyei Kormányhivatal Sarkadi Járási Hivatala Hatósági, Gyámügyi és Igazságügyi Osztálya látja el**. A Gyámhivatal szorosan együttműködik a település egészségügyi, szociális, oktatási intézményeivel, rendőrséggel, bírósággal. **A településen gyermekvédelmi szakellátó intézmény nincs.**

f) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások

Anyagi jellegű krízis helyzet esetén az önkormányzat *rendszeres vagy eseti gyógyszer-támogatással, gyermekszületési támogatással, iskolakezdési támogatással* igyekszik támogatni a rászoruló gyermekeket. A helyi szociális rendelet alapján lehetőség van nagyobb összegű *válsághelyzeti támogatás* megállapítására is. A támogatások részben vagy egészben elsősorban természetbeni támogatásként adhatóak. Az önkormányzati **Adományok Házában** folyamatosan gyűjtik a rászorulóknak számára felajánlott ruhákat, bútorokat.

Egyéb jellegű krízis helyzet esetén a Kistérségi Humán Szolgáltató Központ **helyettes szülői hálózatánál** van lehetőség gyermek elhelyezésére. **Átmeneti nevelésbe vételt szolgáló intézmény a településen nem működik.**

g) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés

A városban működő bölcsőde, óvodák, iskola, középiskola, valamint a művelődési ház és könyvtár biztosítják egész évben a gyermekek részére a különböző sport és szabadidős programokat. De van a településen ifjúsági labdarugó egyesület, gyermekek részére tenisz klub. Az egészségfejlesztési programokat a védőnői szolgálat, a Sarkad Város Egészségért Közalapítvány, és a helyi Vöröskereszt szervezi. A KHSZK minden évben két hetes tábort szervez a hátrányos helyzetű gyermekek részére. Helyi tapasztalat szerint a 8. osztályból kikerülő kamaszok, fiatalok szabadidős foglalkoztatása nem megoldott a városban.

h) gyermekétkeztetés (intézményi, hétvégi, szünidei) ingyenes tankönyv

A bölcsődés, óvodás, iskolás, középiskolás gyerekek étkeztetéséről az önkormányzati fenntartású **Közétkeztetési Intézmény gondoskodik**, mely intézmény célul tűzte ki a gyermekek egészséges táplálkozásának megvalósítását. A korszerű, jól felszerelt intézmény közreműködésével valósult meg korábbi években a szociális célú nyári gyermekétkeztetés, valamint az **ingyenes szünidei étkeztetés**. A Gyvt-ben meghatározott feltételek mentén jelentős számban részesülnek a gyermekek ingyenes, illetve 50 %-os térítési díjú étkeztetésben, valamint kapják ingyen a tankönyveket /lásd: 4.1.3 táblázat/.

i) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor járási, önkormányzati adat, civil érdekképviselők észrevételei

A különböző szolgáltatások nyújtása során hátrányos megkülönböztetésről, az egyenlő bánásmód követelményének megsértéséről nem érkezett még panasz az önkormányzathoz.

j) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) az ellátórendszerek keretein belül

Az óvodában, általános iskolában fejlesztő foglalkozás, gyógytestnevelés biztosított megfelelő szakképesítéssel rendelkező szakemberek alkalmazásával. Az iskolában főállású védőnőt alkalmaznak, valamint iskolai szociális munkás is szolgálja a gyermekek érdekét. A KHSZK Gyermekjóléti Szolgálatánál jogi tanácsadásra, pszichológus segítségének igénybevételére van lehetőség.

Az általános iskolában „MACIKA” ösztöndíjban részesülnek egyes hátrányos helyzetű gyermekek. A települési Önkormányzat minden évben csatlakozik az országos „Bursa Hungarica Ösztöndíj támogatási rendszerhez” és nyújt havi 4500.-Ft-os támogatást a szociálisan rászoruló, felsőoktatásban tanuló, sarkadi fiatalok részére.

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékossgal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása

4.4.1. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai

ÓVODAI ELLÁTOTSÁG	db	
Sarkad Város Önkormányzat Óvodája		
Az óvoda telephelyeinek száma	4	
Hány településről járnak be a gyermekek	1	
Óvodai férőhelyek száma	278	
Óvodai gyermekcsoportok száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt)	13	
Az óvoda nyitvatartási ideje (...h-tól ...h-ig):	SZMSZ szerint	
A nyári óvoda-bezárás időtartama: ()	Nyáron 2 hét minden óvodában	
Személyi feltételek	Fő	Hiányzó létszám
Óvodapedagógusok száma	27	0
Ebből diplomás óvodapedagógusok száma	26	0
Gyógypedagógusok létszáma	0	0
Dajka/gondozónő	13	0
Kisegítő személyzet (pedagógiai asszisztens	4	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

Sarkad Város Önkormányzat Óvodák Intézménye 1 székhely és 3 telephelyi óvodából áll. A 4 óvoda 13 csoporttal, 278 férőhellyel működik. 27 óvodapedagógus, köztük 26 diplomás óvodapedagógus és 13 dajka/gondozónő látja el a Köznevelési törvény, valamint az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjában foglalt feladatokat. Jelen helyzetelemzés által vizsgált időszakban helyhiány miatt nem kellett elutasítani felvétel iránti kérelmet. Így a hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodai nevelése eddig megvalósult a településen.

ÓVODAI ELLÁTOTSÁG	db	
Cifra Palota Természetközeli Óvoda		
Az óvoda telephelyeinek száma	1	
Hány településről járnak be a gyermekek	3	
Óvodai férőhelyek száma	26	
Óvodai gyermekcsoportok száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt)	1	
Az óvoda nyitvatartási ideje (...h-tól ...h-ig):	7.00 -16.45	
A nyári óvoda-bezárás időtartama: ()	Nyáron 1 hónap	
Személyi feltételek	Fő	Hiányzó létszám
Óvodapedagógusok száma	2	1
Ebből diplomás óvodapedagógusok száma	2	0
Gyógypedagógusok létszáma	0	0
Dajka/gondozónő	1	0
Kisegítő személyzet (pedagógiai asszisztens	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

A Sarkad, Cukorgyár 4. szám alatti épületben 2015. 09. 07. napjától kezdte meg működését a békéscsabai Közös Pont Egyesület fenntartásában lévő **Cifra Palota Természetközeli Óvoda**. Az óvoda 26 férőhelyen biztosít ellátás a gyermekek részére. A alternatív pedagógiát /Waldorf/ is alkalmazó óvodába jelenleg három településről érkeznek gyermekek, Sarkadról, Sarkadkeresztúrról és Gyuláról.

4.4.2. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai

Év	3-6 éves korú gyermekek száma	Óvodai gyermekcsoportok száma	Óvodai férőhelyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt)	Óvodai feladat ellátási helyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt)	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt)	Óvodai gyermekcsoportok száma gyógypedagógiai nevelésben
2013	405	13	278	4	(SNI 6+2) 296	9
2014	409	13	278	4	(SNI 17+1) 306	8
2015	390	14	304	5	(SNI 10+2) 297	7
2016	409	14	304	5	(SNI 11+2) 304	7
2017	420	14	304	5	(SNI 20+1) 307	11

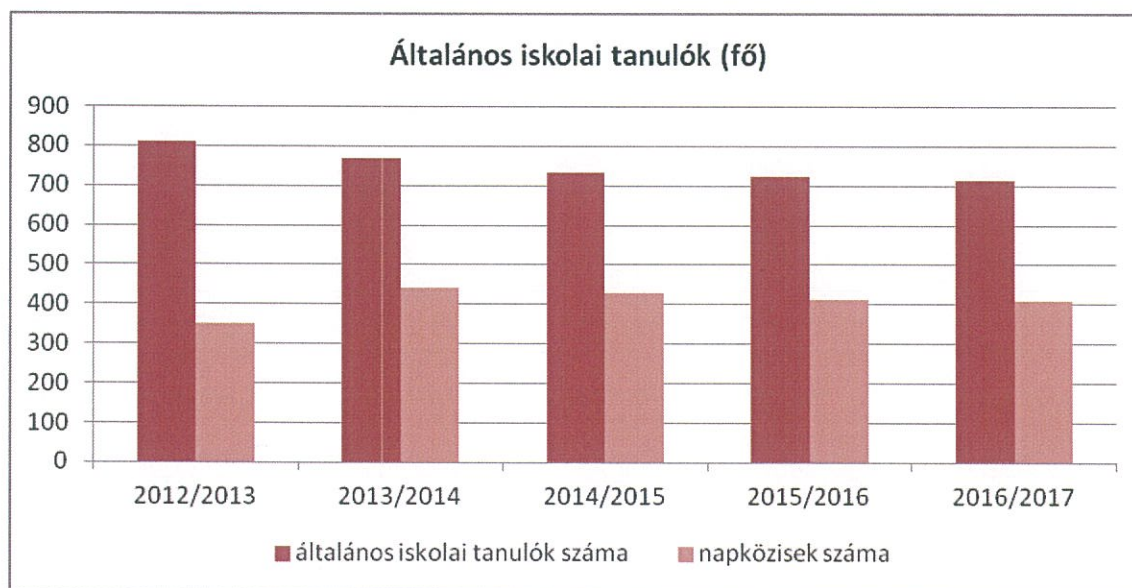
Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés

A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma az óvodai telephelyek között nem egyenletesen oszlik meg. A Sarkad, Szalontai út 43. szám alatti óvodai telephely a szegregátum területének határánál helyezkedik el. Ebben az óvodában lényegesen magasabb a hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek aránya a többi óvodához képest. Az óvodákban *fejlesztő foglalkoztatás* keretében gondoskodnak a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatásáról. Sarkad Város Önkormányzatának fenntartásában működő Óvoda intézmény feladat ellátási helyein sajátos nevelési igényű (SNI) gyermekeket is ellátnak. A Cifra Palota Természetközeli Óvodában SNI gyermekek fejlesztése nem történik. A fenti táblázatban piros színnel került feltüntetésre az **SNI óvodások száma, amely 2013. évtől sajnos emelkedést mutat**. Ez is indokolja, hogy minél nagyobb hangsúlyt kell fektetni az óvodákban a fejlesztő foglalkoztatásokra. Sarkad Város Önkormányzat Óvodája által nyújtott szolgáltatások valamennyi telephelyen logopédiai ellátás, SZIT terápia, fejlesztőpedagógiai ellátás, SNI gyermekek gyógypedagógiai ellátása, pszichológiai ellátás, hittan.

4.4.7. számú táblázat - Általános iskolában tanulók száma, általános iskolai napközis tanulók száma

Tanév	Általános iskola 1-4. évfolyamon tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt)	Általános iskola 5-8. évfolyamon tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt)	Általános iskolások száma	Napközis általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban (iskolaotthonos tanulókkal együtt)	
	fő	fő	fő	fő	%
2012/2013	423	388	811	350	43,2%
2013/2014	395	372	767	442	57,6%
2014/2015	364	368	732	428	58,5%
2015/2016	359	364	723	413	57,1%
2016/2017	340	374	714	408	57,1%

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Sarkad Városban 2 feladat ellátási helyen tanulnak az általános iskolások. Az elmúlt öt tanév viszonylatában 12 %-al csökkent a településen tanuló általános iskolások száma. Nagyobb arányú az 1.-4. évfolyamon tanulók számának csökkenése, az 5.-8. évfolyamosokhoz képest. Ebben szerepet játszik az is, hogy az utóbbi években egyre több szülő iratja be gyermekét a szomszédos települések /elsősorban Gyula/ oktatási intézményeibe.

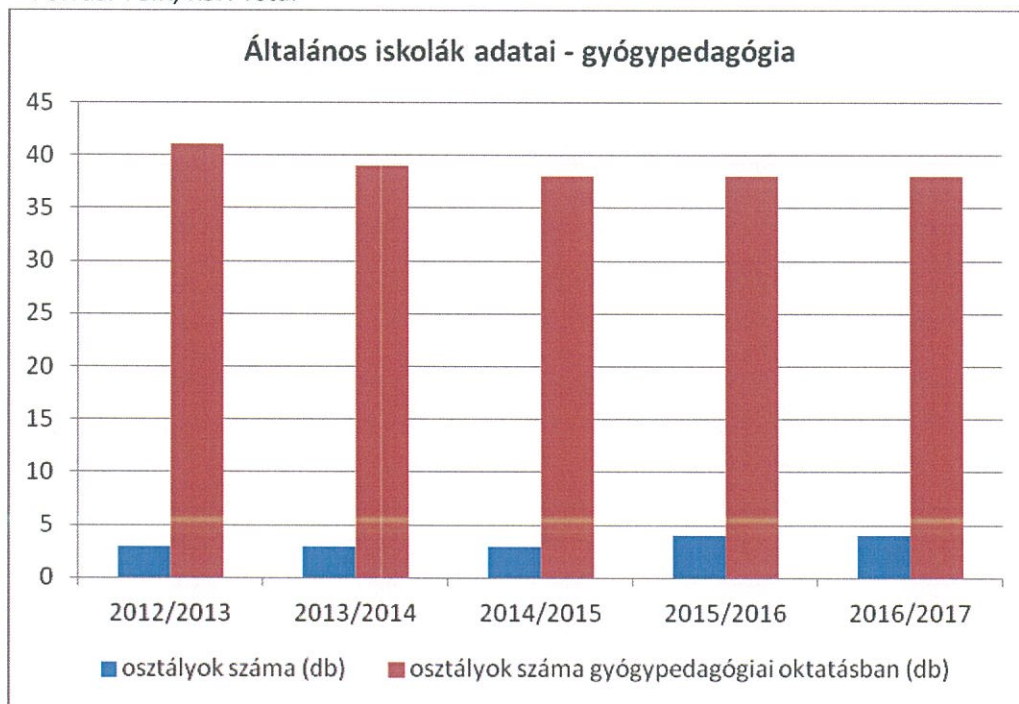
Fenti táblázatból látható, hogy a vizsgált időszakban 43,2 %-ról – 57,1 %-a emelkedett a napközis általános iskolások száma. A Köznevelési törvény 2013. szeptember 1-től hatályba lépő rendelkezése - mely szerint az általános iskolák legalább 16 (szülői igény esetén 17) óráig kötelesek foglalkozásokat szervezni a tanulók számára, valamennyi évfolyamon - következtében emelkedett a napközis tanulók száma. A napközi ellátás során nagyobb esély van a szükséges pedagógusi segítségnyújtásra, korrepetálásra, felzárkóztatásra.

b) a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma stb.)

4.4.8. számú táblázat - Általános iskolák adatai: osztályok, gyógypedagógiai osztályok, feladat ellátási helyek

Tanév	Az általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban (a nappali oktatásban)	Az általános iskolai osztályok száma (a gyógypedagógiai oktatással együtt)	Általános iskolai feladat-ellátási helyek száma (gyógypedagógiai oktatással együtt)
	1-8 évfolyamon összesen	1-8 évfolyamon összesen	db
2012/2013	3	41	2
2013/2014	3	39	2
2014/2015	3	38	2
2015/2016	4	38	2
2016/2017	4	38	2

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A Sarkadi Általános Iskolában tanulók számának csökkenése következtében, míg a 2012/2013. tanévben 1-8. évfolyamon összesen 41 osztály volt, a 2016/2017. tanévben már csak 38 osztályt indítottak. **A 2015/2016. tanévtől a korábbi 3 helyett 4 osztályban folyik gyógypedagógiai oktatás.** A speciális osztályok tanulói számára megfelelő felkészültségű pedagógusok nyújtanak egyéni képességükhöz igazodó fejlesztést, felzárkóztatást, oktatást.

c) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregációs

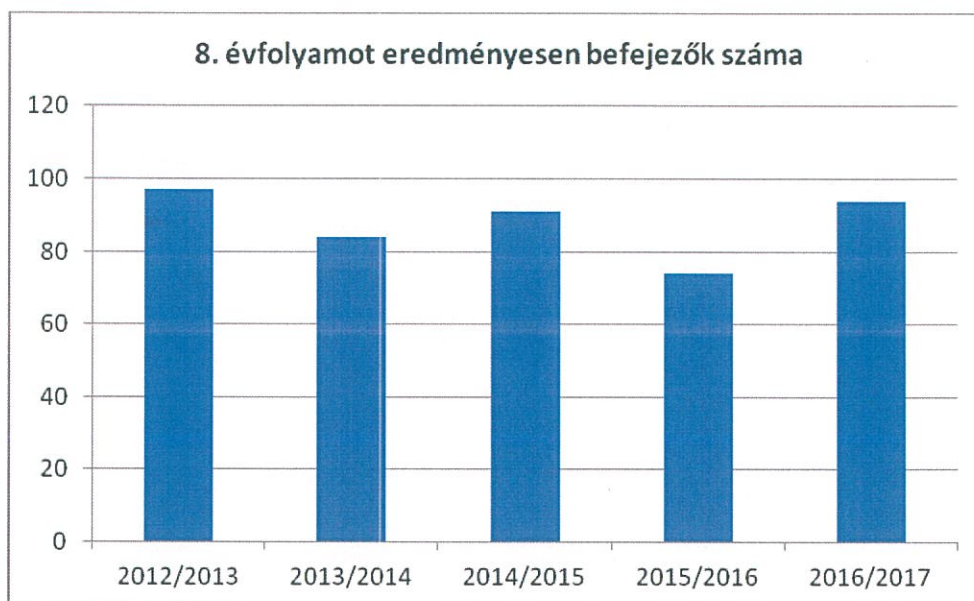
4.4.10. számú táblázat – Iskolai körzethatár							
Hány körzet van a településen	1 db	2016/2017. tanév:					
Iskolai körzetenkénti létszám és hh/hhh tanulók megoszlása	A körzet általános iskolába járó tanulók összlétszáma	A körzetbe járó hh tanulók létszáma	A körzetbe járó hh tanulók aránya a körzet tanulóinak összlétszámahoz viszonyítva (%)	A körzetbe járó hhh tanulók létszáma	A körzetbe járó hhh tanulók aránya a körzet tanulóinak összlétszámahoz viszonyítva (%)	A körzetbe járó hh tanulók létszáma a település hh tanulóinak összlétszámahoz viszonyítva	A körzetbe járó hhh tanulók létszáma a település hhh tanulóinak összlétszámahoz viszonyítva
Összesen	714	150	21 %	203	28%	64%	73%
Forrás: Önkormányzati és intézményfenntartói, tankerületi adatok							

A 2016/2017. tanévben 714 gyermek tanult az általános iskolában. **Tanulók 21 %-a hátrányos helyzetű, 28%-a halmozottan hátrányos helyzetű volt.** Kiemelt célként kell kezelni ezen gyermekek arányának csökkentését. Tekintettel a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek magas arányára, **iskolai szociális munkás és iskolapszichológus alkalmazására feltétlenül szükség van.** Ugyanis ezen gyermekek jelentős részénél halmozódnak a különböző típusú problémák, melynek feldolgozásában a gyerekek mindenképp szakember segítségére szorulnak. Hátrányos megkülönböztetés, jogellenes elkülönítés nincs a településen működő oktatási intézményekben. Az viszont tény, hogy **a Sarkadi Általános Iskola Sarkad, Kossuth u. 17. szám alatti székhelyén tanuló diákok sokkal nagyobb arányban laknak a település szegregált lakókörnyezetében, mint a Sarkad, Gyulai út 17. szám alatti tagintézményben tanulók.**

d) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérések

4.4.12. számú táblázat - A 8. évfolyamot eredményesen befejezettek a nappali oktatásban

Tanév	A 8. évfolyamot eredményesen befejezte a nappali oktatásban
	Fő
2012/2013	97
2013/2014	84
2014/2015	91
2015/2016	74
2016/2017	94

e) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

A gyermekek hátrányainak csökkentését szolgálja az oktatás területén az egyéni igényekre épülő fejlesztés, gondozás fejlesztő pedagógusok alkalmazásával. A *hátránykompenzáló ösztöndíjjal* nemcsak anyagi támogatásban részesül a gyermek, hanem mentor is segíti a fejlődésben. A *hátrányos helyzetű gyermekek nyári táboroztatása* a készségfejlesztés, tartalmas szabadidő eltöltés szempontjából előremutató. Az anyagi jellegű hátrányok csökkentését célozza meg az Önkormányzatnál igényelhető *gyermekvédelmi kedvezmény, szünnidei gyermekétkeztetés, iskolakezdési támogatás, gyógyszer-támogatás, Bursa Hungarica ösztöndíj támogatás, szülők anyagi támogatása.*

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A védelembe vett gyerekek száma a vizsgált időszakban emelkedő tendenciát mutat. Még nagyobb az emelkedés aránya a veszélyeztetett kiskorúak körében.	Szabadidős programok szervezése, biztonságos, kulturált közösségi színterek működtetése. A hátrányos helyzetű gyermekekkel és családjukkal foglalkozó szakemberek továbbképzése a hátrányos helyzetű gyermekek nevelését, személyiségfejlesztését, illetve a szülők eredményes bevonását segítő ismeretek elsajátítása és a kompetenciák fejlesztése érdekében.
A 2016/2017. tanévben Az összes tanuló 12%-a sajátos nevelési igényű (SNI) gyermek. Az SNI óvodások száma 2013. évtől emelkedést mutat.	Fokozottabb figyelmet fordítani az egyéni fejlesztésre, felzárkóztatásra.

Egy házi gyermekorvosi körzet évek óta helyettesítéssel van ellátva a betöltetlen házi gyermekorvosi álláshely miatt. A helyettesítést a településen dolgozó másik kettő házi gyermekorvos látja, el, akik ebből adódóan évek óta nagyon leterheltek.	Üres házi gyermekorvosi álláshely betöltése.
A 8. osztályból kikerülő kamaszok, fiatalok szabadidős foglalkoztatása nem megoldott a városban.	Szabadidős programok szervezése, biztonságos, kulturált közösségi színterek működtetése.

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

Magyarország Alaptörvényének XV. cikke rögzíti, hogy a nők és férfiak egyenjogúak, vagyis mind a nőket, mind a férfiakat azonos jogok kell, hogy megillessék minden polgári, politikai, gazdasági, szociális, kulturális jog tekintetében.

Az Európa Tanács 76/207/EGK irányelve a nőkkel és a férfiakkal való egyenlő bánásmód elvének kritériumát szögezi le a munkavállalás, a szakképzés és az előmenetel lehetőségei, valamint a munkafeltételek terén. A Tanács 79/7/EGK irányelve a férfiakkal és a nőkkel való egyenlő bánásmód elvének a szociális biztonság területén történő fokozatos megvalósításáról szól.

Valamint a Tanács 86/378/EGK irányelve a férfiakkal és a nőkkel való egyenlő bánásmód elvének a foglalkoztatási szociális biztonsági rendszerekben történő megvalósításáról rendelkezik.

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

A nők gazdasági, speciális munkaerő-piaci szerepét az adja, hogy egyszerre több szerepet töltenek be a mindennapi életben. Egyszerre kell helytállniuk feleségként, anyaként, háziasszonyként és a munkahelyen dolgozóként. A családi és munkahelyi kettős szerep miatt sokszor plusz terhek nehezeden rájuk. A két szerep összehangolása és a megfelelési kényszer nehézséget jelent számukra. De ez nem jelenti azt, hogy a gazdaságban, a munkaerő piacon ne tudnák megfelelően betölteni szerepüket. Ezért nem szabad hátrány érjen valakit azért, mert nő.

a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

5.1.1. számú táblázat - Foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

Év	Munkavállalási korúak száma		Foglalkoztatottak		Munkanélküliek	
	Férfiak	Nők	Férfiak	Nők	Férfiak	Nők
2013	3628	3512	n.a.	n.a.	585,75	388
2014	3587	3488	n.a.	n.a.	462,5	323,5
2015	3538	3483	n.a.	n.a.	315	276
2016	3489	3483	n.a.	n.a.	282,75	243,25
2017	3 471	3 409	n.a.	n.a.	285	234,75

Forrás: Telr és helyi adatgyűjtés

Sarkad városában az elmúlt öt évben a munkavállalási korú lakosok között kevesebb volt a nők aránya, mint a férfiaké. A regisztrált munkanélküli férfiak és nők száma, valamint az aktív korú lakosságon belüli aránya fokozatosan csökkent. 2013. évben a munkavállalási korú férfiak 16 %-a, a munkavállalási korú nők 11 %-a volt munkanélküli. 2017. évben ez az arány a férfiak esetében 8 %, a nők esetében 7 % volt. Vagyis a vizsgált időszakban a munkanélküli férfiak száma 8 %-kal, a munkanélküli nők száma 4 %-al csökkent. Tehát a férfiak elhelyezkedése, munkavilágába való visszatérése nagyobb arányú volt, mint a nőké.

b) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

A nők és férfiak egyaránt részt vesznek álláskeresési tréningeken, fejlesztő foglalkozásokon, valamint különböző képzési programokban melyek későbbi foglalkoztatásuk esélyét növeli. Arról azonban nem rendelkezünk adatokkal, hogy ezeken a programokon milyen arányban vesznek részt nők és milyen arányban férfiak.

c) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

5.1.4. számú táblázat - Foglalkoztatottak száma legmagasabb iskolai végzettségük szerint, nemenként /országos adat/

Férfiak:

Év	8 általános iskolánál kevesebb	Általános iskola 8 osztálya	Szakiskola és szakmunkás képző	Gimnázium	Egyéb érettségi	Főiskola	Egyetem	Összesen /ezer Ft./
2013	7,3	208,0	780,6	148,8	483,9	284,3	227,3	2103,7
2014	8,4	238,8	795,7	169,7	508,6	255,4	243,8	2220,5
2015	11,6	256,8	787,1	191,5	516,2	269,8	250,5	2283,5
2016	10,5	270,9	817,2	229,1	517,1	275,7	242,1	2362,5
2017	10,0	267,5	856,3	233,4	515,3	279,2	255,7	2417,3

Forrás: KSH, Táblák (STADAT) Idősoros éves adatok - Munkaerőpiac

Nők:

Év	8 általános iskolánál kevesebb	Általános iskola 8 osztálya	Szakiskola és szakmunkás képző	Gimnázium	Egyéb érettségi	Főiskola	Egyetem	Összesen /ezer Ft./
2013	5,8	190,1	351,4	224,1	455,5	373,3	188,9	1789,0
2014	6,3	207,2	365,2	245,5	464,6	389,2	202,3	1880,4
2015	7,6	213,4	367,4	281,3	441,6	395,1	220,6	1927,0
2016	10,2	229,5	365,2	308,6	452,5	406,7	216,5	1989,1
2017	10,0	237,8	374,4	300,1	469	396,2	216,5	2004,1

Forrás: KSH, Táblák (STADAT) Idősoros éves adatok - Munkaerőpiac

A Sarkadon élő, munkaképes korú lakosok közül a foglalkoztatottak számáról nem rendelkezünk adatokkal. Az elmúlt öt év országos adatait vizsgálva megállapítható, hogy kevesebb a foglalkoztatott nők száma, a foglalkoztatott férfiakhoz képest.

Az iskolai végzettség szerinti megoszlást vizsgálva, mindkét nem viszonylatában megállapítható, hogy a 8 általános iskolánál kevesebb végzettséggel rendelkező személyek alulreprezentáltak a foglalkoztatottak között. A munkaviszonyban álló férfiak között a szakiskola és szakmunkásképző iskolai végzettséggel rendelkezők, valamint az egyéb érettségivel rendelkezők aránya magasabb. A nők közül elsősorban az egyéb érettségivel és a főiskolai végzettséggel rendelkezőket alkalmazzák nagyobb számban. Tehát a nők elhelyezkedési esélyeit negatívan befolyásolja az alacsony iskolai végzettség. Az alacsony iskolai végzettség szűkíti a betölthető munkakörök választékát, csökkenti az elhelyezkedési esélyeket. Tehát fontos feladat a munkanélküli nők képzése, továbbképzése.

d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

A Munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény 12. §-a rendelkezik arról, hogy a munkaviszonnyal, így különösen a munka díjazásával kapcsolatban az egyenlő bánásmód követelményét meg kell tartani. E követelmény megsértésének orvoslása nem járhat más munkavállaló jogának megsértésével vagy csorbításával. A munka egyenlő értékének megállapításánál különösen az elvégzett munka természetét, minőségét, mennyiségét, a munkakörülményeket, a szükséges szakképzettséget, fizikai vagy szellemi erőfeszítést, tapasztalatot, felelősséget, a munkaerő-piaci viszonyokat kell figyelembe venni.

Helyi szinten nem áll rendelkezésünkre olyan adat, amelyből leszűrhető lenne, hogy a bérkülönbség hogyan alakul a nők és férfiak között. A foglalkoztatás területén azonban a GYES-ről visszatérő, a kisgyermekes anyák hátrányban vannak.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

év	0-3 éves gyermekek száma a településen	működő bölcsődék száma	bölcsődei férőhelyek száma		működő családi napközök száma	férőhelyek száma családi napközökben	férőhelyek összesen
			önkormányzati	egyéb			
2013	400	1	48	0	0	0	48
2014	421	1	48	0	0	0	48
2015	454	1	48	0	0	0	48
2016	451	1	48	0	0	0	48
2017	432	1	48	0	0	0	48

Forrás: TeIR és helyi adatgyűjtés

A település jelenlegi legnagyobb foglalkoztatója az önkormányzat és intézményei. Az önkormányzat intézményeiben több női munkaerőt foglalkoztatnak, mint férfit. A nők elhelyezkedési esélyeit segíti a településen működő bölcsőde, óvodák és iskolai napközi, ahol biztosított a gyermekek napközbeni ellátása. Összehasonlítva az engedélyezett bölcsődei

férőhelyek és a 0-3 éves korú gyermekek számát megállapítható, hogy az elmúlt öt évben a bölcsődés korú gyermekek 11-12 %-ának bölcsődei elhelyezésére volt lehetőség. A bölcsődei felvételnél előnyt élveznek a munkaviszonyban álló szülők gyermekei.

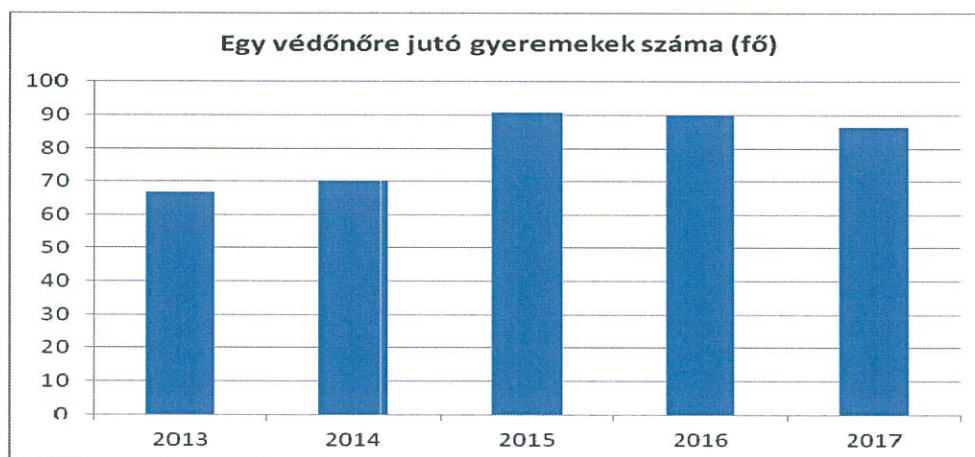
A megfelelő napközbeni felügyelet hiánya a kisgyermekes anyák munkavállalásának akadálya, ezért indokolt a bölcsődei férőhelyek számának emelése.

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

5.3. számú táblázat - Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

Év	Védőnők száma	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
2013	6	400	67
2014	6	421	70
2015	5	454	91
2016	5	451	90
2017	5	432	86

Forrás: TelR és helyi adatgyűjtés

Sarkad Város Önkormányzat Központi Orvosi rendelőjének Védőnői Szolgálatára 2015. előtt 6 körzetre volt bontva. 2008-2012 között nem sikerült valamennyi védőnői álláshelyet betölteni, hol 5, hol 4 védőnő dolgozott. A település megtartó képességének gyengülése ezen a területen is érezhető volt. Van, aki nagyobb városba költözött, van aki külföldön vállalt munkát. Így a védőnők leterheltsége a helyettesítés miatt nagyobb volt. 2013. évre sikerült betölteni mind a 6 álláshelyet. Időközben Sarkad Városában a gyermeklétszám növekvő ütemben csökkent, melynek következtében a 49/2004. (V.21.) ESzCsM rendeletben meghatározott védőnői körzetek gondozotti létszámától igen jelentős elmaradás volt. 250 fő gondozott helyett maximum 160 fő gondozottal rendelkezett egy-egy védőnői körzet. Az intézmény vezetője a III. számú védőnői körzet felosztására tett javaslata alapján került sor a Képviselő-testület döntése mentén a védőnői körzetekről szóló helyi rendelet mellékletének módosítására, a védőnői álláshelyek 1 létszámmal történő csökkentésére 2015. 01. 31. napjával. Ekkor nőtt az egy védőnőre jutó gyermekek száma. 2015. évben megalakult a Preveza Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaság (székhely: 5720 Sarkad, Béke sétány 5. sz.), mely ellátja a család-és nővédelmi egészségügyi gondozást, valamint az iskolavédőnői feladatokat. 2015. évtől viszonylag állandónak mondható az egy védőnőre jutó gondozottak száma.

A védőnői szolgálathoz kapcsolódóan heti rendszerességgel tartanak terhes tanácsadást. Itt, a településen belül kerülhet sor a gyermekek kötelező szűrővizsgálatára, oltására a házi gyermekorvosok közreműködésével. A védőnők rendszeresen látogatják a Bölcsödét és az óvodákat a gyermekek fejlődésének nyomon követése így biztosított. Az általános iskolában főállású védőnő alkalmazására került sor. A városban megvalósított Kistérségi Járóbeteg-ellátó Centrum keretében több fajta egészségügyi szakrendelés működik. Így biztosított helyben a nőgyógyászati szakrendelés, gyermek kardiológiai szakrendelés is. A szegregált területen élő és hátrányos helyzetű gyermekek helyzetének feltárásában, javításában is jelentős feladat hárul a védőnőkre.

5.4 A nőket érő erőszak, családon belüli erőszak

A nők egyszerre több szerepet töltenek be családjuk ellátása és hivatásuk gyakorlása során. A több szerep összeegyeztetése gyakran feszültséghez, túlterheltséghez vezet. Különösen, ha nincs a nő mellett egy megfelelő társ. A napjainkat sújtó munkanélküliség, elszegényedés, eladósodás következtében a családokban gyakran jelentkezik működési zavar. A problémák halmozódása, a kilátástalanság családi viszályokhoz is vezethet. Egyre gyakrabban hallhatunk nőket érő atrocitásokról, családon belüli erőszakról. A családon belüli erőszak esetén alkalmazható legfontosabb rendelkezéseket a hozzátartozók közötti erőszak miatt alkalmazható távoltartásról szóló 2009. évi LXXII. törvény és a Büntető törvénykönyv tartalmazza.

A családon belüli erőszakról nincs önálló tényállás, a párkapcsolati erőszakra jelenleg a Büntető törvénykönyv különböző tényállásai vonatkoznak, ld. testi sértés, zaklatás, távoltartás.

A nők elleni erőszak különböző formáira, vagy ugyanezeknek nem a párkapcsolaton belül megnyilvánuló formáira (pl. szexuális jellegű visszaélések) is a Büntető törvénykönyv releváns paragrafusai vonatkoznak. A zaklatás, szexuális vagy családon belüli erőszak miatt történt rendőrségi feljelentések száma alulmarad a tényleges esetek számától. Bántalmazás, erőszak esetén gyakori a rendőrök riasztása. Azonban a riasztások kis százalékát követi feljelentés. A sértettek sokszor félnek feljelentést tenni, tartanak az emiatti megtorlástól, újabb bántalmazástól. A rendszeresen bántalmazott személy önértékelése csökken, egyes esetekben úgy gondolja, hogy ő a bűnös a történetek miatt. A családon belüli erőszak gyakran nemcsak a nőket érinti, hanem az ott élő gyermekek testi, lelki sérülését is okozza.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaoththon, családok átmeneti otthona)

Településünkön nincs anyaoththon, sem családok átmeneti otthona, amely intézményeket a krízis helyzetbe került nők, gyermekek igénybe tudnának venni. Kistérségünkön belül Zsadányban van családok átmeneti otthona, a szomszédos Gyula településen pedig elérhető az anyaoththon. A krízis helyzetbe került nők és gyermekeik ideiglenes elhelyezésére így szükség esetén a helyi szociális lakások szolgálnak.

A KHSZK keretében működő családsegítő és gyermekjóléti szolgálathoz fordulhatnak még segítségért a krízishelyzetben lévő személyek.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

Sarkad Város Önkormányzatának intézményeiben többségében nők dolgoznak. Sajátos jelenség városunkban, hogy majd nem minden önkormányzati intézmény élén női vezető áll. A helyi társadalmi- és civil szervezetek vezetői is többségükben nők. Ezen jelenséggel ellentétben a helyi önkormányzat képviselői között jelenleg 1 nő képviselő van.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

A nőket illetően is nagy probléma az **emelkedő munkanélküliség, alacsony iskolai végzettség, képzettség hiánya**. A női munkanélküliség egyik megoldási lehetőségévé vált, hogy legtöbb esetben, hogy az anya marad otthon a gyermekkel gyermekgondozási segélyen, vagy a beteg gyermekkel ápolási díjon. Az ellátás nélküli nőket az önkormányzat igyekszik bevonni a közfoglalkoztatásba. A Munkaügyi Központ pedig képzéseket indít számukra.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A férfiak nagyobb százaléka végzi el legalább az általános iskola 8. osztályát, mint a nők. A nők munkába való elhelyezkedésének esélyeit ez negatívan befolyásolja.	A 8 általános iskolai végzettséggel nem rendelkező lányok/nők felnőtt oktatásának megszervezése az alafokú iskolai végzettség megszerzése érdekében.
A nők közül elsősorban az egyéb érettségivel és a főiskolai végzettséggel rendelkezőket alkalmazzák nagyobb számban. Tehát a nők elhelyezkedési esélyeit negatívan befolyásolja az alacsony iskolai végzettség.	A munkanélküli nők képzése, továbbképzése.
A foglalkoztatás területén a GYES-ről visszatérő kisgyermekes anyák hátrányban vannak.	Gyermekek napközbeni ellátását biztosító intézmények működtetése a szülő elfoglaltságához igazodóan.

6. Az idősök helyzete, esélyegyenlősége

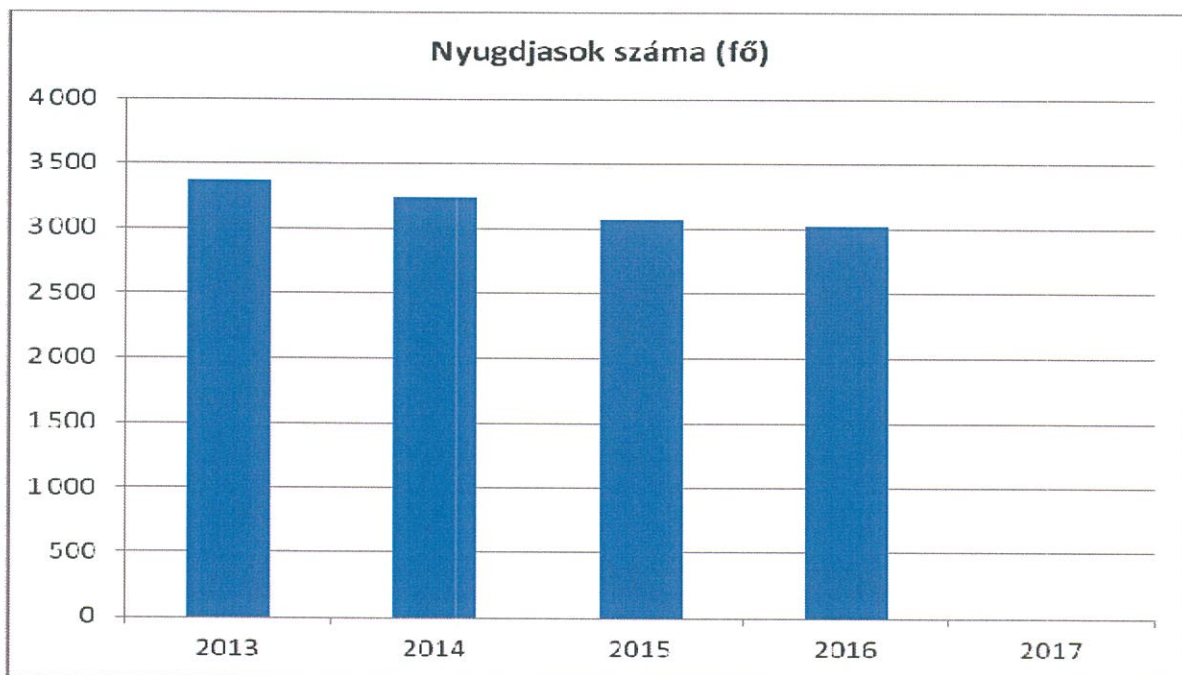
6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

Sarkad Város bemutatásánál, a lakosság számának és korcsoportonkénti megoszlásának vizsgálata során megállapítást nyert, hogy csökken a születések száma, csökken a lakosság szám, ugyanakkor nő a 65 éven felüli személyek aránya a népességben belül. Vagyis a fogyó népesség mellett egy előregedő település sajátosságaival kel számolni a jövő tervezése során.

6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma

Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma	Összes nyugdíjas
2013	1414	1954	3 368
2014	1343	1896	3 239
2015	1261	1814	3 075
2016	1232	1791	3 023

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A településen élő 65 év feletti lakosság száma 2013-2016 között 2,6 %-al emelkedett. A 6.1.1. számú táblázatból azonban megfigyelhető, hogy a nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma 2013. évhez képest 2016. évre 10,2 %-al csökkent. Vagyis csökkent a biztos jövedelemmel, nyugdíjjal, nyugdíjszerű ellátással rendelkezők száma. Amennyiben a nyugdíjkorhatárt betöltött személyek a tartós munkanélküliség, esetenként a megromlott egészségi állapot miatt nem rendelkeznek a nyugdíjhoz szükséges szolgálati idővel, igénybe veszik az időskorúak járadékát, vagy maradnak ellátatlanok. Az egészségkárosodás mértékének felülvizsgálatakor megszüntetett rokkantsági ellátások miatt jövedelem nélkül maradt aktív korú személyek a munkanélküliek számát emelik, a munkaerő piacra való visszatérésükre kevés esélyük van.

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

a) idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága

Egyre kevesebb esélye van az elhelyezkedésre a nyugdíjkorhatár betöltéséhez közeledő személyeknek. A munkahelyi létszámleépítések során igyekeztek elsősorban a nyugdíjra jogosult személyeket elküldeni. **Olyan munkalehetőség nincs a településen, amely a nyugdíjasok foglalkoztatását célozza meg.** A Sarkadi Református Egyházközség Szociális Központjában alkalmaznak néhány nyugdíjas nőt a házi segítségnyújtásban társadalmi gondozóként, tiszteletdíjért.

b) tevékeny időskor (pl. élethosszig tartó tanulás, idősök, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen)

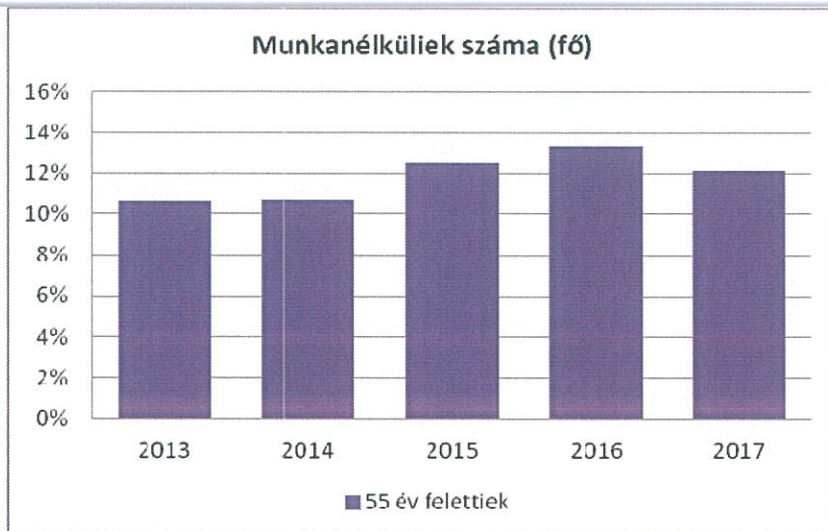
A település közintézményeiben nyugdíjkorhatárt betöltött személyeket nem alkalmaznak. Ugyanis az üres állásokat aktív korú személyekkel igyekeznek betölteni, csökkentve a munkanélküliség hátrányait. Az idősök elsősorban a helyi civil és társadalmi szervezetek tagjaiként tevékenykednek, egészségi állapotuktól függően. Az Önkormányzat Bartók Béla Művelődési Központ és Könyvtár intézménye folyamatosan törekszik olyan pályázati lehetőségek kihasználására, melyeknek célcsoportja az idősök internetes képzése. Szolgálva ezzel azt a célt, hogy megakadályozzák az idősök elmagányosodását, bővítsék az információhoz jutásuk lehetőségét, fiatalabb és távol élő családtagjaikkal való kapcsolattartást.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

6.2.3. számú táblázat - Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén

Év	Regisztrált munkanélküliek száma	55 év feletti regisztrált munkanélküliek száma		Tartós munkanélküliek száma	55 év feletti tartós munkanélküliek száma	
	Fő	Fő	%	Fő	Fő	%
2013	974	104	11%	337	n.a.	#ÉRTÉK!
2014	786	85	11%	200	n.a.	#ÉRTÉK!
2015	591	74	12%	195	n.a.	#ÉRTÉK!
2016	526	70	13%	193	n.a.	#ÉRTÉK!
2017	520	63	12%	202	n.a.	#ÉRTÉK!

Forrás: Helyi adatgyűjtés, TeIR

2013 és 2017 között jelentősen csökkent a regisztrált munkanélküliek száma, közöttük az 55 év feletti munkanélküliek száma is. **A vizsgált időszakban a regisztrált munkanélküliek 11-12 %-a 55 éven felüli volt, arányuk állandósult**, mely jelzi, hogy őket jobban sújtja a foglalkoztatás területén a hátrányos megkülönböztetés.

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

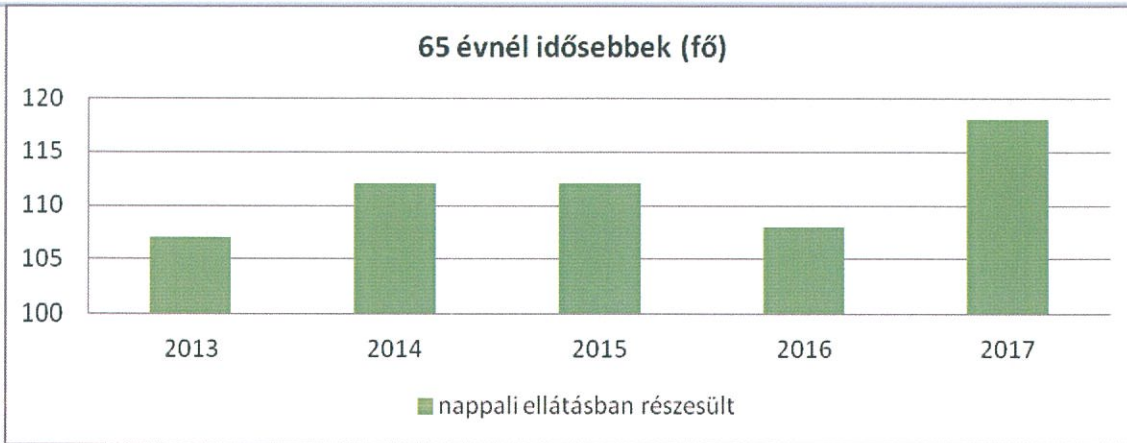
a) az idősek egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése

Az idősek egészségügyi ellátáshoz való hozzáférése a településen működő 6 háziorvosi körzetben valamint a Kistérségi Járóbeteg-ellátó Centrumban biztosított. Ha egészségügyi fekvőbeteg ellátásra szorulnak az a településtől 16 km-re lévő Gyula városban érhető el, ahová a tömegközlekedés jó színvonalon biztosított. A Sarkadi Mentőállomás a mihamarabbi sürgősségi ellátást biztosítja.

6.3.1. számú táblázat - 64 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő időskorúak száma

Év	65 év feletti lakosság száma	Nappali ellátásban részesülő időskorúak száma	
	Fő	Fő	%
2013	1 711	107	6%
2014	1 727	112	6%
2015	1 728	112	6%
2016	1 756	108	6%
2017	1 760	118	7%

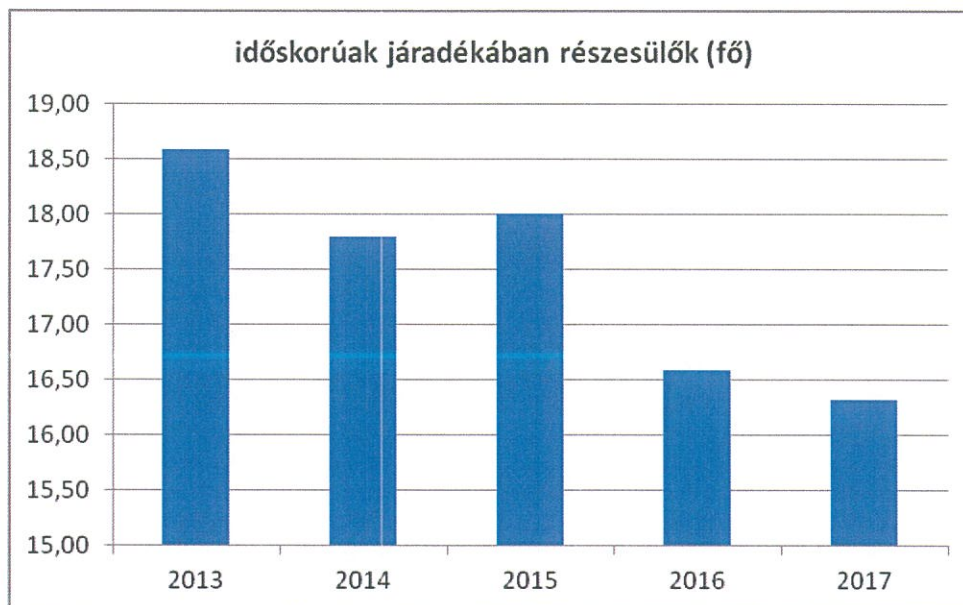
Forrás: TeIR, KSH
Tstar

6.3.2. számú táblázat - Időskorúak járadékában részesítettek átlagos száma

Év	Időskorúak járadékában részesítettek (évi) átlagos száma (fő)
2013	18,59
2014	17,80
2015	18,00
2016	16,59
2017	16,32

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A szociális szolgáltatások rendszere, a személyes gondoskodási formák igénybevételének lehetősége csökkentik az idősök hátrányát. A szociális törvény lehetőséget biztosít az életkoruk, egészségi állapotuk miatt rászorulóknak részére étkeztetés biztosítására, házi segítségnyújtás, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, támogató szolgálat igénybevételére, átmeneti vagy tartós bentlakásos elhelyezésre.

Városunkban kistérségi fenntartásban 2, a Református Egyházközség fenntartásában 1 *Idősek Klubja* nyújt lehetőséget a napközbeni tartózkodásra, társas kapcsolatokra, alapvető higiéniai szükségletek kielégítésére. Ezen szolgáltatások célja, hogy minél tovább tudjanak az idős emberek megszokott otthonukban tartózkodni, valamint meglévő készségeik, képességeik fenntartása. Amikor a gondozási szükségletük indokolja, lehetőség van a helyi *Idősek Otthonában* átmeneti vagy tartós elhelyezésükre. Ezen szolgáltatásokat a korábban önkormányzati, jelenleg kistérségi fenntartásban működő KHSZK nyújtja. Esélyegyenlőségük biztosításához, helyzetük jobbításához hozzájárul, hogy a megépített *Kistérségi Járóbeteg-ellátó Centrumban* helyben, utazás nélkül jutnak egészségügyi szakrendeléshez. Ma már a város két különböző pontján működik *gyógyszertár*, mely szolgálja a lakosság, a betegek gyógyszerhez jutását.

b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Településünkön kettő nyugdíjas egyesület működik. A Sarkadi Nyugdíjasok Egyesülete és az ÁFÉSZ nyugdíjasok egyesülete. A két Egyesület az érdekvédelem, tájékoztatás, tanácsadás mellett számos kulturális és szabadidős programot biztosít tagjainak. Hetente tartanak ügyfélfogadást. A tagok évente több alkalommal vesznek részt kirándulásokon, kulturális vetélkedőkön, nőnap, anyák napi megemlékezéseken. Közös névnap, szilveszteri vacsorákat rendeznek. A KHSZK minden évben megrendezi az Idősek Karácsonyát a helyi Művelődési Központ épületében, színvonalas műsorral. Az itt élő idősök egyéb civil szervezetekben is lehetnek tagok. Így pl. a Mozgáskorlátozottak Békés Megyei Egyesülete Sarkadi Csoportjában, Mozgáskorlátozottak Dél-alföldi Regionális Egyesülete Gyula Helyi Csoportjában, Cukorbetegség Egyesületében.

c) idősök informatikai jártassága

Magyarországon – az európai országokhoz hasonlóan – az egyik legjelentősebb társadalmi kihívás az elöregedés: a lakosság közel 4,5%-a, mintegy 430 ezer ember 80 év feletti, és az előrejelzések szerint ez a szám 2050-ig két és félszeresére nő. Az ebben rejlő problémakör nemcsak a szociálisan és egészségügyileg rászorulókat, hanem az idős korosztály túlnyomó többségét is érinti. Egy 2013-as felmérésből pedig az derült ki, hogy az **idősök három legfőbb problémája a magány, a bűncselekményektől való félelem és a kognitív képességek csökkenése**. Magyarország Kormánya célul tűzte ki, hogy a korszerű infokommunikációs eszközök hozzájáruljanak az idősök életminőségének javításához, a családtagok idősgondozásból eredő terheinek csökkentéséhez, munkavállalásuk elősegítéséhez, a szociális és egészségügyi ellátórendszer tehermentesítéséhez, továbbá új munkahelyek létrehozásához. Először egy **infokommunikációs modellprogram** valósult meg három településen, mely során többféle infokommunikációs eszközt teszteltek, köztük a számítógépet, az internetet és a Skype-ot. A kormány döntése értelmében később **480 hátrányos helyzetű településre** terjesztették ki a **programot, melyben 5000 számítógépet, internet-szolgáltatást és az alapfokú digitális kompetenciák elsajátításához szükséges oktatást biztosítanak ingyenesen az otthonukat elhagyni képtelen idősök számára**. A rendszer működtetése a településenként kialakított diszpécsterszolgálatok feladata lett, amelynek munkatársai Skype-on keresztül naponta, személyesen pedig heti gyakorisággal tartják a kapcsolatot a résztvevőkkel, így enyhítve az idősök magányérzetét. A program másik fontos eleme a bűnmegelőzés, amelyben szintén nagy szerepet kap a résztvevő idősök számára ingyenesen biztosított számítógép és internet elérés, hiszen ezen eszközök segítségével

vehetnek részt az ORFK által tartott online bűnmegelőzési skype-konferenciákon. A program megvalósításáról a Segítő Kezek az Aktív Évekért Közhasznú Nonprofit Kft. és a Neumann János Nonprofit Közhasznú Kft. közreműködésével valósul meg. Sarkad Városában a Segítő Kezek az Aktív Évekért Közhasznú Nonprofit Kft. működteti ezt a programot.

6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

6.4.1. számú - Művelődési közintézmények adatai

Év	A nyilvános/települési könyvtárak száma	A nyilvános/települési könyvtárak egységeinek száma (leltári állomány)	Muzeális intézmények száma	Közművelődési intézmények száma
2013	1	35 384	1	1
2014	1	35 297	1	2
2015	1	35 043	1	2
2016	1	34 023	1	2
2017	1	33 852	1	2

Forrás: TEIR

A településen működő könyvtár több, mint 30000 db. könyvvel áll a lakosság rendelkezésére. Külön felnőtt és külön gyermek részleg is kialakításra került. Az intézményben lehetőség van kisebb létszámú előadások tartására, vetélkedők megszervezésére. Valamint internetezés lehetősége is biztosított a nyitvatartási időben. A Márki Sándor Helytörténeti Gyűjtemény a város történetéről szóló, valamint iskolatörténeti és háziipari állandó kiállítással várja látogatóit.

A Sarkadi Nyugdíjasok Egyesülete, az ÁFÉSZ Nyugdíjasok Egyesülete, a Cukorbetegség Egyesülete, a Mozgáskorlátozottak Békés Megyei Egyesülete Sarkadi Csoportja rendszeresen tart tagjainak egészségügyi felvilágosító előadásokat, szervez egészségügyi szűrő vizsgálatokat, orvos-beteg találkozót, melyeken nemcsak tagjaik vehetnek részt. Ezen civil szervezetek gondoskodnak az idős lakosság közösségi programjainak szervezéséről is. Közös névnapot, sport napot, szalonnasütést, kirándulásokat tartanak. A KHSZK mindenévben megrendezi az idősek karácsonyát, melyre várják a város valamennyi idős lakosát.

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idősek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Az idősek három legfőbb problémája az egészség romlása, izoláció, és a kognitív képességek csökkenése.	Szabadidős programok szervezése, civil kezdeményezések támogatása.
Az idősek nem érzik magukat biztonságban, félnek az áldozattá válástól.	Bűnmegelőzési program működtetése

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

7.1 A településen fogyatékossgal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

Fogyatékos személy: aki érzékszervi - így különösen látás-, hallásszervi, mozgásszervi, értelmi képességeit jelentős mértékben vagy egyáltalán nem birtokolja, illetőleg a kommunikációjában számottevően korlátozott, és ez számára tartós hátrányt jelent a társadalmi életben való aktív részvétel során.

A Fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló egyezmény és az ahhoz kapcsolódó Fakultatív Jegyzőkönyv kihirdetéséről szóló 2007. évi XCII. törvény 1 cikk szerint fogyatékos személy minden olyan személy, aki hosszan tartó fizikai, értelmi, mentális vagy érzékszervi károsodással él, amely számos egyéb akadállyal együtt korlátozhatja az adott személy teljes, hatékony és másokkal egyenlő társadalmi szerepvállalását.

Ha a fogyatékos személy foglalkoztatása az integrált foglalkoztatás keretében nem megvalósítható, úgy számára speciális munkahelyek működtetésével a munkához való jogát lehetőség szerint biztosítani kell. A védett munkahelyet a központi költségvetés normatív támogatásban részesíti.

Fogyatékkal élő munkavállaló, aki

- a) a nemzeti jog szerint fogyatékosnak elismert, vagy
- b) elismerten fizikai, elmebeli vagy pszichológiai károsodásban szenved.

A munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény 294. § (1) bekezdésének l) pontja értelmében, **megváltozott munkaképességű személy:** a rehabilitációs hatóság vagy jogelődjei által végzett hatályos minősítés alapján

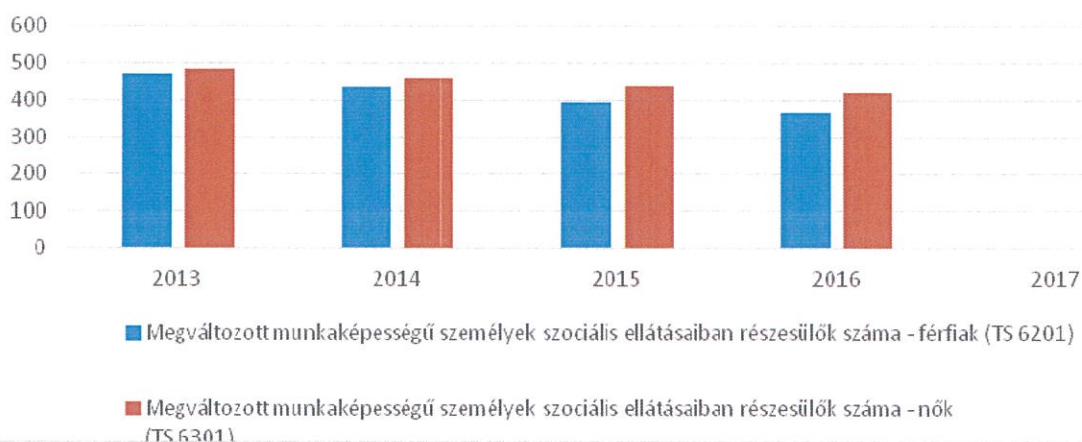
- akinek az egészségi állapota a rehabilitációs hatóság komplex minősítése alapján 60 százalékos vagy kisebb mértékű,
- aki legalább 40 százalékos egészségkárosodással rendelkezik, az erről szóló szakvélemény, szakhatósági állásfoglalás, hatósági bizonyítvány, minősítés időbeli hatálya alatt,
- akinek a munkaképesség-csökkenése 50-100 százalékos mértékű, az erről szóló szakvélemény időbeli hatálya alatt, vagy
- rokkantsági ellátásban részesül.

7.1.1 számú táblázat - Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők száma nemenként

Év	Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők száma - férfiak	Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők száma - nők
2013	470	485
2014	437	464
2015	397	441
2016	366	422

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők száma nemenként

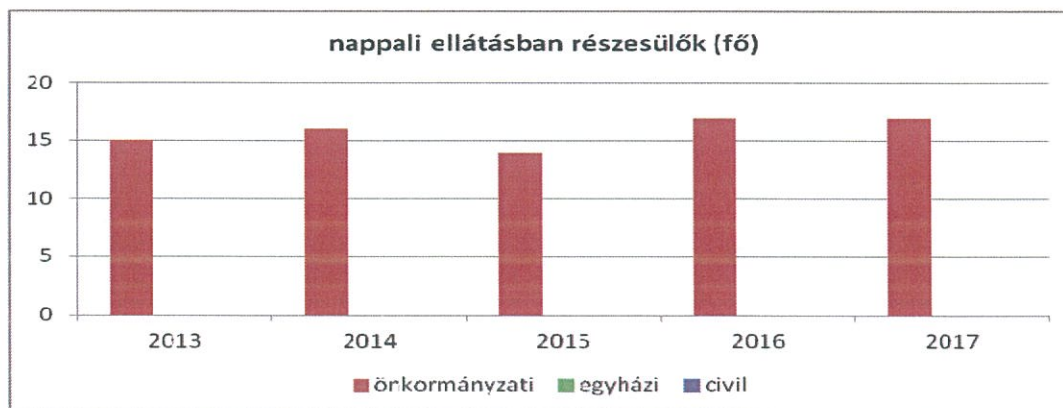

Sarkad Városában a vizsgált időszakban csökkent a megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők és az egészségkárosodott személyek ellátásaiban részesülők száma. Megítélésünk szerint ez nem elsősorban az állapot javulásának következménye. Megfigyelhető az utóbbi időben, hogy egyre több megváltozott munkaképességű és egészségkárosodott személy ellátását vonja meg a Nyugdíjbiztosítási Igazgatóság a soros orvosi felülvizsgálat alkalmával. Ezek az emberek visszakerülnek a munkaerő-piacra, ahol azonban elhelyezkedési esélyük igen alacsony.

7.1.2. számú táblázat - Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma

Év	Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma (TS 5001)	Egyházi fenntartású intézményben	Civil fenntartású intézményben
2013	15	0	0
2014	16	0	0
2015	14	0	0
2016	17	0	0
2017	17	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar; a központi adatokat célszerű bontani a helyi adatszolgáltatók segítségével

A fogyatékos személyek foglalkoztatása az előbbieken említett csoporthoz tartozók foglalkoztatásánál is nehezebb. A fogyatékosok részére városunkban egy 16 férőhelyes

Fogyatékosok Nappali Klubja működik, a KHSZK keretében, a Többcélú Kistérségi Társulás fenntartásában. A Fogyatékosok Nappali Klubjának tagjai nemcsak sarkadi lakosok. Az itt dolgozó szakemberek napi foglalkozások keretében törekszenek a tagok meglévő képességeinek fenntartására, fejlesztésére. A klubtagok kulturális műsorral szokták színesíteni a város egyes rendezvényeit. Egyházi vagy civil szervezett nem működtet fogyatékosok ellátását szolgáló intézményt a településen.

a) fogyatékkal élők foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága (pl. védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás)

2014. évet megelőzően Sarkadon nem volt szociális foglalkoztató, sem védett munkahely. Az **Ösvény Esélynövelő Alapítvány 2014. augusztus 15-én nyitotta meg rehabilitációs üzemét Sarkadon.** A Nemzeti Rehabilitációs és Szociális Hivatal Munkahelyteremtő pályázatának köszönhetően a sarkadi Önkormányzat tulajdonában lévő volt bölcsőde épületét újították fel a támogatásból. A felújított üzem alkalmassá vált megváltozott munkaképességű munkavállalók rehabilitációs foglalkoztatására. Az üzemben 40 fő megváltozott munkaképességű személy kezdte meg a munkát, jellemzően csomagolási, válogatási munkákat végeznek.

A **Dig-Bild Kft.** (5700. Gyula, Nagyvárad utca 64.) az 5720. Sarkad, Vasút utca 17. szám alatti ingatlant újította fel. Itt 12 fő megváltozott munkaképességű személyt foglalkoztat betanított munkásként.

Az **Otthon-Gondoz-lak Szociális Közhasznú Egyesület** /5600 Békéscsaba, Szigligeti u. 6. sz./ akkreditált rehabilitációs foglalkoztatást működtet a Sarkadi Ipari Park területén. Jelenleg 32 főt foglalkoztatnak napi: 4, illetve 6 órás részmunkaidőben.

b) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Amíg a munkaerő piacon egészséges emberek tömegének nincs lehetősége az elhelyezkedésre, addig a **fogyatékos és megváltozott munkaképességű emberek abszolút hátrányt élveznek a munkahelyek betöltése során.**

c) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok

A fogyatékosok önálló életvitelét segítő helyi szociális alapszolgáltatások a **KHSZK** keretében működő *étkeztetés, házi segítségnyújtás, támogató szolgálat*, valamint a *fogyatékosok nappali ellátása*.

A Fogyatékosok Nappali Klubja szolgáltatásaival hozzájárul tagjai magányosságának csökkentéséhez, szakemberekkel való találkozásuk megkönnyítéséhez, baráti kapcsolatok kiépítéséhez, tapasztalat cseréhez. A Klub szervezésében évente ősszel megrendezésre kerül a fogyatékosok megyei találkozója, melyen a saját otthonukban élő, valamint az intézményben élő fogyatékosok is résztvehetnek.

Településünkön a **Református Egyházközség** fenntartásában is működik *étkeztetés, házi segítségnyújtás, támogató szolgálat*. **Egyéb civil szervezetek, alapítványok** ellátási területébe bele tartozik településünk a *házi segítségnyújtás és támogató szolgáltatást* illetően.

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

A fogyatékkal élőket a hazai jogszabályokban rögzített különböző kedvezmények illetik meg. 2017. január 01-től a gépjárműadóról szóló törvény alapján már nem csak a súlyos mozgáskorlátozott adóalany mentesülhet a gépjárműadó megfizetése alól, hanem az egyéb fogyatékossgal élő, így súlyos látás-, illetve halláskárosodásban, értelmi akadályozottságban, kromoszóma-rendelleneséggel született adóalany, illetve a súlyos mozgáskorlátozott vagy egyéb fogyatékossgal élő személyt rendszeresen szállító, vele közös háztartásban élő közeli hozzátartozó adóalany is. Az adókedvezmény a 100 KW-ot meg nem haladó személygépjárműre vonatkozik és csakis évi 13.000.-Ft-ig terjedően.

Az utóbbi években több jogszabály született, melyek a súlyos mozgáskorlátozottak közlekedési kedvezményeiben, a fogyatékossgal minősítésében eredményeztek jelentős változásokat. A súlyos mozgáskorlátozottak pénzbeli támogatásaként nyújtott közlekedési támogatás megszűnt. A korábban elfogadott ún. „hét pontos” orvosi szakvélemények helyett a Nemzeti Rehabilitációs és Szociális Hivatal (NRSZH) szakmai irányítása alá tartozó rehabilitációs szakigazgatási szervek minősítik a közlekedőképességet. A súlyos mozgáskorlátozott személyek közlekedési kedvezményeiről szóló 102/2011. (VI.29.) Kormányrendelet értelmében **személygépkocsi szerzési és átalakítási támogatás** igénybevételére van lehetőség. Ezen kedvezmények igénybevétele során előnyben kell részesíteni azt a súlyos mozgáskorlátozott, illetve egyéb fogyatékossgal élő személyt, aki kereső tevékenységet folytat, vagy tanulói, képzési jogviszonyban áll, vagy 14 éven aluli gyermeket egyedülállóként nevel, vagy honvédelmi kötelezettség teljesítése során, azzal összefüggésben vált súlyos mozgáskorlátozottá, illetve egyéb fogyatékossgal élő személlyé.

Parkolási igazolványra az a személy jogosult: aki közlekedőképességében súlyosan akadályozott, aki látási fogyatékosnak; értelmi fogyatékosnak; autistának; mozgásszervi fogyatékosnak minősül, akit a vakok személyi járadékának bevezetéséről szóló rendelet alapján 2001. július 1-jét megelőzően vaknak minősítettek, aki magasabb összegű családi pótlékra jogosító betegségekről és fogyatékossgokról szóló 5/2003. (II.19.) ESzCsM rendelet 1. számú melléklete szerint vaknak vagy gyengén látónak, mozgásszervi fogyatékosnak, értelmi fogyatékosnak vagy autistának minősül.

A lakáscélú állami támogatásokról szóló 12/2001. (I.31.) Kormányrendelet szabályozza a **lakás akadálymentesítési támogatást**. Vissza nem térítendő pénzbeli segítségnyújtást jelent a komfortosabb, méltóbb lakáskörülmények megteremtéséhez, olyan magánszemélyek részére, akik fogyatékossguk miatt rákényszerülnek lakókörnyezetük átalakítására (mozgásszervi fogyatékos vagy súlyosan mozgáskorlátozott személy, illetve közeli hozzátartozója vagy élettársa). A fogyatékossgot, illetve súlyos mozgáskorlátozottságot külön jogszabály szerinti orvosi szakvéleménnyel, szakhatósági állásfoglalással kell igazolni. A támogatás összege személyenként 300.000.-Ft. új akadálymentes lakás építésénél vagy vásárlásánál, továbbá használt lakás akadálymentesítésénél is. A támogatás iránti kérelmet a hitelintézetnél kell előterjeszteni (csatolva a költségvetést és a műszaki dokumentációt). A MEOSZ álláspontját a pénzügyintézet köteles kikérni a támogatás nyújtásáról, de az a bankot nem köti.

A **fogyatékossgai támogatás** a súlyosan fogyatékos személy részére az esélyegyenlőséget elősegítő, havi rendszerességgel járó pénzbeli juttatás. A támogatás célja, hogy - a súlyosan fogyatékos személy jövedelmétől függetlenül - anyagi segítséggel járuljon hozzá a súlyosan fogyatékos állapotból eredő társadalmi hátrányok mérsékléséhez. A Fogyatékossgai támogatás összege 20.982.-Ft. akkor, ha a fogyatékkal élő hallási fogyatékos - önkiszolgálási képesség megléte vagy hiánya nem befolyásolja -, illetve akkor, ha nem hallási, hanem más eredetű a fogyatékossg,

de rendelkezik önkiszolgálási képességgel. Összege 25.825.-Ft., ha nem hallási fogyatékos az illető, és hiányzik az önkiszolgálási képessége, azaz állandó felügyeletre szorul vagy halmozottan fogyatékos. A fogyatékosági támogatás összege évente változik. A nyugdíjjal megegyező mértékben kerül emelésre. Sajnos azonban így is nagyon alacsonyak az összegek, mivel a mindenkori nyugdíjminimum az alapja a támogatás kiszámításának.

A rokkantsági járadékról szóló 83/1987. (XII.27.) MT rendelet értelmében, aki a 25. életéve betöltése előtt keletkezett egészségkárosodása legalább 70 %-os mértékű, és nyugellátásban, baleseti nyugellátásban, megváltozott munkaképességű személyek ellátásában nem részesül. Nem akadály a rokkantsági járadék megállapításának, ha az igénylő fogyatékosági támogatásban részesül, illetve, ha az igénylő után családi pótlékot folyósítanak, továbbá az sem, ha a kérelmező munkaviszonyban, egyéb munkavégzésre irányuló jogviszonyban áll. A rokkantsági járadék összege meghatározott, 2018. január 1-től: 36.365.-Ft.

A szociális igazgatásról és a szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvényben megfogalmazott a fogyatékos személyek számára biztosítható **személyes gondoskodási alapszolgáltatások**: a falu- és tanyagondnoki szolgáltatás, étkeztetés, házi segítségnyújtás, családsegítés, jelző rendszeres házi segítségnyújtás, közösségi ellátások, támogató szolgáltatás, nappali ellátás. A részükre biztosítható **szakellátási formák**: az ápolást, gondozást nyújtó intézmények (fogyatékos személyek otthona), rehabilitációs intézmények (fogyatékos személyek rehabilitációs intézménye), lakóotthon (fogyatékos személyek lakóotthona esetében: rehabilitációs célú és ápoló-gondozó célú lakóotthon), átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény (fogyatékos személyek gondozóháza), támogatott lakhatás, egyéb speciális szociális intézmény.

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

a) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége

7.3.1. táblázat – Akadálymentesítés

		Igen/nem								
		Lift	Vakvezető sáv	Mozgáskorlátozottak részére mosdó	Rámpa	Hangos tájékoztatás	Indukciós hurok	Tapintható információ	Jelnyelvi segítség	Egyéb
oktatási intézmények	alapfok	van	nincs	van	van	nincs	nincs	nincs	nincs	
	középfok	van	nincs	van	van	van	nincs	nincs	nincs	
	felsőfok									
egészségügyi intézmények	fekvőbeteg ellátás									
	járó beteg szakellátás	van	van	van	van	van	van	van	van	
	alapellátás	van	nincs	nincs	van	nincs	nincs	nincs	nincs	
kulturális, művelődési intézmények	nincs	nincs	nincs	van	nincs	nincs	nincs	nincs	nincs	
önkormányzati, közigazgatási intézmény	nincs	nincs	van	van	nincs	nincs	nincs	nincs	nincs	
igazságszolgáltatási, rendőrség, ügyészség	nincs	nincs	nincs	nincs	nincs	nincs	nincs	nincs	nincs	
szociális ellátást nyújtó intézmények	van	van	van	van	folyamatban	nincs	van	van		

Forrás: helyi adatgyűjtés, személyes tapasztalat, fogyatékos ügyi referens információi, fogyatékosok civil szervezetei

Fenti táblázat szemlélteti, hogy a város közintézményei mennyire felelnek meg az akadálymentesítés feltételeinek. /Településünkön felsőfokú oktatási intézmény, egészségügyi fekvőbeteg-ellátó intézmény, nincs./ Az elmúlt évek folyamán egymás után került sor a középületek akadálymentesítésére. Valamint a város központjában lévő útkereszteződésben hangos-fényjelzős közlekedési lámpák kerültek felszerelésre. **Az akadálymentesítés viszont elsősorban a mozgáskorlátozottak érintően valósult meg, a többi fogyatékos csoportra vonatkozóan nem.**

b) közszolgáltatásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége

c) munkahelyek akadálymentesítettsége

A település munkahelyeinek jelentős százalékánál már megvalósult az akadálymentesítés, de főként a közszolgáltató intézményeknél, így a Posta, OTP és Kereskedelmi Bank, Polgármesteri Hivatal, az önkormányzat intézményei.

d) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége

A szilárdburkolatú úthálózata mellett a kerékpárút teljesen körbeöleli a települést. A kerékpár utak megkönnyítik a fogyatékosok közlekedését is. A járdák, parkok teljeskörű akadálymentesítése még nem megoldott.

e) fogyatékos személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékosok nappali intézménye, stb.)

A parkolóban kijelölt hely van fenntartva a mozgáskorlátozottak számára. A település központjában lévő Szent István téri négyirányú kereszteződésben a fényjelző lámpa mellett, a vakok és gyengén látók átkelését segítő hangos jelzés került kialakításra.

A KHSZK szervezetén belül egy 16 férőhelyes fogyatékosok nappali ellátását nyújtó Klub működik, mely épület az akadálymentesítés követelményeinek megfelelően került kivitelezésre.

f) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

A súlyos fogyatékos személyek számára az 1998. évi XXVI. törvény alapján **fogyatékosági támogatás megállapítására** van lehetőség, amely ellátás havi pénzbeli juttatás, a fogyatékoságból adódó kiadások enyhítésére. A fogyatékosági támogatást megállapítását és folyósítását a Magyar Államkincstár területileg illetékes igazgatósága végzi. A vakok és súlyosan csökkentlátók korábban **vakok személyi járadékában** részesülhettek, jelenleg ők is a fogyatékosági támogatást tudják igénybe venni. Ebben az ellátásban részesülők számáról az Államkincstár rendelkezik adatokkal.

A súlyos mozgáskorlátozott személyek közlekedési kedvezményeiről szóló 102/2011. (VI.29.) Korm. rendeletben foglalt feltételek esetén a közlekedésében súlyosan akadályozott személyek **gépkocsi szerzési- és átalakítási támogatást** igényelhetnek. A 218/2003. (XII.11.) Korm. rendelet

alapján **parkolási igazolványt** lehet részükre kiállítani. Az 1991. évi LXXXII. törvény lehetőséget biztosít számukra **gépjármű súlyadó kedvezmény**, illetve a 12/2001. (I.31.) Korm. rendelet **lakás akadálymentesítési támogatás** igénybe vételére is.

Tartós betegség, fogyatékoság esetén **magasabb összegű családi pótlék** igényelhető, amely akár a nagykorúság betöltése után is folyósítható.

A fogyatékosok önálló életvitelét segíti a **házi segítségnyújtás, étkeztetés**, valamint a **támogató szolgáltatás** igénybevételének lehetősége is. Ezen szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés biztosított településünkön.

7.4 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A fogyatékos és megváltozott munkaképességű emberek abszolút hátrányt élveznek a munkahelyek betöltése során.	Táv munka, otthoni munkavégzés lehetőségének felkutatása.
Az akadálymentesítés elsősorban a mozgáskorlátozottak érintően valósult meg, a többi fogyatékos csoportra vonatkozóan nem.	Fizikai környezetben található akadályok megszüntetése, információs és kommunikációs akadályok megszüntetése, lakóhelyi környezet akadálymentesítését szolgáló program.

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

a) a 3–7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése (pl. közfeladatot ellátó szervezetek száma közfeladatonként bemutatva, önkéntesek száma, partnerségi megállapodások száma stb.)

A Helyi Esélyegyenlőségi Programban megfogalmazott problémák enyhítésében, a Program Intézkedési Tervében meghatározott célok megvalósításában közreműködő helyi civil, egyházi és érdekvédelmi szervezetek:

- Mozgáskorlátozottak Dél-alföldi Regionális Egyesülete Sarkadi Csoportja,
- Sarkadi-Belvárosi Református Egyházközség Gondozási Központja,
- Mozgáskorlátozottak Békés Megyei Egyesülete Sarkadi Csoportja,
- Cukorbetegség Sarkadi Egyesülete,
- Sarkadi Város Egészségéért Közalapítvány,
- Sarkadi Nyugdíjasok Érdekvédelmi Egyesülete,
- Sarkadi és Vidéke ÁFÉSZ Nyugdíjas Egyesülete,

b) önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi és civil szektor közötti partnerség bemutatása

Az esélyegyenlőségi program által megfogalmazott célok megvalósítása csakis a Roma Nemzetiségi Önkormányzattal, az előző pontban felsorolt egyházi és civil szervezetekkel szoros kapcsolatban, velük együttműködve valósíthatóak meg.

c) önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség

Sarkad Város Önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programja és a Sarkad és környéke Többcélú Kistérségi Társulás esélyegyenlőségi célcsoporthoz kapcsolódó pályázati programjai, azok megvalósítása összefonódik. Mindkét szerv programjaival érintett lakossági kör Sarkad tekintetében azonos. A program megvalósítása lehetetlen a Társulás fenntartásában működő Kistérségi Humán Szolgáltató Központtal való szoros együttműködés nélkül.

d) a nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége
A mélyszegénységben élők és romák, a hátrányos helyzetű gyermekek, a munkanélküliek elérésében, a programokba való bevonásában, a velük való együttműködésben a Roma Nemzetiségi Önkormányzat tevékeny közreműködésére, segítségére, tájékoztató és meggyőző tevékenységére van szükség.

e) civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége
A civil szervezetekre elsősorban a célcsoportba tartozók felkutatásában számítnak.

f) for-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában.
A for-profit szervezetek az egészségügyi és szociális szolgáltatások biztosításában, fejlesztésében tudnak elsősorban közreműködni.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

a) a helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek (állami vagy önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek, stb.) bevonásának eszközei és eljárásai a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének folyamatába

A Sarkadi Járási Kormányhivatal, önkormányzati, kistérségi intézmények adatszolgáltatása. A civil szervezetek tevékenységének, programjainak ismertetése. Átaluk ismertetett jelenségek, tendenciák beépítése a helyzetelemzésbe. Javaslataik figyelembe vétele az intézkedési terv összeállítása során.

b) az a) pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megismertetése a lakossággal a Város honlapján történik. A programmal és annak végrehajtásával kapcsolatos észrevételeket a lakosok megtehetik szóban és írásban a helyi Polgármesteri Hivatal Általános Igazgatási, Koordinációs és Népjóléti Osztályánál. Jelzéssel élhetnek a helyi érdekvédelmi, civil és társalmi szervezetek felé, akik azt továbbítják a HEP munkacsoportjához. A munkacsoport által megtárgyalt javaslatok Sarkad Város Önkormányzat Képviselő-testülete elé kerülnek megvitatásra.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

1. A HEP IT részletei

A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	Az érintett területeken élő, többnyire alacsony státuszú lakók számára nem biztosított az egyenlő hozzáférés a közszolgáltatásokhoz. Hiányzik az alacsony státuszú lakosság felzárkóztatását, beilleszkedésének elősegítését, készségfejlesztését szolgáló közösségi célra hasznosítható épület, A szegregátumban magas a rossz állapotú, alacsony komfortfokozatú, a beköltözések miatt zsúfolt lakások száma.	Szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett területet érintő komplex városrehabilitációs program végrehajtása.
	Magas a munkanélküliek száma.	Munkanélküliség csökkentése
Gyermekek	Családmodell szétesése, anya, apa szerepek, minták hiánya. Szabadidős programok hiánya.	A hátrányos helyzetű gyermekek életminőségének javítása, szocializációjának elősegítése.
	Kevés a megfelelő iskolai végzettséggel rendelkező szakember az egészségügyi, a köznevelési, közművelődési, szociális területen.	Szakemberek foglalkoztatásának elősegítése.
Idősek	Az idős korosztályt több tényező is veszélyezteti, melyek közül az izoláció, az egészségügyi problémák és a mobilitás csökkentése a legjelentősebb.	Infokommunikációs program megvalósítása.
	Az idős emberek nem érzik magukat biztonságban, erős a félelem bennük attól, hogy bűncselekmény áldozatává válnak.	Bűnmegelőzési program megvalósítása.
Nők	A bölcsődei infrastruktúra nem megfelelő, a férőhelyek száma – a nők munkavállalási hajlandósága okán – az igényekhez képest kevés.	A bölcsődei infrastruktúra fejlesztése.
Fogyatékkal élők	Az akadálymentesítés elsősorban a mozgáskorlátozottakat érintően valósul meg (az épületek vonatkozásában itt sem teljeskörűen), a többi fogyatékos csoportra vonatkozóan nem.	A középületek és egyéb humán, egészségügyi, szociális szolgáltatások helyszínként szolgáló épületek fizikai és infokommunikációs akadálymentesítése.

A beavatkozások megvalósítói

Célcsoport	Következtetésben megjelölt beavatkozási terület, mint intézkedés címe, megnevezése	Az intézkedésbe bevont aktorok és partnerek – kiemelve a felelőst
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	Szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett területet érintő komplex városrehabilitációs program végrehajtása. Munkanélküliség csökkentése	Önkormányzat, kivitelező, Sarkadi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztály. Felelős: polgármester.
Gyermekek	A hátrányos helyzetű gyermekek életminőségének javítása, szocializációjának elősegítése. Szakemberek foglalkoztatásának elősegítése.	Önkormányzat, Sarkad és környéke Többcélú Kistérségi Társulás. Felelős: polgármester/elnök.
Idősek	Infokommunikációs program megvalósítása. Bűnmegelőzési program megvalósítása.	Önkormányzat, Kistérségi Humán Szolgáltató Központ, Sarkadi Rendőrkapitányság, Segítő Kezek az Évekért Közhasznú Nonprofit Kft., Békés Megyei Hajnal István Szociális Szolgáltató Centrum. Felelős: a szervezetek vezetői Sarkadi Rendőrkapitányság
Nők	A bölcsődei infrastruktúra fejlesztése.	Önkormányzat, kivitelező
Fogyatékkal élők	A középületek és egyéb humán, egészségügyi, szociális szolgáltatások helyszínékként szolgáló épületek fizikai és infokommunikációs akadálymentesítése.	Önkormányzat, kivitelező

Jövőképünk

Olyan településen kívánunk élni, ahol a romák előítélet mentesen élhetnek.

Fontos számunkra, hogy a mélyszegénységben élők foglalkoztatása minél szélesebb kört érintően megvalósuljon.

Kiemelt területnek tartjuk a gyerekek egyenlő esélyének megvalósítását, fejlesztését, felzárkóztatását, tehetséggondozását az oktatás területén.

Folyamatosan odafigyelünk az idősek ellátására, gondozására, érdekeinek képviselésére.

Elengedhetetlennek tartjuk a nők esetén egyenjogúságuk megvalósítását a foglalkoztatás területén.

Különös figyelmet fordítunk a fogyatékkal élők emberi méltóságának tiszteletben tartására, meglévő képességeik megtartásának, illetve fejlesztésének lehetőségére.

Az intézkedési területek részletes kifejtése

Intézkedés címe:	Szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett területet érintő komplex városrehabilitációs program végrehajtása.
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Az érintett területeken élő, többnyire alacsony státuszú lakók számára nem biztosított az egyenlő hozzáférés a közszolgáltatásokhoz. Hiányzik az alacsony státuszú lakosság felzárkóztatását, beilleszkedését elősegítését, készségfejlesztését szolgáló közösségi célra hasznosítható épület. A szegregátumban magas a rossz állapotú, alacsony komfortfokozatú, a beköltözések miatt zsúfolt lakások száma.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	A szegregátumban élők lakhatási körülményeinek javítása, a lakófunkciók minőségi javítása. A helyi társadalmi kohézió erősítéséhez szükséges közösségi funkció létrehozása, mely egyben az alacsony státuszú lakosság készségfejlesztését szolgálja. A folyamatos szociális munka támogatása érdekében szolgálati lakás kialakítása. A közszolgáltatások jobb elérhetősége érdekében közlekedési fejlesztés lebonyolítása. A közbiztonság javítása érdekében térfigyelő-rendszer fejlesztése.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Szociális bérlakások (3 db)és szolgálati lakás (1 db)kialakítása. Önkormányzati belterületi út felújítása. Közösségi ház kialakítása. Térfigyelő-rendszer fejlesztése (7 db kamera).
Résztvevők és felelős	Sarkad Város Önkormányzata, polgármester
Partnerek	kivitelező
Határidő(k) pontokba szedve	2019. szeptember 30.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Kialakított lakások, közösségi ház darabszáma. Térfigyelő kamerák darabszáma. Felújított út hossza.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	kivitelezői kapacitás hiánya – beruházások kivitelezésének összehangolása
Szükséges erőforrások	TOP-4.3.1-15-BS1-2016-00001 kódjelű, "Szociális városrehabilitáció Sarkadon" című pályázat pályázati támogatása

Intézkedés címe:	Munkanélküliség csökkentése.
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Magas a munkanélküliek száma.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	A munkanélküliek számának csökkentése.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Együttműködés a Sarkadi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztályával, folyamatosan pályázatok benyújtása a start közfoglalkoztatási programra, egyéb foglalkoztatást segítő pályázatok benyújtása.
Résztvevők és felelős	Sarkad Város Önkormányzata, polgármester
Partnerek	Sarkadi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztály
Határidő(k) pontokba szedve	2023. 12. 31.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Közfoglalkoztatottak, speciális foglalkoztatási jogviszonyban foglalkoztatottak száma.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	A foglalkoztatni kívánt személyek érdektelensége – hatékony motivációs technikák alkalmazása.
Szükséges erőforrások	Állami közfoglalkoztatási (valamint TOP, EFOP, GINOP) pályázatok támogatási összege, önkormányzati saját erő.

Intézkedés címe:	A hátrányos helyzetű gyermekek életminőségének javítása, szocializációjának elősegítése.
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Családmodell szétesése, anya, apa szerepek, minták hiánya. Szabadidős programok hiánya.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Családmodell erősítése. Csökkenjen a szabadidejüket céltalanul eltöltő fiatalok száma, a szegregált lakókönyezetből fakadó hátrány.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Közösségi Ház működtetése, ebben közösségi, gyermek és ifjúsági programok működtetése. Háztartási-gazdálkodási, pénzkezelési ismeretekkel kapcsolatos foglalkozások szervezése.
Résztevők és felelős	Sarkad Város Önkormányzata, polgármester
Partnerek	Sarkad és környéke Többcélú Kistérségi Társulás
Határidő(k) pontokba szedve	2019. 12. 31.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	A pályázat által biztosított programokon résztvevők száma.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	A programokba bevonandó személyek érdektelensége – hatékony motivációs technikák alkalmazása.
Szükséges erőforrások	Az EFOP-1.4.2-16-2016-00008 kódjelű, "Gyerekesély program a Sarkadi Kistérségben" című pályázat pályázati támogatása, valamint önkormányzati önerő.

Intézkedés címe:	Szakemberek foglalkoztatásának elősegítése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Kevés a megfelelő iskolai végzettséggel rendelkező szakember az egészségügyi, a köznevelési, közművelődési, szociális területen.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Javuljon a szakember ellátottság a háziorvosi, sajátos nevelési igényű, beilleszkedési, magatartási, tanulási nehézséggel küzdő gyermekek ellátása vonatkozásában.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Ösztöndíj program működtetése a továbbtanulás támogatása érdekében.
Résztevők és felelős	Sarkad Város Önkormányzata, polgármester
Partnerek	Békés-Bihar Kistérség Fejlesztő Egyesület
Határidő(k) pontokba szedve	2020. 12. 31.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Településünkön munkavégzésre irányuló jogviszonyt létesítők száma egészségügyi, köznevelési, közművelődési, szociális intézményben.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	A képzett munkaerő elvándorlása – szolgálati lakás, versenyképes bér biztosítása.
Szükséges erőforrások	Az EFOP--1,5.3-16-2017-00018 kódjelű, "Minőségi humán közszolgáltatások a hátrányos helyzetűek támogatására" című pályázat támogatási összege, valamint önkormányzati önerő.

Intézkedés címe:	Infokommunikációs program megvalósítása
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Az idős korosztályt több tényező is veszélyezteti, melyek közül az izoláció, az egészségügyi problémák és a mobilitás csökkentése a legjelentősebb.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Időskorúakat érintő krízishelyzetek megelőzése, hatékony kezelése. Az idősök kognitív képességének fenntartása, elmagányosodás megelőzése.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	A kihelyezett állapotmérő-, vészjelző rendszer folyamatos működtetése. Az időslátogató diszpécserek folyamatos kapcsolattartása az idősökkel.
Résztevők és felelős	Önkormányzat, Kistérségi Humán Szolgáltató Központ, Sarkadi Rendőrkapitányság, Segítő Kezek az Évekért Közhasznú Nonprofit Kft., Békés Megyei Hajnal István Szociális Szolgáltató Centrum. Felelős: a szervezetek vezetői
Partnerek	Önkormányzat, Kistérségi Humán Szolgáltató Központ, Sarkadi Rendőrkapitányság, Segítő Kezek az Évekért Közhasznú Nonprofit Kft., Békés Megyei Hajnal István Szociális Szolgáltató Centrum.
Határidő(k) pontokba szedve	2019. 12. 30.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Kihelyezett állapotmérő-, vészjelző készülékek, laptopok száma. Alkalmazott időslátogató diszpécserek száma.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Nem áll rendelkezésre a forrás – hatékony érdekérvényesítés a program létjogosultsága mellett.
Szükséges erőforrások	Állami költségvetés, önkormányzati önerő.

Intézkedés címe:	Bűnmegelőzési program megvalósítása
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Az idős emberek nem érzik magukat biztonságban, erős a félelem bennük attól, hogy bűncselekmény áldozatává válnak.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Az idősek biztonságérzetének növelése, felkészítése az áldozattá válás elkerülése érdekében. A bűnalkalmak számának csökkentése.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Térfigyelő kamerák kihelyezése a bűncselekményekkel fokozottan érintett területekre. Műhelyfoglalkozások szervezése, programkidolgozás és kipróbálás a helyi Rendőrkapitányság bevonásával. Önvédelmi foglalkozások szervezése.
Résztevők és felelős	Sarkad Város Önkormányzata, polgármester
Partnerek	Kistérségi Humán Szolgáltató Központ, Sarkadi Rendőrkapitányság
Határidő(k) pontokba szedve	2022. 02. 28.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	A programokon résztvevők száma. Kihelyezett térfigyelő kamerák száma. Kidolgozott bűnmegelőzési program.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Idősek érdektelensége, passzivitása – hatékony motivációs technikák alkalmazása.
Szükséges erőforrások	A TOP-5.3.1-16-BS1-2017-00009 kódjelű, "Sarkadi közösségfejlesztés a hagyományok tükrében" című pályázat pályázati támogatása.

Intézkedés címe:	A bölcsődei infrastruktúra fejlesztése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A bölcsődei infrastruktúra nem megfelelő, a férőhelyek száma - a nők munkavállalási hajlandósága okán - az igényekhez képest kevés.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	A gyermekek napközbeni ellátása magasabb színvonalon legyen biztosítva településünkön, a férőhelyek száma - igazodva a felmerülő igényekhez - bővüljön
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Új bölcsőde építése Sarkadon: Iskola utca, 4315/8. helyrajzi szám.
Részvevők és felelős	Sarkad Város Önkormányzata, polgármester
Partnerek	kivitelező
Határidő(k) pontokba szedve	2019. 08. 30.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Létesülő épület száma. Férőhelybővülés száma.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	kivitelezői kapacitás hiánya – beruházások kivitelezésének összehangolása
Szükséges erőforrások	TOP-1.4.1-16-BS1-2017-00023 kódjelű, "60 férőhelyes bölcsőde építése Sarkadon" című pályázat támogatási összege, valamint önkormányzati önerő.

Intézkedés címe:	A középületek és egyéb humán, egészségügyi, szociális szolgáltatások helyszíneként szolgáló épületek fizikai és infokommunikációs akadálymentesítése.
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Az akadálymentesítés elsősorban a mozgáskorlátozottakat érintően valósul meg (az épületek vonatkozásában itt sem teljeskörűen), a többi fogyatékos csoportra vonatkozóan nem.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Teljes fizikai, infokommunikációs akadálymentesítés a középületek, egyéb humán, egészségügyi, szociális szolgáltatások helyszíneként szolgáló épületek vonatkozásában.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Akadálymentesítettség felmérése. Komplex tervezési folyamat a felhasználók és a szolgáltatói oldal bevonásával. Pályázati források felkutatása.
Részvevők és felelős	Sarkad Város Önkormányzata, polgármester, Sarkad és környéke Többcélú Kistérségi Társulás, elnök
Partnerek	Sarkad és környéke Többcélú Kistérségi Társulás
Határidő(k) pontokba szedve	2023. 12. 31.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Akadálymentesített épületek száma.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Pénzügyi forrás hiánya – pályázati lehetőségek felkutatása.
Szükséges erőforrások	Pályázati források, önkormányzati önerő.

2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

3. melléklet a 2/2012. (VI. 5.) ENMMI rendelethez

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelenzés következtetésében feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elért kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége										
1	Szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett területet érintő komplex városrehabilitációs program végrehajtása.	Az érintett területeken élő, többnyire alacsony státuszú lakók számára nem biztosított az egyenlő hozzáférés a közszolgáltatásokhoz. Hiányzik az alacsony státuszú lakosság felzárkóztatását, beilleszkedését, elősegítését, kétségfejlesztését szolgáló közösségi célra hasznosítható épület. A szegregátumban magas a rossz állapotú, alacsony komfortfokozatú lakások száma, a beköltözések miatt zsúfolt lakások száma.	A szegregátumban élők lakhatási körülményeinek javítása, a lakófunkciók minőségi javítása. A helyi társadalmi kohézió erősítéséhez szükséges funkció létrehozása, mely egyben az alacsony státuszú lakosság létrehozása, amely egyben az alacsony státuszú lakosság kétségfejlesztését szolgálja. A folyamatos szociális munka támogatása érdekében szolgálati lakások kialakítása. A közszolgáltatások jobb elérhetősége	A célkitűzés összhangban áll Sarkad Város Önkormányzata Integrált Városfejlesztési Stratégiájával	Szociális bérházak (3 db) és szociális lakás (1 db) kialakítása. Önkormányzati belterületi út felújítása. Közösségi ház kialakítása. Térfigyelő-rendszer fejlesztése (7 db kamera).	Sarkad Város Önkormányzata, polgármester	2019. 09. 30.	Kialakított lakások, közösségi ház darabszáma. Térfigyelő kamerák darabszáma. Felújított út hossza.	TOP-4.3.1-15-BS1-2016-00001 kódjelű, "Szociális városrehabilitáció Sarkadon" című pályázat támogatása	A projekt fenntartási követelményeket ír elő az elért eredmények tekintetében

				érdekekben közlekedési fejlesztés lebonyolítása. A közbiztonság javítása érdekében térfigyelő-rendszer fejlesztése	Az intézkedés összhangban van Sarkad Város Önkormányzata Képviselő-testületének Gazdasági Programjával	Együttműködés a Sarkadi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztályával, folyamatosan pályázatok benyújtása a start közfoglalkoztatói programra, egyéb foglalkoztatást segítő pályázatok benyújtása.	Sarkad Város Önkormányzata, polgármester	2023. 12. 31.	Közfoglalkoztatók, speciális foglalkoztatási jogviszonyban foglalkoztatottak száma	Állami közfoglalkoztatói (valamint TOP, EFOP, GINOP) pályázatok támogatási összege, önkormányzati saját erő.	Az eredmények fenntarthatóságát biztosítja a központi források folyamatos, kiszámítható rendelkezésre állása
II. A gyermekek esélyegyenlősége											
1	A hátrányos helyzetű gyermekek életminőségének javítása, szocializációjának elősegítése	Családmódszer, anyai szerepek, minták hiánya. Szabadidős programok hiánya.	Családmódszer erősítése. Csökkenjen a szabadidejükét céltanul elöltő fiatalok száma, a szegregált lakókörnyezetből fakadó hátrány.	Az intézkedés összhangban van Sarkad Város Közüktatási Esélyegyenlőségi Tervével	Közösségi Ház működtetése, ebben közösségi, és gyermek ifjúsági programok működtetése. Háztartási-gazdálkodási, pénzügyes ismeretekkel kapcsolatos foglalkozások szervezése.	Sarkad Város Önkormányzata, polgármester, és Sarkad környéke öbocélú Kistérségi Társulás	2019. 12. 31.	A pályázat által biztosított programokon résztvevők száma	Az EFOP-1.4.2-16-2016-00008 kódjű, "Gyerekesély program a Sarkadi Kistérségben" című pályázat pályázati támogatása, valamint önkormányzati önerő.	A projekt fenntartási követelményeket ír elő az elért eredmények tekintetében	
2	Szakemberek foglalkoztatásán	Kevés megfelelő iskolai	Javuljon a szakember	Az intézkedés összhangban van	Ösztöndíj program	Sarkad Város Önkormányzata,	2020. 12. 31.	Településünkön munkavégzése	Az EFOP-1.5.3-16-2017-00018	A projekt fenntartási	

	ak elősegítése	végzettséggel rendelkező szakember az egészségügyi, köznevelési, közművelődési, szociális területen.	ellátottság háziorvosi, sajátos nevelési igényű, beilleszkedési, magatartási, tanulási nehézséggel küzdő gyermekek ellátása vonatkozásában.	Sarkad Város Képzési Esélyegyenlőségi Tervével	Békés Kistérség Fejlesztő Egyesület	Bihar	irányuló jogviszonyt létesítők száma egészségügyi, köznevelési, közművelődési, szociális intézményben.	kódjelű, "Minőségi humán közszolgáltatások a hátrányos helyzetűek támogatására" című pályázat támogatási összege, valamint önkormányzati önértékelés.	követelményeket ír elő az elért eredmények tekintetében, valamint a megfelelő iskolai végzettséggel rendelkező szakemberek foglalkoztatását jogszabályok írják elő az önkormányzat számára	
III. A nők esélyegyenlősége										
1	A bölcsődei infrastruktúra fejlesztése	A bölcsődei infrastruktúra nem megfelelő, a férőhelyek száma - a nők munkavállalási hajlandósága okán - az igényekhez képest kevés.	A gyermekek napközbeni ellátása magasabb színvonalon legyen biztosítva településünkön, a férőhelyek száma - igazodva a felmerülő igényekhez - bővüljön						TOP-1.4.1-16-BSI-2017-00023 kódjelű, "60 férőhelyes bölcsőde építése Sarkadon" című pályázat támogatási összege, valamint önkormányzati önértékelés.	
IV. Az idősek esélyegyenlősége										
1	Infokommunikációs program megvalósítása	Az idősek nem érzik magukat biztonságban, erős a féltékenységük, attól, hogy bűncselekmény áldozatává váljanak.	Az idősek biztonságérzetének növelése, felkészítése az áldozattá válás elkerülése érdekében. A bűnalkalmak számának csökkentése.	Az intézkedés összhangban van Magyarországi Kormányának Idősügyi Infokommunikációs Programjával	Térfigyelő kamerák kihelyezése a bűncselekményekkel fokozottan érintett területekre. Műhelyfoglalkozások szervezése, programkidolgozás és kipróbálás a helyi Rendőrkapitányság bevonásával.	Önkormányzat, Kistérségi Humán Szolgáltató Központ, Sarkadi Rendőrkapitányság, Segítő Kezek az Évekért Közhatalmi Nonprofit Kft., Békés Megyei Hajnal István Szociális	2019. 12. 30.	A programokon résztvevők száma. Kihelyezett térfigyelő kamerák száma. Kidolgozott bűnmegelőzési program.	A TOP-5.3.1-16-BSI-2017-00009 kódjelű, "Sarkadi közösségfejlesztés a hagyományok tükrében" című pályázat önkormányzati támogatása.	A programot az állam várákosok szerint a folyamatosan működő, melyhez Sarkad Város Önkormányzata a szükséges önértékelést biztosítja.

		Az idős korosztályt több tényező veszélyezteti, melyek közül az izoláció, az egészségügyi problémák és a mobilitás csökkentése a legjelentősebb.	Az idős emberek biztonságérzetének növelése, felkészítése az áldozati válás elkerülése érdekében. A bűnalkalmak számának csökkentése.	Az intézkedés összhangban áll Sarkad Város Önkormányzata Integrált Városfejlesztési Stratégiájával	A kihelyezett állapotmérő-, vészjelző rendszer folyamatos működtetése. Az időslátogató diszpécseresek folyamatos kapcsolattartása az idősekkel.	Sarkad Város Önkormányzata, polgármester, Kistérségi Humán Szolgáltató Központ vezetője, Sarkadi Rendőrkapitányság vezetője	2022. 02. 28..	Kihelyezett állapotmérő-, vészjelző készülékek, laptopok száma. Alkalmazott időslátogató diszpécseresek száma.	A TOP-5.3.1-16-BS1-2017-00009 kódjelű, "Sarkadi közösségfejlesztés a hagyományok tükrében" című pályázat pályázati támogatása.	A projekt fenntartási követelményeket ír elő az elért eredmények tekintetében
V. A. fogyatékkal élők esélyegyenlősége										
1	A középületek és egyéb humán, egészségügyi, szociális szolgáltatások helyszíneként szolgáló épületek fizikai és infokommunikációs akadálymentesítésé.	Az akadálymentesítés elsősorban a mozgáskorlátozottakat érintően valósul meg (az épületek vonatkozásában itt sem teljeskörűen), a többi fogyatékos csoportra vonatkozóan nem.	Teljes fizikai, infokommunikációs akadálymentesítés a középületek, és a középületek, egyéb humán, egészségügyi, szociális szolgáltatások helyszíneként szolgáló épületek vonatkozásában.	Az intézkedés összhangban áll az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV törvénnyel	Akadálymentesítés feltérképezése. Komplex tervezési folyamat a felhasználók és a szolgáltatói oldal bevonásával. Pályázati források felkutatása.	Sarkad Város Önkormányzata, polgármester, és Sarkad környéke Többcélú Kistérségi Társulás, elnök	2023. 12. 31.	Akadálymentesített épületek száma.	Pályázati források, önkormányzati önértékelés	Az intézkedés eredményeinek fenntartása önkormányzati, kistérségi feladat.

3. Megvalósítás

A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódról és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Sarkad Város Önkormányzata a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

A megvalósítás folyamata

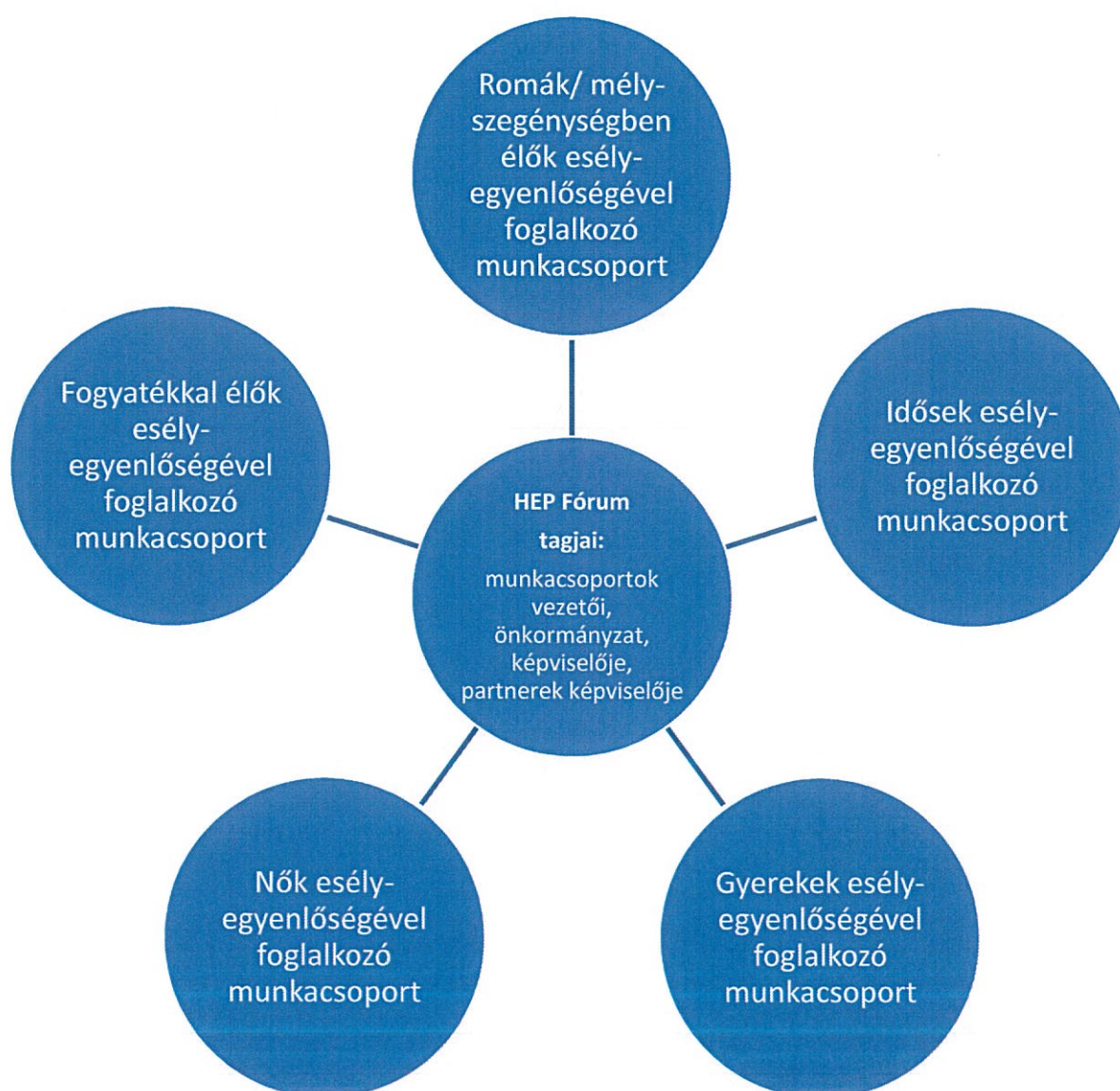
A Helyi Esélyegyenlőségi Programban foglaltak végrehajtásának ellenőrzése érdekében HEP Fórumot hozunk létre.

A HEP Fórum feladatai:

- az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a kötelezettségek teljesítésének nyomon követése, dokumentálása, és mindezekről a település képviselő-testületének rendszeres tájékoztatása,
- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata, a HEP IT aktualizálása,

- az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, kommunikálása

Az esélyegyenlőség fókuszban lévő célcsoportjaihoz és/vagy kiemelt problématerületekre a terület aktorainak részvételével tematikus munkacsoportokat alakítunk az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai az Esélyegyenlőségi Fórumnak is, a munkacsoportok rendszeresen (minimum évente) beszámolnak munkájukról az Esélyegyenlőségi Fórum számára. A munkacsoportok éves munkatervvel rendelkeznek.

A HEP Fórum működése:

A Fórum legalább évente, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik.

A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül.

A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.

A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül, illetve újabb munkacsoportokat hozhat létre.

Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja az Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit.

A HEP Fórum által végzett éves monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről dr. Mokán István polgármester felel:

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum vagy annak valamely munkacsoportjának bevonásával és támogatásával végzi. Így
 - o Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
 - o Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.
 - o Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.
 - o Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg tennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni

A HEP Fórum vezetőjének feladata és felelőssége:

- a HEP IT megvalósításának koordinálása (a HEP IT-ben érintett felek tevékenységének összehangolása, instruálása),
- a HEP IT végrehajtásának nyomon követése,
- az esélyegyenlőség sérülésére vonatkozó esetleges panaszok kivizsgálása az önkormányzat felelőssével közösen
- a HEP Fórum összehívása és működtetése.

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.
- Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Minden, az önkormányzattal és annak intézményeivel szerződéses viszonyban álló, számukra szolgáltatást nyújtó fél felelőssége, hogy megismerje a HEP IT-t, magára nézve kötelezőként kövesse azt, és megfeleljen az elvárásainak, amelyre vonatkozó passzust a jövőben bele kell foglalni a szerződésbe. Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal

kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-ot, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak. (Ld. pl. a köznevelési intézmények fenntartása és működtetése.)

Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a kétévente előírt – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - felülvizsgálat során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, a HEP Fórum 30 napon belül jelentést kér a beavatkozási terület felelősétől, amelyben bemutatja az indikátorok teljesülése elmaradásának okait, és a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek. A HEP Fórum a beszámolót a benyújtástól számított 30 napon belül megtárgyalja és javaslatot tesz az önkormányzat képviselőtestületének a szükséges intézkedésekre.

A program szándékos mulasztásból fakadó nem teljesülése esetén az HEP IT végrehajtásáért felelős személy intézkedik a felelős(ök) meghatározásáról, és – szükség esetén – felelősségre vonásáról.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

4. Elfogadás módja és dátuma

I. Sarkad Város Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételek a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítésre kerültek.

III. Ezt követően Sarkad Város Önkormányzatának Képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatva és a 192/2018. (XII. 20.) KT számú határozatával elfogadta.

Sarkad, 2018. 12. 20.

dr. Mokán István
polgármester

Sarkad Város Önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjának partnerei ismerik a Helyi Esélyegyenlőségi Programot, és annak megvalósításában tevékenyen részt kívánnak venni.

Sarkadi Polgármesteri Hivatal
dr. Pintér Magdolna jegyző

2019 JAN 24.

Dátum

Partner aláírás

Békés Megyei Kormányhivatal
Sarkadi Járási Hivatal
dr. Sipos Lajos hivatalvezető

2019 JAN 16.

Dátum

Partner aláírás

Sarkadi Általános Iskola
Pappné Szabó Erzsébet intézményvezető

2019 JAN 22.

Dátum

Partner aláírás

Sarkad Város Önkormányzat Óvoda
Puj Erzsébet Katalin óvodavezető

2019 JAN 21.

Dátum

Partner aláírás

Sarkad Város Önkormányzat Bölcsőde
Czégény Andrásné bölcsődevezető

2019 JAN 18.

Dátum

Partner aláírás

Ady Endre- Bay Zoltán Gimnázium és
Kollégium
Sárközi Anna intézményvezető

2019 JAN 24.

Dátum

Partner aláírás

Sarkadi Rendőrkapitányság
Pikó Tamás rendőrkapitány

2019 JAN 23.

Dátum

Partner aláírás

Sarkadi Roma Nemzetiségi Önkormányzat
Rácz Szilárd elnök

2019 JAN 23.

Dátum

Partner aláírás

Kistérségi Humán Szolgáltató Központ 2019 JAN 17.
Sás Ildikó intézményvezető

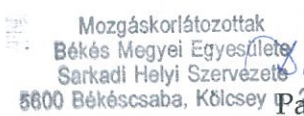
Dátum

Partner aláírás

Mozgáskorlátozottak Békés Megyei Egyesülete
Békéscsaba Sarkadi Csoport 2019 JAN 23.
Doba Mihályné elnök

Dátum

Partner aláírás

Sarkadi Nyugdíjasok Érdekvédelmi Egyesülete
Puskás Sándorné elnök 2019 JAN 23.

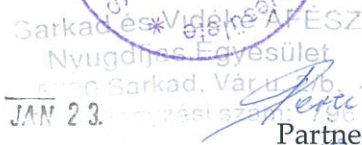
Dátum

Partner aláírás

Sarkad és Vidéke ÁFÉSZ Nyugdíjas Egyesület
Perei Károlyné elnök 2019 JAN 23.

Dátum

Partner aláírás

Sarkad és környéke Többcélú Kistérségi Társulás
dr. Mokán István elnök 2019 JAN 24.

Dátum

Partner aláírás